

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
ששי

היכל
שביעי

בשעה שהקדימו – תער"ב

קלג. אחת שאלתי	קלו. זה היום
קלד. והי' כי תבוא	קלז. בחדש השביעי
קלה. אתם נצבים	קלח. אנכי וגו' פשעיך
– העת"ר –	קלט. ולקחתם לכם
	– תרע"ו –

מאת

כ"ק אדמו"ר

אור עולם נזר ישראל ותפארתו בקש"ת

מוהר"ר שלום דובנער

זבוקלה"ה נכנ"מ זי"ע מליובאוויטש

– הוצאה חדשה עם תיקונים והוספות –

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים”

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושלש לבריאה

שנת הקהל

מפתח כללי

עמוד	זמן אמירתו	תוכן התחלת המאמר	דבור המתחיל
א'תקכח	תצא	סוף מעשה עלה במחשבה תחלה –	קלג. אחת שאלתי כו'
א'תקלט	תבוא	עונג הפשוט –	קלד. והי' כי תבוא וגו' וירשתה כו'
א'תקנב	נצבים	הצמצום כלול בהגילוי והגילוי בהצמצום –	קלה. אתם נצבים כו'

עטר"ו

א'תקסה	ליל ב' דר"ה	יש אין ויש –	קלו. זה היום כו'
א'תקעה	יום ב' דר"ה	האין ממוצע בין יש האמיתי ליש הנברא –	קלז. בחדש השביעי כו'
א'תקפו	ש' תשובה	אין הנחלק נק' ד"ע ואין ע"ש שאינו מושג –	קלח. אנכי וגו' פשעיד כו'
א'תקצה	ליל ב' דסוכות	הב' דיעות באלקות גופא –	קלט. ולקחתם לכם כו'

B'SHAAH SHEHIKDIMU 5672

DISCOURSES 133-139

Copyright © 2022

by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213

(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718

editor@kehot.com / www.kehot.org

ORDER DEPARTMENT:

291 Kingston Avenue / Brooklyn, New York 11213

(718) 778-0226 / FAX (718) 778-4148

www.kehot.com

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior permission from the copyright holder.

The Kehot logo is a registered trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch®.

ISBN 978-0-8266-6116-6

Printed in the United States of America

ב"ה

פתח דבר

הננו מוציאים לאור חוברת ל"ו של ההוצאה החדשה והמתוקנת של המשך־המאמרים „בשעה שהקדימו – תער"ב" אשר לכ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע, הכוללת את המאמרים: אחת שאלתי דש"פ תצא; והי' כי תבוא דש"פ תבוא; אתם נצבים דש"פ נצבים – העת"ר; זה היום דליל ב' דר"ה; בחדש השביעי דיום ב' דר"ה; אנכי וגו' פשעיך דשבת תשובה; ולקחתם לכם דליל ב' דסוכות – תרע"ו.

ד' מ"ח, ה'תשפ"ג
שנת הקהל,
ברוקלינג, נ.י.

בס"ד. ש"פ תצא, העת"ר

אחתי שאלתי מאת ה' כו' שבתי בבית ה' לחזות בנועם ה' כו'.² ואי' בילקוט³, אי"ל הקב"ה לדוד, אתה אמרת אחת שאלתי, ואתה מבקש שאלות הרבה, והשיב דוד ממך למדתי, בתחלה אמרת ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך כ"א ליראה את ה' אלקיך, ואח"כ פתחת עלינו מצות הרבה, לאהבה אותו ולעבוד את ה' אלקיך כו'.⁴ ופי' הה"מ נ"ע⁵, שבאמת בקש רק דבר א', ושאר הדברים המה מסתעפים ובאים ממילא, והיינו דעיקר בקשתו הוא שבתי בבית ה', ועי"ז ממילא יהי' לחזות בנועם ה' ולבקר כו'. ולפי"ז צ"ל מהו אומרו ממך למדתי, מאחר שאינו מבקש רק דבר א'. וגם צ"ל איך ע"י שבתי בבית ה' יהי' ממילא לחזות בנועם ה' כו'. גם צ"ל מה שייך שבתי בבית ה' למ"ש ליראה את ה', דמאחר שאו' ממך למדתי כו', צ"ל שהן שייכים זל"ז, וצ"ל מהו השייכות כו'. ולהבין כ"ז ילה"ק משנת"ל⁶, שהעונג בהתהוות העולמות, הן מה שבעצם ההתהוות והן בהכונה פנימי, הוא בחי' העונג שבחכ' כו'. דהתהוות העולמות הוא מבחי' החכ', דבראשית ברא⁷, בחוכמתא ברא כו'.⁸ ועם היות דהתהוות היא מבחי' מאן דלא אידכר ולא ידיעא⁹, דהיינו בחי' רצון ועונג כו', מ"מ, זהו ע"י ההתלבשות בחכ' כו'. וכמו"כ בחי' העונג שבהכונה פנימי הוא עונג שבחכ', וכמשנת"ל⁶ דכל כוונה פנימי היא בחכ' כו'. הרי דכ"ז הוא בחי' עונג שבחכ' כו'. והן ב' מדרי' שבחכ', בחי' חיצוני החכ' ופנימי החכ' כו'. אבל הכל הוא בחי' עונג שבחכ', שזהו הארת העונג לכד כו'.

איִקטו

והנה מאחר שהעונג שבהתהוות העולמות הוא רק הארת העונג (ובשרשו הוא בחי' הרצון שעלה ברצונו להאציל ולברוא כו'¹⁰, שיש בזה ג"כ עונג, וכמא'¹¹ שנשתוקק הקב"ה לבראותו כו' כמשנת"ל¹², ובכללות הוא הרצון והעונג במלוכה כו', שכ"ז הוא בבחי' מל' דא"ס, דבכללות ה"ז בחי' אחרונה שבאוא"ס כו'), הרי בהשבייתה

(5) הובא בלקו"ת מסעי צו, ב. אוה"ת ואתחנן ע' תיח. עקב שם. סה"מ תרכ"ט שם. תרל"ד ע' שלג. תרצ"ט ע' 9. לקו"ש ח"ט ע' 170. ד"ה אחת שאלתי תשט"ו (סה"מ תשט"ו ע' רב). ד"ה ועתה ישראל תשל"ז (סה"מ מלוקט ח"ב ע' שכו. בהוצאה החדשה – ח"ד ע' רט). פלח הרמון ויקרא ע' עדר.
 (6) ע' אִתְקַבֵּא ואילך.
 (7) בראשית א, א.
 (8) ראה זח"א ג, ב (ושם: מאי בראשית, בחכמ"ה). לא, ריש ע"ב (ושם: דתרגום יונתן בראשית בחכמתא). תרגום ירושלמי עה"פ (ושם: בחוכמא).
 (9) ראה זח"א ג, ב (ושם: מאן ברא לון, ההוא דלא אדכר ההוא סתים דלא ידיע). וראה אוה"ת בראשית ח"ג תפת, ריש ע"ב. סה"מ תר"ן ע' שכו.
 (10) ראה עץ חיים שער א (דרוש עגולים ויושר) ענף א.
 (11) במדב"ר רפ"י.
 (12) ד"ה ראה וד"ה שופטים (לעיל ע' אִתְקַבֵּא. ע' אִתְקַיח).

(1) חלק מהמאמר מיוסד, כנראה, על ד"ה והי' עקב במאמרי אדמו"ר הזקן פרשיות ח"ב ע' תשעט ואילך. ועם הוספות כו' – ד"ה הנ"ל תרל"ד (סה"מ תרל"ד ע' רצא ואילך). אוה"ת חנוכה ח"ה תתקנב, ב ואילך. תורת חיים ויגש רל, א ואילך – כנסמן לקמן בהערות.
 מאמרים שמיוסדים, כנראה, על מאמר זה – ד"ה אחת שאלתי תשט"ו (סה"מ תשט"ו ע' ריא ואילך). ד"ה השם נפשו תשכ"ד (סה"מ תשכ"ד ע' ער ואילך [לקו"ש ח"ו ע' 19 הערה 55. 57]). ד"ה בשעה שהקדימו (הב') וד"ה ביום השני הקריב – תשל"ב (סה"מ תשל"ב ע' ער ואילך. ע' רעז ואילך).
 להתחלת וסיום המאמר – ראה אוה"ת עקב ע' תקעז ואילך. סה"מ תרכ"ט ע' שכו ואילך.
 (2) תהלים כו, ד.
 (3) ילקוט שמעוני עה"פ (רמז תשו).
 (4) עקב י, יב.

והעלי' דהעונג הזה כאשר עולה מירידתו וצמצומו בהתהוות, וכן במלאכת עבודת הברורים (שהיא העבודה דששת ימי המעשה שהעונג מצומצם בזה כו'), העלי' היא רק בבחי' הארת העונג כו', שהרי עצמות התענוג הרי אינו בבחי' עונג פרטי, ומה שבא בבחי' עונג פרטי הי' רק הארת העונג, כמשנת"ל (ד"ה שופטים¹³), וא"כ, הרי העלי' היא ג"כ רק בהתחלת העונג הפרטי, והיינו בבחי' העונג שבחכ' כו'. וכמו שארז"ל¹⁴ ע"פ¹⁵ ויכל אלקים ביום השביעי, מה הי' העולם חסר מנוחה, בא שבת בא מנוחה כו', והיינו כמשנת"ל (ד"ה ראה אנכי¹⁶) דענין השביתה הוא החזרת הכחות לעצמותם, דתחלה הן בבחי' ירידה וצמצום, וכאשר שוכת עולים לעצמותן כו', דכאשר הן בירידה ה"ה בכחינת צמצום, וכשעולין מירידתן ה"ה מתגלים כו', הרי אין בזה התחדשות, שזהו הכחות שנתצמצמו, ומתגלים אח"כ כו', דכמו"כ הוא בהעונג שהי' בתחלה קודם המלאכה (שזהו סיבת המלאכה, כמשנת"ל שם¹⁶), ובעת המלאכה הי' יורד ומתעלם בהמלאכה, ואח"כ בהשביתה מתגלה העונג כו', וגם כמשנת"ל¹⁶ שהכחות הנעלים מתעלמים ואינם מתלבשים בהמלאכה כו', ואח"כ מתגלה בהשביתה כו', הרי כ"ז הוא אותו העונג שהי' תחלה ונתעלם ומתגלה אח"כ כו', וא"כ ה"ה רק העונג הפרטי שמתגלה כשחוזרים הכחות לעצמותן כו'. וכמו"כ הוא למעלה, שהוא העונג הפרטי שבהתהוות העולמות ובהכוונה הפנימי, שמתעלם בעת העשי' כבי', וכן בעת העבודה דעבודת הברורים כו', ובהשביתה, כשחוזר ועולה הכל, מתגלה העונג כו', הרי כ"ז הוא רק הארת העונג לבד כו'.

ובאו"ת מהמגיד נ"ע פ' בראשית ד"ה כל האומר ויכולו¹⁷ כ' וז"ל, והנה כשעלה ברצון המאציל א"ס ב"ה לברוא את העולמות, נצטייר כל בנין העולם כו', והבנין שבציור נק' מנוחה, שלא הי' במעשה ומלאכה, ונק' עולם התענוג כו' עכ"ל. הרי כ"ז הוא בבחי' עליית הרצון. והציור זהו"ע הע"ס שברצון כו', וכמ"ש הפרדס בשער הצחצחות¹⁸ פ"ג, דבעלות הרצון שייך ענין הספי' כו', וכמ"ש במ"א¹⁹ דקודם עלות הרצון הוא בחי' ספי' עד אין קץ, ובעלות הרצון הוא בחי' ע"ס כו', והוא בחי' רצון ועונג פרטי כו' (ועמשנת"ל בתחלת הדרוש²⁰). ובהשתל' זהו בחי' חו"ב שקדמו אל העולמות כו', שבהם הי' הציור כו', וכמ"ש באו"ת שם דבינה ציירא ציורים כו'²¹. והענין הוא, כמ"ש במ"א²² ע"פ²³ אפריון עשה לו המלך שלמה מעצי הלבנון, דלבן הוא בחי' חכ', ולבנון בינה, והוא בחי' הציור כו', וכמו ע"ד²⁴ בציור הגשמי כשמציירין מפה ע"ד"מ, שמציירים על גוון לבן, דהציור הוא בשארי גוונים, כמו אדום ירוק שחור, לא בגוון לבן, רק שמציירים זה ע"ג גוון לבן. והגם שגוון הלבן שבהמפה גם מורה דבר, דהגוונים הן דרכים ונתיבות

א'קטז

19 ראה מאמרי אדמו"ר הזקן הנחות הר"פ ע' קסט. ועם

הגהות וכו' – אוה"ת שה"ש ח"ג ע' תתקסא ואילך.

20 פי"ז (ח"א ע' לה).

21 ראה זח"א ב, א. תקו"ז תס"ט (קכט, ב). וראה לעיל

ח"א ע' שו. ח"ד ע' אקעב.

22 ראה ד"ה והי' עקב שבהערה 1.

23 שה"ש ג, ט.

24 ראה גם סה"מ תרמ"ד ע' שכג ואילך. תרנ"ב ע' מז

ואילך. לעיל פקיי"ז (ח"א ע' שח). פתי"ח (ח"ד ע' א'קעב).

13 ע' א'תקכג.

14 פרש"י בראשית ב, ב. פרש"י מגילה ט, א (ד"ה ויכל).

תוס' סנהדרין לז, א (ד"ה חצבה). וראה בר"פ פ"י, ט.

15 בראשית שם.

16 ע' א'תקט ואילך.

17 אור תורה סימן יא'. ראה אוה"ת חנוכה שבהערה 1.

וראה גם אוה"ת תשא ע' א'תתקנט. בהר ע' תריג ואילך.

18 שער יא.

או נהרות ועיירות וכה"ג, ומה שנשאר לבן הוא שטח הארץ הזרוע או בלתי זרוע כו', זהו שבדרך ממילא נשאר הלבן, אבל הציור הוא בשארי הגוונים ע"ג גוון לבן. והוא מפני שגוון לבן מובדל מכל הגוונים ואינו מתערב עמהם כמו כל הגוונים שמתערבים זע"ז, כמו אדום יש בו שחרות, ועומק ירוק נראה בו אדמומית, משא"כ גוון לבן אינו מתערב עם שום גוון. גם גוון לבן הוא עצמי, וכידוע²⁵ שכל הגוונים הם דבר המורכב ונוסף על העצם, משא"כ גוון לבן הוא עצמי כו', ומשו"ז גוון לבן נושא על עצמו כל הגוונים כו'. וכמו"כ הוא בבחי' החכ' שנק' לבן, להיות החכ' מובדלת מן הבינה, גם חיצוני' החכ' שהיא נקודת ההשכלה שבאה בהשגה דבינה, היא מ"מ מובדלת מן הבינה. וכמו שאנו רואין בחוש בהשגה דבינה, כאשר מקשר עצמו אל נקודת ההשכלה ה"ה מרגיש בזה דקות האור (די רייקייט פון דעם שכל) שאינו מרגיש זה בהשגה, הרי שגם חיצוני' החכמה מובדלת מהבינה כו'. וז"ע שמן שצף על היין כו'²⁶, וידוע דשמן הוא בחי' פנימי' החכ'²⁷, אך כמו"כ החכ' בכלל היא בחי' שמן שצף על היין, וכ"ש בחי' פנימי' החכ' כו'. והציור היא בחי' בינה, שעושה הציור בנקודת החכ' כו'. ונקודת החכ' נושא בעצמה הכל, וכמו החומר שנושא את הצורה כו'²⁸, רק שהוא בעולם, והציור דבינה הוא ההתגלות כו'. וכמו"כ הוא למע', דבחי' חכ' כוללת הכל כל מה שנתהווה אח"כ כו', ונצטייר הכל בבחי' הבינה כו', וכמו"ש²⁹ כולם בחכ' עשית בבינה כו'³⁰, דעשי' זו אין הכוונה בחי' עשי' בפר"מ, כ"א בבחי' ציור במח' כו'. וכ"ז הוא קודם ההתהוות, דחוי"ב הרי קדמו לעולם כו'³¹. וזש"א באו"ת³² דבנין שבציור הוא בבחי' מנוחה, מפני שלא הי' במעשה ומלאכה עדיין כו'. ומ"מ הוא בבחי' שייכות אל ההתהוות, שזהו הקדמה להתהוות כו'. ובעת ההתהוות ה"ה בעולם, בבחי' צמצום (והיינו רק הארה מזה כו'). וגם קודם שנגמר הרי אינו שייך עדיין העונג, וכאשר נגמרה המלאכה ושובת, אז נתגלה בחי' העונג שבתחלה כו'. וזהו מה הי' העולם חסר מנוחה, דכ"ז³³ שלא נגמר מלאכת הבנין אינו מתגלה התענוג, וכאשר נעשה הכל, אז בא מנוחה, התגלות העונג כו', והוא בחי' הבנין שבציור, שזהו בחי' מנוחה כו', כנ"ל, וכאשר שובת ונת, דהיינו בהעלי' מהירידה, נמשך בחי' מנוחה הנ"ל. ואו' ע"ז מה הי' העולם חסר מנוחה, מפני שזהו בבחי' שייכות אל העולם, ע"כ שייך לומר ע"ז שהי' העולם חסר כו', וכאשר נמשך בחי' זו נתמלא החסרון כו'. וכ"ז הוא בחי' הארת העונג שבחכ' כו'.

אמנם כאמת העלי' בשבת הוא בבחי' עצמו' התענוג, שהרי העונג הפרטי, הגם שהוא רק הארה לבד, הרי מ"מ הוא הארה מעצמות התענוג כו', וא"כ, כאשר שובת ונת מהירידה והצמצום, הרי גם העונג הפרטי עולה ונכלל בשרשו ומקורו, בחי' התענוג העצמי כו'. דהנה, מה שבא בבחי' עונג פרטי, ה"ז ג"כ צמצום לגבי עצמות התענוג

(29) תהלים קד, כד.

(30) זח"ג מג, א.

(31) ראה לקו"ת אמור לך, ב. ביאורי הזהר להצ"צ ח"א ע' קנב. סה"מ תרל"ה ח"ב ע' רצג. ובכ"מ.

(32) - וזהו שאומר באור תורה.

(33) = דכל זמן.

(25) ראה לקו"ת אחרי כח, ג. עטרת ראש שער יוה"כ פ"ה (לא, ב ואילך). מאמרי אדמו"ר האמצעי סוכות ע' ארלו ואילך. סה"מ תרל"ד ע' ר.

(26) ראה טבול יום פ"ב מ"ה. שבת ה, ב.

(27) ראה אמרי בינה שער הק"ש פ"ג ואילך.

(28) ראה לעיל פשי"א (ח"ג ע' תתסה ואילך).

(והיינו, דעם היות שהעונג אינו מתלבש ומתעלם בהמלאכה, רק הארה ממנו, כנ"ל ד"ה ראה אנכי¹⁶, מ"מ, הרי זה גופא שבא בבחי' עונג פרטי ה"ז צמצום לגבי עצמות התענוג), שהוא כח היולי לכל מיני תענוג שיהי' כו', ומה שבא באיזה עונג פרטי ה"ז ע"י הצמצום כו', וע"כ, בהשבייתה ועלי', עולה גם העונג הפרטי בעצמות התענוג שלמע' מבחי' צמצום, וכמ"ש¹⁵ ויכל אלקי', שכלו הצמצומים³⁴, ועולה בבחי' העצמות כו'. וכמו שאנו רואין בחוש, דכאשר המלאכה נעשית בתכלית ההידור והיופי, האדם מתענג בה בעצם נפשו, דעם היות שמקבל התענוג מדבר הפרטי לבד, מ"מ, התענוג אינו בבחי' עונג פרטי, כ"א בעצם נפשו מתענג בבחי' תענוג עצמי כו', הרי שהעונג הפרטי עולה בעצמות התענוג כו'. וכמו"כ בעלי' דשבת, שהעלי' היא גם בהעונג הפרטי שעולה בבחי' העצמות, ונמשך ומתגלה עי"ז בחי' עצמות התענוג כו'.

אמנם עדיין אין זה מובן, דגם כאשר העונג הפרטי עולה בשרשו ומקורו בעצמות התענוג, אין זה בבחי' עצמות התענוג ממש, כי גם שרשו ומקורו של העונג הפרטי כמו שהוא בעצמות התענוג, אין זה בחי' העצמות ממש, דמאחר שהעונג הפרטי הוא רק הארת התענוג, גם בשרשו אינו בחי' עצמי ממש. וכידוע הכלל³⁵ דכאשר ההמשכה היא מן העצמות ממש, הוא שהעצם עצמו נמשך, לא רק הארה ממנו (וכמו פנימי' אבא פנימי' עתיק³⁶, דלהיות ההמשכה מבחי' פנימיות עתיק, ה"ז דבחי' עתיק גופא נמשך ונעשה בבחי' פנימי' אבא כו'. ולכן פנימי' אבא הוא למע' מהבירורים כמו פנימי' עתיק וכמ"ש בע"ח³⁷, והא דבחי' אתברירו³⁸, זהו מבחי' חיצוני' כו', וכמשנת"ל ד"ה ראשי המטות³⁹), אבל כאשר ההמשכה היא רק הארה, הנה גם בשרשה היא רק מבחי' אחרונה שבעצמות כו'. וכמשנת"ל (סד"ה שופטים⁴⁰) דהטעמים שע"ג האותי' ה"ה רק אותי' שבתענוג, דהיינו שבבחי' טעמים גופא ה"ה רק בחי' אותי' שבתענוג כו'. וא"כ, איך יהי' בהשבייתה בחי' עצמות התענוג, וכמו שנראה בחוש דבגמר המלאכה מתענג בבחי' תענוג עצמי כנ"ל, מאחר שהעונג הפרטי מגיע רק בבחי' אחרונה שבעצמות, שזהו שרשו ומקורו, לא בבחי' העצמות ממש כו'.

אך הענין הוא, דעם היות שהארת העונג, דהיינו העונג הפרטי, עולה רק עד התחלתו, דהיינו שרשו ומקורו בבחי' עצמות התענוג, הנה הסוף מעשה, מה שהמלאכה נעשית בטוב כפי אופן העונג הפרטי, זהו דוקא שעולה בבחי' העצמות ממש כו'. וז"ש⁴¹ וירא אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאד, דמהמעשה בפו"מ מזה שנעשית כפי העונג הפרטי, שזהו שכל אשר עשה הוא טוב מאד כפי הרצון והעונג בזה, זהו שעולה בבחי'

37 ראה אוה"ת אחרי' ע' צב. קרח הוספות ע' 140. עקב ע' תקפה. סה"מ תרע"ו ע' קיד.

38 ראה זח"ב (היכלות) רנד, סע"ב. עץ חיים שער ח (שער דרושי נקודות) פ"ו. שער יח (שער רפ"ח ניצוצין) פ"ה. שער

לט (שער מ"ן ומ"ד) דרוש א.

39 תרע"ה (ע' א'תסח).

40 תרע"ה (ע' א'תקכו).

41 בראשית א, לא.

34 ראה לקו"ת בהר מב, ג. בלק עב, א. פינחס עט, ג. שה"ש לב, א.

35 ראה סה"מ תער"ב ע' מ. וראה לעיל ח"א ריש ע' רנ. ח"ב ע' תקפב.

36 ראה אוצרות חיים (שער עתיק פ"ד לח, ב – בהוצאת קארעץ, תקמ"ג) בהגהת מהר"ן בשם האריז"ל. רמ"ז לזח"ג רעו, ב. לקו"ת נצבים מט, ד. ושי"נ. סה"מ הי"ש ע' 49 ואילך. וש"נ.

העצמות דוקא כו' (והיינו שזהו מן העונג שבהמלאכה, לא מן העשי' עצמה מצד מעלת העשי' שמצ"ע, כ"א מצד העונג שבהעשי', והיינו העונג הפרטי כו', אך העונג לבד אינו עולה בבחי' העצמות, כנ"ל, רק זה שהעשי' נעשית בטוב כפי העונג, זהו שעולה בבחי' העצמית כו').

וביאור הענין הוא, דהנה ידוע⁴² בפי' סוף מעשה במח' תחלה⁴³, היינו למע' מתחלת המח', וזהו דקדוק הל' במח' תחלה, ואינו אומר בתחלת המח', מפני שהכוונה שהסומ"ע⁴⁴ עולה למעלה מתחלת המח' כו'. ולכא' אינו מובן, איך יעלה הסומ"ע עוד למעלה מתחלת המח', הלא תחלת המח' זהו התחלה והראשית שממנו בא המעשה, ולולא הראשית דמח' א"א שיהי' הסומ"ע כו', דראשית המח' היינו תחלת ההתעוררות, וכמו כשעלה ברצונו להאציל כו'⁴⁵, שזהו תחלת ההתעוררות, שמזה בא לסומ"ע בהתהוות האצ' וגם בהתהוות בי"ע כו', ולולא שהי' התעוררות הרצון הרי לא הי' הסומ"ע כו' (וי"ל דתחלת מח' הוא קודם עליית הרצון, והוא למע' מבחי' התעוררות הרצון, שזהו בחי' רצון הפרטי, וקודם עליית הרצון הוא בחי' הרצון כללי כו', והיינו שרש הרצון והעונג פרטי כמו שהוא בעצמות הרצון ועצמות התענוג שנת"ל). וכאשר הסומ"ע עולה בבחי' או"ח, הרי ידוע דכל או"ח ה"ה חוזר לקדמותו⁴⁵, היינו אל התחלת שרש המשכתו כו'. וזהו ג"כ ענין נעוץ תחב"ס וסוב"ת⁴⁶, דהיינו שבתחלת ההתעוררות, הכוונה היא שיהי' הסומ"ע, שזהו שנעוץ סוב"ת, ואח"כ בסומ"ע נעוץ התחלה בגמר המלאכה, וע"כ הוא עולה בהתחלה כו'. אבל איך יעלה עוד למעלה מתחלת המח' כו'.

א"קיה

אך צ"ל תחלה ענין נתב"ס וסוב"ת. דהנה⁴⁷, מ"ש בס"י⁴⁸ נתב"ס וסוב"ת, זהו רק התקשרות התחלה והסוף שהן מתקשרין זע"ז, שהתחלה הוא בשביל הסוף דוקא, והסוף הוא לפי אופן התחלה, ובו נשלם כוונת התחלה כו'. ויובן זה עד"מ בהשפעת החסד והטוב, הנה תחלת התעוררות החסד במוח ולב הוא לעשות טוב וחסד לעני בפומ"מ, והסדר בזה, דתחלה הוא התעוררות הרחמים הפשוטים שמתעורר ברחמים על העני, להיות שהעני הוא שפל, וטבע המרומם להיות נמשך אל השפל, ע"כ הוא מתעורר ברחמים עליו כו', ומזה נעשה הרצון של חסד שמתעורר ברצון לעשות לו חסד, והרחמים נעשים טעם לרצון זה, דמפני שנתעורר ברחמים עליו, משו"ז מתעורר ברצון של חסד, להיטיב חסדו עמו להגביהו משפלותו כו'. ואח"כ בא הרצון במח', שהוא השכל, והיינו שהשכל מחייב שצריך להתחסד עמו, ובשכל בא הרצון בהתחלקות, היינו באיזה אופן יהי' החסד, דקודם שבא בשכל, אינו ניכר עדיין באיזה אופן יהי', וכאשר בא בשכל, ה"ז בא בהתחלקות, שיהי' החסד באופן כך וכך כו'. ואח"כ בא בלב, בבחי' מדות שבלב, דהיינו בהתגלות מדת

תצ. דרושי חתונה ח"ב ע' תרמו. אוה"ת ואתחנן ע' רצג. סה"מ תר"ן ס"ע שנט ואילך. אגרות קודש אדמו"ר מהורש"ב ח"א ע' קז.

(46) = תחלתן בסופן וסופן בתחלתן (ספר יצירה פ"א מ"ז).

(47) בהבא לקמן – ראה תורת חיים ויגש שבהערה 1.

(48) = בספר יצירה (שבהערה 46).

(42) בהבא לקמן – ראה תורת חיים ויגש שבהערה 1. וראה סה"מ תרנ"ז ע' רס ואילך. ד"ה השם נפשנו, ד"ה בשעה שהקדימו וד"ה ביום השני הקריב שבהערה 1.

(43) פיוט „לכה דודי“.

(44) = שהסוף מעשה.

(45) ראה גם תורת חיים נח ס, ב. תולדות קנג, א. מאמרי אדמו"ר האמצעי ויחי ע' תנג. סוכות ע' אירסג ואילך. נ"ך ע'

החסד, ומשם לדבור, עד המעשה בפו"מ כו'. והנה, ודאי הילוך השפע ברוחני' מן הרצון עד המעשה, עיקר המכוון ברוחני' השפע הזאת אינו אלא סוף הדבר, דהיינו המעשה בפו"מ דוקא כו'. והגם דארז"ל⁴⁹ הנותן פרוטה לעני מתברך בשש, והמפייסו מתברך ב"א, דענין הפיוס הוא התגלות הרצון והטוב שבלבו, שזה מרומם את העני משפלותו כו', מ"מ, כ"ז הוא דוקא כאשר יש המעשה בפו"מ, שהרי אם תשאר השפע במח' ודבור ולא יקיים בפו"מ, אינו נק' חסד כלל כו', רק כשיש ההשפעה בפועל, אז יש יתרון בהפיוס כו'. וזהו נעוץ סוב"ת, דבתחלת ההתעוררות הכוונה היא הסומ"ע דוקא, ואם לא יהי' הסומ"ע, ההתעוררות היא כאלו אינה כלל כו'. וכן להיפך, נתחב"ס, שהכח ועוז בסוף מעשה בפו"מ הוא רק מכח התחלה, שהוא תחלת התעוררות הרצון, שאם נפסק התעוררות הרחמים והרצון, יופסק כח המעשה בפו"מ כו', ולפי אופן ההתעוררות ברצון הוא המעשה בפו"מ כו', והא בהא תלי', והיו לאחדים ממש כו'.

וכמו"כ הוא למעלה⁵⁰, דקודם שנתהוו העולמות הי' תחלה התעוררות הרצון להוות כו'. וזהו בחי' הכתר של כל עולם, כמו כתר דאצי' וכתר דברי' כו', שזהו הרצון על כל עולם בפרט כו', וכמשנת"ל⁵¹ בענין המקיפים פרטי' כו'. וכמו"כ הי' רצון כללי על כללות ההתהוות, וכמא"ס⁵² כד סליק ברעותא למברי עלמא, ואי' בע"ס⁵³ שזהו בחי' הרצון דא"ק, שהוא הרצון כללי על כללות ההתהוות כו'. ובפרטי' יש בזה בחי' הרצון שזהו בחי' כתר דא"ק, וכמו שבא בבחי' חו"ב ומדות (שבזה בא הרצון בבחי' פרטים רבים), והן הע"ס הגנוזות במאצילן כו', והיינו כללות ההשתל' כמו שעלה במח' דא"ק בהעלם בעצמותו עדיין, ובא להתגלות בעקודים ובע"ס דאצי' כו'. ולמעלה מזה הוא כשעלה ברצונו להאציל ולברוא כו', שזהו באוא"ס שלפני הצמצום כו', ושיער בעצמו בכח כל מה שעתידי להיות בפועל כו'⁵⁴. והתעוררות הרצון הזה הוא מצד מדת הטוב והחסד כו', וכמ"ש בע"ח שער הכללים⁵⁵, כשעלה ברצונו ית' לברוא העולם להיטיב לברואיו כו'⁵⁶.

א'ק"ט

והנה, בכללות סיבת התהוות העולמות כ' בע"ח⁵⁷ שזהו בכדי להוציא שלימותו ית' כו', והסבה בכדי להיטיב לברואיו הוא בתחלת שער הכללים בענין התהוות העקודים. וי"ל⁵⁸ עפ"מ"ש באוצ"ח⁵⁹ בענין דבעקודים התחיל התגלות הכלים בכדי שיוכלו העולמות לקבל הארת הא"ס ולידע שהוא רחום וחנון, וכ' וז"ל, וזה עלה ברצון העליון מצד רחמיו שלו כו' עכ"ל, והיינו, דמה שנתהוו העולמות שידעו שהוא רחום וחנון כו', זהו מצד רחמיו שלו כו', וזה שייך בעקודים, מפני ששם נתהוו כלים⁶⁰, ושייך הענין שידעו שהוא רחום וחנון כו', ע"כ אמר בזה בכדי להיטיב לברואיו, דהיינו מצד הרחמים כו'. ובכללות

לט. ובכ"מ.

(49) בבא בתרא ט, ב.

(50) פ"א בתחילתו.

(50) ראה גם ד"ה בראשית ברא תשט"ו (סה"מ תשט"ו ע' (כא).

(56) המשך הענין – לקמן קטע המתחיל "והרצון הזה".

(כא).

(57) שבהערה 10. וכ"ה בשער ההקדמות הקדמה ג.

(51) פנ"ט. פס"ג ואילך (ח"א ע' קמד ואילך. ע' קנט

(58) ראה גם סה"מ תרמ"ד ע' שנה. תרנ"ד ע' דש.

ואילך).

(59) – באוצרות חיים (דרוש עקודים נקודים וברודים ה),

(52) ראה זהר ח"א כט, א. פו, סע"ב.

ב – בדפוס קארעץ, תקמ"ג).

(53) ראה עץ חיים שער י (שער התיקון) פ"ב.

(60) ראה עץ חיים שער ו (שער העקודים) פ"א.

(54) ראה מקדש מלך לוח"א טו, א. מאמרי אדמו"ר הזקן

תקס"ח ח"א ע' שכה. שער היחוד פ"י ואילך. סה"מ עת"ר ע'

ענין ההתהוות אמר שהסכה הוא בכדי להוציא שלימותו ית'. אמנם באמת מש"כ להוציא שלימותו ית', ה"ז ג"כ שהנבראים ידעו שלימות כחותיו ופעולותיו כו', וכמ"ש בזהר בא דמ"ב⁶¹ בגין דישתמודעון ב' כו', שהרי מצד העצמות הרי הכח אינו חסר פועל, כמ"ש הפרד"ס בשער הצחצחות⁶², והתגלות הפועל אינו מוסיף שום שלימות לגבי העצמות כו', וכמ"ש במ"א⁶³ (ובעצם עצמותו ית', שלימות עצמותו הוא מה שנושא הכל כו'), וזהו מ"ש הרמב"ם⁶⁴ שכל הנמצאים צריכים אליו והוא אינו צריך להם כו', וזה מוכרח, וא"כ, גם מה שאמרו להוציא שלימותו, אין זה מצד העצמות ח"ו, כי אינו חסר דבר, רק מצד הנבראים שידעו שלימותו כו', וא"כ זהו ג"כ רק מצד הרחמים כו'. אך בחי' הרחמים הזאת היא שנתגלה בעולם העקודים, ששם התהוות הכלים, ובזה הוא התגלות האור כו', דלמעלה מבחי' עקודים לא יש עדיין הוויית הכלים, וממילא לא יש עדיין מי שיקבל את האור, וגם האור אינו בערך קבלה בכלים עדיין כו'. אבל באמת, כללות התעוררות הרצון לברוא את העולם הוא מצד בחי' הרחמים, בכדי להיטיב לברואיו כו'.

והרצון הזה⁶⁵ הוא שבא ממדרי' למדרי' בכללות ההשתל' שאחר הצמצום, בבחי' עקודים נקודים ברודים כו', עד בחי' סוף מעשה, בחי' מל' דאצי', שנעשה בחי' מקור לבני"ע כו'. והרי ודאי סוף ההשפעה הזאת בפו"מ, הוא הי' עיקר הכוונה בראשית התעוררות החסד והרצון באו"ס כו', שהרצון בתחלה הוא שיהיו נבראים, והרצון הוא מצד החסד והרחמים, שידעו שלימותו ויכירו גדולתו כו', הרי הסוף מעשה בהתהוות הנבראים והכרתם בהבורא, זהו שהי' בתחלת המח' והרצון, ובזה דוקא נשלם תחלת ההתעוררות כו'. וזהו דנעוץ סוב"ת, שסוף ההשפעה היא בתחלת ההתעוררות כו', וכן נעוץ תחלתן בסופן, שכל הכח והעוז האלקי בסוף המעשה הוא מההתעוררות שבתחלה, ולפי אופן ההתעוררות דהרצון הוא העשי' בפועל, וגם שהעשי' בפועל הוא בכח ההתעוררות שבתחלה כו', והיינו, דמה שהמל' מהווה מאין ליש, זהו בכח הא"ס שעלה ברצונו כו', שז"ע כ"ע איהו כתר מל' כו'⁶⁶, וכמ"ש במ"א⁶⁷.

והנה כ"ז הוא רק התקשרות התחלה והסוף, דההתעוררות שבתחלה הוא בשביל סוף ההשפעה וההתהוות בפו"מ, והסוף הוא בכח ההתעוררות שבתחלה כו'. וא"כ, לא יהי' עליית סוף הפעולה רק עד להתחלה לבד, לא למעלה מזה כו'. אמנם, ענין סומ"ע עלה במח' תחלה, למעלה מתחלת המח', הוא, להיות כי תחלה ההתעוררות הוא בשביל הסוף מעשה, ועם היות שזהו מצ"ע, היינו מצד רחמיו וחסדיו ית', הרי זהו שהנבראים יכירו גדולתו ית', כנ"ל, הנה בסומ"ע, כאשר נעשה הכל באופן היותר טוב, והיינו שהעולמות והנבראים נתהוו באופן כזה שיכולים להכיר גדולתו ית', והמה מכירים

א"כ

סדרי משנה הערה 92 (תורת מנחם הדרינים על הרמב"ם וש"ס

ע' נג. ע' שצז).

(65 ראה לעיל הערה 56.

(66 תקו"ז בהקדמה יז, א).

(67 ראה סה"מ תרנ"ג ע' רצד. עזר"ת ס"ע עד ואילך.

וראה סה"מ תרנ"ט ע' טו ואילך.

(61 עמוד ב.

(62 שער יא פ"ג. וראה סה"מ"צ להצ"צ מצות האמנת

אלקות פי"א.

(63 ראה המשך תרס"ו ע' ז ואילך. ע' קפג ואילך. סה"מ

אעתי"ר ע' טז ואילך. ע' כג ואילך.

(64 הל' יסוה"ת פ"א ה"ג. וראה סה"מ תרצ"ז ס"ע 155

ואילך. הדרן על הרמב"ם תשל"ה הערה 37. הדרן על ששה

גדולתו כו', ה"ז עולה בכח' עצמות למעלה מן ההשפעה עצמה שעולה רק עד תחלת ההתעוררות, והסומ"ע עולה למעלה יותר כו'.

ויובן זה עד"מ האיש הטוב והחסד בעצם ה"ה רוצה מאד להשפיע טוב וחסד, וכמא⁶⁸ יותר משהעגל רוצה לינק כו', וזהו מצד עצם טבע הטוב להיטיב, שיש לו תענוג גדול בנפשו בהשפעה, דמשו"ז ה"ה בהתעוררות הרצון להשפיע, ואפי' כשלא יש למי להשפיע יש לו רצון להשפיע, וכמו אאע"ה שהי' בו תמיד התעוררות הרצון להיטיב ולהשפיע, וכשלא היו לו אורחים הי' מצטער מזה⁶⁹, שזהו מפני העונג בהשפעה כו'. ומ"מ אנו רואים שהוא רוצה יותר להשפיע למי שצריך להשפעת הטובה, אבל מי שאינו צריך להטובה, אינו רוצה כ"כ להשפיע, ומצד התענוג בההשפעה עצמה, הי' צריך להיות שיהא אם צריך להטובה א"ל. ועוד אנו רואין, דעיקר התענוג הוא דוקא כאשר השפע מתקבל אצל המקבל, אז דוקא הוא מתענג מאד בההשפעה, וכמו בהשפעת המזון והמחי', כאשר רואה שיחי' ממש בזה השפע להעני, ונתקבלה השפע בכלי טוב, והיינו שהמקבל מקבל את השפע בטוב (עס איז זייער אָן גילייגט), אז ה"ה מתענג מאד בנפשו, אך כשרואה שאין השפע מתקבל בטוב להעני, אם מפני גסותו או רשעותו למאוס בטוב ההוא, אינו מתענג כלל בההשפעה, אדרבא, הוא מצטער בזה כו'. וכן הוא בשפע רוחני, כמו בהשפעת השכל, שעיקר שלימות התענוג בההשפעה הוא דוקא כשרואה שנתקבל בטוב בכלי המקבל⁷⁰, וכמו שאמר⁷¹ רהמ"ס⁷² לרשב"י זכאה מאן דמליל על אודנין דשמעין כו' (וגם ההשפעה מתרבה עי"ז, ולהיפך, כאשר אין כלי המקבל כלי קיבול, אינו יכול להשפיע כו', והוא כי ריבוי השפע תלוי בהתענוג, וכמ"ש באגה"ק סי' ט"ו ד"ה להבין משל ומליצה⁷³), הרי שבקבלת השפע בכלי המקבל יש בזה תענוג גדול הרבה יותר מהתענוג שבהשפעה עצמה כו'. וצריכים לומר שזהו מפני שהמקבל קדום בשרשו גם אל שרש השפע אצל המשפיע כו', ולכן התענוג בקבלת השפע בהמקבל הוא הרבה יותר מהתענוג שבהשפעה עצמה כו'. וענין הקדימה הוא שתכלית הכוונה היא שתתקבל השפע אצל המקבל (והיינו שהשפע לא תהי' לבטלה ח"ו, כ"א שתתקבל בכלי המקבל, זהו תכלית הכוונה כו'). וכמו הצמצום שקדום אל הגילוי, דהיינו שתכלית הכוונה הוא שיהי' הגילוי באופן שיתקבל, שזהו ע"י הצמצום דוקא (וז"ע שהצמצום קדום גם בהעלם קודם אל הגילוי כו', והיינו כאשר האור בהעלם עדיין, קדם שם הצמצום, לפי שהכוונה בהגילוי הוא שיהי' בכחי' פנימי, וזהו ע"י הצמצום דוקא כו'), וכמשנת"ל (ד"ה וכל העם רואים⁷⁴), וכמו שהכלי קדמה אל האור, דהיינו שהכוונה בהאור והגילוי הוא שתתקבל בהכלי דוקא כו', וכמשנת"ל (ד"ה על ג' דברים⁷⁵). וכמו"כ הוא הענין דסומ"ע, היינו כאשר ההשפעה מתקבלת בטוב בכלי המקבל, זה עולה למעלה מתחלת המח' שהוא שרש ומקור השפע, שאין זה עצמות התענוג ממש, וסומ"ע זו עולה בכחי' עצמות התענוג ממש כו'.

(72) = רב המנונא סבא. בזהר שלפנינו: „האי סבא“.

(73) קבג, א.

(74) תרע"ה (לעיל ע' א'שסז ואילך).

(75) תרע"ה (לעיל ע' א'שעז ואילך).

(68) פסחים קיב, א.

(69) וירא יח, א ובפרש"י (ד"ה כחם היום). וראה לעיל

פמ"ו (ח"א ע' קו).

(70) ראה גם לקו"ש חי"ט ע' 384.

(71) זח"ב קפו, ב.

וזוהו שעם היות שהעונג בהמלאכה הוא עונג פרטי, ומגיע בעצמות התענוג רק בבחי' אחרונה שבו, הנה זה שהוא רואה גמר המלאכה בתכלית ההידור והיופי כפי העונג הפרטי (שזהו עד"מ קבלת השפע בטוב), בזה דוקא מתענג בעצמות נפשו ממש, כי זה מגיע בבחי' עצמות התענוג ממש כו'. וכמו"כ יובן הדוגמא למעלה במ"ש⁸¹ וירא אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאד, והיינו שהעולמות נתהוו בתכלית ההידור והיופי, שנתקבל בהם האור בטוב כו', ובפנימי' הוא שיש בהם התיקון והזיכוך בטוב ביותר, ומשלימים המה תכלית הכוונה העליונה כו', זהו שעולה בבחי' עצמות התענוג דעצמות עתיק, למעלה מהעונג הפרטי שבהתהוות וגם בפנימי' הכוונה, שכ"ז מצ"ע עולה רק בבחי' שרש ומקור של העונג המלוכש בחכמה, שזהו רק הארת התענוג לבד כו', וסומ"ע זו עולה בבחי' עצמות התענוג כו'.

א'קכא

וזוהו דבעליות דשבת, לאחר שעולה העונג הפרטי שבכוונת הבריורים והתיקון בשרשו ומקורו, שזהו השביתה מהמלאכה, דבתחלה הוא בבחי' ירידה וצמצום ובבחינת הסתר שמתעלם בעת המלאכה, וכששובת מתגלה העונג כו', הר"ז עולה אח"כ למעלה הרבה יותר, היינו בבחינת עצמות התענוג, שמתענג כבי' בטיב העבודה בהעלאות והמשכות שנש"י למטה עושין בעבודתם כו', ומאיר בזה גילוי בחי' עצמות עתיק כו' (ובשרשו הוא בחי' חפץ חסד⁷⁶ העצמי ההיולי, שלמעלה מבחי' הרצון להיטיב כו', והוא בחי' יחיד שלמעלה מאחד כו'⁷⁷, והיינו בחי' עצם האור, שלמעלה גם מהתעוררות כללי כו'). וזה"ע⁷⁸ סעודה שני' דשבת שנק' סעודתא דעתיקא, דהיינו גילוי בחי' עצמות עתיק כו'. דהנה, בסעודה ראשונה דלילא שבתא, הגילוי הוא רק בחי' העונג הפרטי, והוא ע"י השביתה והעלי' מהירידה והצמצומים בעבודה דששת ימי החול, ומאיר גילוי התענוג כו', אבל הוא רק הארת העונג שמתלבש בהעשי', והוא בחי' העונג שבחכ' שמאיר משרשו ומקורו כו'. וזהו שנק' סעודתא דחת"ק⁷⁹, בחי' מל', דהיינו מה שנעוץ תחב"ס וסוב"ת, בחי' תחלת המח' בסוף מעשה כו'. ובסעודה שני' דיומא דשבתא הוא שמאיר בחי' עצמות התענוג, דהיינו מה שסומ"ע עולה למעלה מתחלת המח', והוא גילוי בחי' עצמות עתיק כו'.

ועפ"ז יובן מ"ש⁸² אחת שאלתי כו' שבת בבית ה', והיינו בחי' סומ"ע, שז"ע שבת בבית ה', שיהי' המעשה בפו"מ, ועי"ז יהי' גילוי בחי' עצמות התענוג כו'. ועז"א⁸³ ממך למדתי מש"א ועתה ישראל כו', דהנה, ישראל הוא העבודה דרעו"ד⁸⁰, שהוא הרצון פשוט שלמעלה מטו"ד כו', וזהו⁸¹ ישראל, שר אל כו'⁸². והוא ע"ד ומספר את רובע ישראל⁸³, היינו הבחי' הרביעית⁸⁰, כי יש ד' מדרי', רצון ושכל ומחו"ד⁸⁴ (שהן דבר א', כמו חומר

(81) בהבא לקמן – ראה אוה"ת עקב וסה"מ תרכ"ט

שבהערה 1.

(82) ראה פרי עץ חיים שער הק"ש פ"ט. לקו"ת פ' ראה לב,

א.

(83) בלק כג, י.

(84) = ומחשבה ודיבור.

(76) מיכה ז, יח.

(77) ראה תו"א וארא נה ב ואילך. לקו"ת בלק ע, א.

(78) ראה ד"ה ויענך וירעיבך תרע"ה (לעיל ע' א'תקב

ואילך).

(79) = דחקל תפוחין קדישין.

(80) ראה גם ד"ה מי מנה תרע"ה (לעיל ע' א'תמח).

וצורה) ומעשה⁸⁵, ועיקר מדרי' ישראל הוא בחי' הרצון, שזהו עיקר האלקות שכנשמות⁸⁶, דשכל ומדות הרי יש בכולם, ובנש"י, לבד זאת שהשכל והמדות הן במדרי' הקדושה, עיקר אלקות שבהם הוא הרצון, שהוא הביטול שלמעלה מטו"ד כו'. וזהו ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך, מה הוא בחי' ביטול עצמי, וזהו ששואל מעמך להיות בחי' הביטול דמ"ה כו'. וזהו⁸¹ ליראה את ה' אלקיך, דהנה⁸⁷, יש יראו מה⁸⁸, ויראו את ה'⁸⁹, יראו מה' הוא בחי' יר"ת, ובמ"א⁹⁰ מב' שזהו יראת העונש, אך בכלל הוא בחי' יר"ת כו', ויראו את ה' הוא בחי' את הטפל⁹¹ לה', שזהו בחי' יר"ע כו'. וא"כ, הוא ענין א' עם מ"ש מ"ה ה' אלקיך שואל כו'. וכאשר יהי' בחי' ביטול העצמי, ממילא יהי' שארי הענינים שחושב, והוא לאהבה את ה', והיא העבודה שע"פ טו"ד, דהרי בכדי שתהי' העבודה אמיתית' הוא כאשר יהי' חיות והרגש בהתבוננות כו', וכאשר יש בחי' ביטול העצמי, ממילא יש בו הרגש האלקי בהתבוננות שתהי' האהבה אמיתית כו', דזהו"ע והחכ' תחי' כו'⁹², והו"ע נקודה בהיכלא⁹³, דלולא הנקודה לא יהי' ההיכל, והנקודה מאירה את ההיכל כו'. ופי' לאהבה את ה' אלקיך, הו"ע העבודה שלצורך גבוה כו'⁹⁴. וזהו וללכת בדרכיו, המשכת האור ע"י המצות, דרמ"ח פקודין הן רמ"ח אברין כו'⁹⁵. וזהו ג"כ מ"ש אחת שאלתי מאת ה', פי' מאת ה' הוא כמו ליראה את ה', והיינו שיהי' התגלות בחי' ביטול העצמי כו'. והענין הוא, דהנה, מזמור זה אומרים בחדש אלול⁹⁶, שאז מתגלים היגמה"ר⁹⁷, וזהו לדוד ה' אורי וישעי⁹⁸, אורי בחי' או"פ⁹⁹, וישעי או"מ¹⁰⁰, דבאלול גילוי זה הוא במדרי' גבוה ונעלה כו'. וידוע דבכדי שיהי' הגילוי, צ"ל כלים לזה, וכמ"ש¹⁰¹ כי ה' אלקיך אש אוכלה, שצריך דבר הנאחז כו'¹⁰², וז"ע שבת בבית ה', שהן בחי' אותיות, ובד"כ הן אותיות התורה, וכמו"כ הוא אותיות התפלה, שהן אותיות הבאים ע"י הביירוים, והיינו כשפועל הביטול בנה"ב, וכמו"כ בהדברים השייכים לנה"ב, והן כל הדברים הגשמיים, שיהיו בכוונה לש"ש, עד שנעשים כלים לאלקות, וז"ע שבת בבית ה' כו'. וכאשר הכלים הן בטוב ביותר, נמשך בחי' עצמות התענוג, וכנ"ל דסומ"ע עלה במח' תחלה כו', וזהו לחזות בנועם ה', שהוא בחי' תענוג העצמי כו'. וזהו ממך למדתי, שמבקשים דבר א' שמזה באים ממילא שארי הדברים, כמו"כ מבקש דבר א', היינו שבת בבית ה', ועי"ז יהי' ממילא

94 ראה לעיל ח"ד ע' אירלה ואילך. ע' אירמט ואילך.

95 ראה תקו"ז תיקון ל (עד, סע"א). תניא רפכ"ג.

96 ראה סידור האריז"ל להר"ש מרשקוב סדר כוונת ר"ח אלול. סידור קול יעקב וסידור אדה"ז אחר שיר של יום. מטה אפרים או"ח סתקפ"א ס"ו. שער הכלול (להרא"ד לאוואוט) פי"א סכ"ח.

97 ראה סידור האריז"ל להר"ש מרשקוב שם. סידור קול יעקב שער התשובה (ד"ה בר"ח אלול). משנת חסידים מסכת אלול פ"א מ"ג. לקו"ת פ' ראה כד, ד ואילך. לב, סע"א ואילך. תהלים כז, א.

99 או"פ .. או"מ: = אור פנימי .. אור מקיף.

100 ראה לקו"ת שם לא, ג. אוה"ת תהלים (יהל אור)

ע"פ ע' צו ואילך.

101 ואתחנן ד, כד.

102 ראה לקו"ת אחרי כה, ג.

85 ראה לקו"ת בלק סז, א ואילך. פינחס פ, סע"ד. מאמרי אדמור"ר האמצעי בלק ס"ע א'תקח ואילך. ד"ה אתם נצבים תערי"ב (לעיל ח"א ע' קסה ואילך).

86 ראה לעיל פר"ג (ח"ג ע' תרצג).

87 ראה לקו"ת במדבר יג, ב.

88 תהלים לג, ת.

89 שם לד, י.

90 ראה אוה"ת עקב וסה"מ תרכ"ט שבעה ערה 1. וראה ד"ה אחת שאלתי במאמרי אדמור"ר הזקן כתובים ח"א ע' כ. אוה"ת עקב ח"ה ע' ביכט ואילך.

91 ראה ברכות לו, ב. פסחים כב, ב. ב"ק מא, ב.

92 קהלת ז, יב (ושם: החכמה).

93 ראה זח"א ו, א. תקו"ז תיקון ה (יט, א). תיקון כח (עב, ב). ועוד. תניא אגה"ק ס"ה (קז, א). לקו"ת פ' ראה ית, ב. מאמרי אדמור"ר האמצעי פ' ראה ע' שטו ואילך. ע' שעז ואילך.

לחזות בנועם ה' כו', וזהו ממך למדתי לבקש דבר שעיי"ז יהי' ממילא הגילויים כו'. רק שמלמעלה מבקשים המדרי' היותר עליונה, שהיא בחי' רעו"ד, והוא מבקש מדרי' התחתונה, היינו בחי' סומ"ע, רק שהסומ"ע יהי' כדבעי, ועיי"ז ממילא התגלות המדרי' היותר עליונה, בחי' עצמות התענוג, שז"ע לחזות בנועם ה' כו'. וזהו ג"כ קישור הענינים מ"ש קודם¹⁰³ אם תקום כו', פי' אם תקום עלי מלחמה, שז"ע עבודת הבירורים, בזאת אני בוטח¹⁰³, שהוא בטוח בניצוח המלחמה, רק שהעלי' בזה הוא בתחלת ההתעוררות בלבד כו', וכמו העלי' בשבתא דמעלי שבתא, בחי' סעודתא דחקל תפוחין קדישין⁷⁸, שז"ע רק ענין התקשרות הראש עם הסוף, כנ"ל, והבקשה היא שיהיו הבירורים בטוב ביותר, שיהי' התגלות התענוג העצמי כו', וזהו אם תקום עלי מלחמה, בטוח הוא בניצוח המלחמה, אך אחת שאלתי, שיהי' בבחי' מנוחה (שהו"ע שבתא דיומא) כו'. וזהו אחת שאלתי, בחי' אחת¹⁰⁴ היא יונתי¹⁰⁵, בחי' רעו"ד (והו"ע הבירורים שבבחי' הכלים ובחי' ומל¹⁰⁶ ה' אלקיך כו'¹⁰⁷). גם י"ל שזהו בחי' יחידה¹⁰⁸ שמקבל מיחיד כו'¹⁰⁹, שעיי"ז יהי' גילוי בחי' תענוג העצמי. וזהו אחת שאלתי מאת ה' שבתי בבית ה', שיהי' עשיית בחי' הכלים כו', וכאשר הכלים הם בטוב ביותר, אזי ממילא היא לחזות בנועם ה', גילוי בחי' תענוג העצמי כו'.

107) ראה ד"ה מי מנה וד"ה ויענך תרע"ה (לעיל ע' א'תמב ואילך. ע' א'תקא).
 108) ראה תוד"ה עד אחת – מנחות ית, א (הובא בד"ה ועתה ישראל תשל"ז הנ"ל הערה 5).
 109) ראה עץ חיים שער מב (שער אבי"ע) פ"א. לקו"ת ואתחנן יא, ג. פ' ראה כה, א. סה"מ תרל"ה ח"ב ע' שכא. וש"נ.

103) תהלים שם, ג.

104) שה"ש ו, ט.

105) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ג ח"ב ס"ע תשז. ס"ע

תשי ואילך. אוה"ת תהלים (יהל אור) עה"פ ע' קב. סה"מ תרמ"א ע' צט.

106) נצבים ל, ו.

וְהִי' כִּי תְּבֹא אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר ה' אֱלֹקֶיךָ נֹתֵן לְךָ נַחֲלָה וִירִשְׁתָּהּ וּיִשְׁבַּת בָּהּ. וְצִלֵּי מֵהוּ שְׂאוּ תַחֲלָה אֲשֶׁר ה' אֱלֹקֶיךָ נֹתֵן לְךָ, בְּבַחֲי' מִתְּנָה, וְאֲחִיכֹ אֹמַר וִירִשְׁתָּהּ, בַּחֲי' יִירוּשָׁה. גַּם צִלֵּי דַנְחָלָה הִרִי הוּא גִ'כֹּ יִירוּשָׁה, וְאִיכֹ מֵהָעֹ אֲמָרוּ בִּפְלֵ יִירוּשָׁה, נַחֲלָה וִירִשְׁתָּהּ. וּבִפְרָטִיּוֹת יֵשׁ כַּאֲן גִ' עֲנִינִים, נַחֲלָה וִירִשְׁתָּהּ וּיִשְׁבַּת, וְצִלֵּי מֵהוּ גִ' עֲנִינִים אֵלּוּ. וּמֵהוּ שְׂיִיכוֹת כִּזֵּי לְהַבְּאָת בִּיכוּרִים, דִּהְרִי בִּפְרָשָׁה מִבְּאָר עֲנִין הַבְּאָת בִּיכוּרִים, וְצִלֵּי מֵהוּ שְׂיִיכוֹת דִּגִ' עֲנִינִים אֵלּוּ לְהַבְּאָת בִּיכוּרִים כֹּו. וְלִהְבִּין כִּזֵּי יִלְהִיךְ מִשְׁנַת־לֵי, דְּסוּף מַעֲשֵׂה עֹלָה בַּמַּחֲ תַחֲלָה⁵, הִינּוּ לְמַעַלָּה מִתַּחֲלַת הַמַּחֲ כֹו. וְנִתְּ דַתַּחֲלַת הַמַּחֲ הוּא תַחֲלַת הַתְּעוּרֹרֹת הַרְצוֹן דְּאוֹאִס־בִּיהָ לְהַאֲצִיל וּלְבְּרוּא כֹו, שְׁזֵהוּ בְּשִׁבִיל סוּמִ"עֹ דּוּקָא כֹו, וְכִמּוּ עַד־מִ תַּחֲלַת הַתְּעוּרֹרֹת הַרְצוֹן שֶׁל חֶסֶד בִּלְבָב הוּא בְּשִׁבִיל הַחֶסֶד בְּפוּ"מ, וְאִם לֹא יִהְיֶה הַחֶסֶד בְּפוּ"מ, הִרִי תַחֲלַת הַהַתְּעוּרֹרֹת הִיא כְּאֵלּוּ אִינּוּ כֹו. וְכִמּוּ"כֹ הוּא לְמַעַלָּה דַתַּחֲלַת הַתְּעוּרֹרֹת הַרְצוֹן הוּא שִׁיחֵי סוּמִ"עֹ דּוּקָא. וְהוּ"ע נְסוּבִ"ת⁸ וְתַחֲלַתֵּן בְּסוּפֵן כֹו⁹. וְכִזֵּי הוּא בַּחֲי' רְצוֹן וְעוֹנֵג פְּרָטִי כֹו. אֲךָ בְּסוּף מַעֲשֵׂה, כֹּאֲשֶׁר נַעֲשֵׂה הַכֹּל בְּטוֹב בְּיֹוֹתֵר כְּפִי הָעוֹנֵג הַפְּרָטִי, הִזֵּי עוֹלָה לְמַעַלָּה מִתַּחֲלַת הַהַתְּעוּרֹרֹת כֹו. וְכִמּוּ עַד־מִ¹⁰ בְּהַשְׁפַּעַת הַחֶסֶד דִּהְאִישׁ הַטוֹב, כֹּאֲשֶׁר רֹאֵה שֶׁהַשְׁפַּעָה נִתְקַבְּלָה בְּטוֹב, הִ"ה מִתְּעַנֵּג בְּזֵה הַרְבֵּה יֹוֹתֵר בְּאִין עֵרוֹךְ מִבְּהַשְׁפַּעָה עֲצֻמָּה כֹו. וְכִמּוּ"כֹ הוּא לְמַעַלָּה, מִ"שִׁי וִירָא אֱלֹקִים אֵת כֹּל אֲשֶׁר עֲשֵׂה וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד, שְׁנַעֲשֵׂה הַכֹּל בְּטוֹב בְּיֹוֹתֵר כְּפִי הָעוֹנֵג הַפְּרָטִי, הִזֵּי עוֹלָה לְמַעַלָּה מִהָעוֹנֵג הַפְּרָטִי שְׁעוֹלָה רַק בַּתַּחֲלַת הַהַתְּעוּרֹרֹת, וְהַסוּמִ"עֹ עוֹלָה בַּבַּחֲי' הָעֲצֻמוֹת, שְׁנִמְשָׁךְ עִיזֵי בַּחֲי' הַתְּעוֹנֵג הָעֲצֻמִּי כֹו.

וְהִנֵּה גִּילּוּי בַּחֲי' עֲצֻמוֹת הַתְּעוֹנֵג, הַגֵּם שְׁזֵהוּ גִ'כֹּ מְכַל אֲשֶׁר עֲשֵׂה כֹו, כְּמִשְׁנַת־לֵי¹², מִ"מ, אִין זֶה בַּחֲי' עוֹנֵג הַמּוֹרַכֵּב בְּאִיזָה דְּבַר, כִּי"א הוּא בַּחֲי' עוֹנֵג עֲצֻמִּי וּפְשוּט כֹו, וְהִינּוּ שְׂאִין זֶה מִנּוּחָה הַבְּאָה לְאַחַר הָעֲבוּדָה וְיִגִּיעָה, כִּי"א מִנּוּחָה עֲצֻמִּי כֹו.

תבא ח"ה ע' בינט ואילך. ד"ה הנ"ל תר"ל, תרמ"ב (סה"מ תר"ל ע' רפה ואילך. ע' רפח. תרמ"ב ע' תנא. ע' תנח ואילך). חלק מד"ה אתם נצבים תשכ"א (סה"מ תשכ"א ע' רמב ואילך), מיוסד, כנראה, על מאמר זה.
 (2) תבא כו, א.
 (3) ראה ד"ה והי' כי תבא שם. ד"ה הנ"ל תער"ב (לעיל ח"א ע' קמח).
 (4) ד"ה אחת שאלתי תרע"ה (ע' אִתְקַלַּב ואילך).
 (5) פיוט „לכה דודי".
 (6) = סוף מעשה.
 (7) ראה לעיל ע' אִתְקַלַּב.
 (8) = נעוץ סופן בתחלתן.
 (9) ספר יצירה פ"א מ"ז.
 (10) ראה לעיל ע' אִתְקַלַּב.
 (11) בראשית א, לא.
 (12) ריש ע' אִתְקַלַּב.

(1) המאמר מיוסד, כנראה, על ד"ה ביאור הדברים ע"פ ויאמר משה אכלוהו היום באוה"ת בשלח ע' תרלז ואילך. ד"ה ראו כי ה' נתן לכם את השבת באוה"ת שם ס"ע תרנ ואילך*. ד"ה ויאמר משה בת"א באוה"ת שם ע' תרכ ואילך. ד"ה להבין שרשי הדברים כו' הנך יפה רעייתי במאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ד ע' קמג ואילך ובאוה"ת ויקרא ע' שא. ד"ה ביאור הדברים ע"פ את שבתותי תשמרו באוה"ת בהר ע' תרכ ואילך. ע' תרכג ואילך. ד"ה ויאמר משה אכלוהו היום במאמרי אדמו"ר האמצעי בשלח ע' קצא ואילך – כנסמן לקמן בהערות.
 להתחלת וסיום המאמר – ראה ד"ה והי' כי תבא באוה"ת

(* עוד מאמרים שמיוסדים, כנראה, על ד"ה ראו כי ה' נתן לכם את השבת באוה"ת: ד"ה הנ"ל תרנ"ז, פ"רת (סה"מ תרנ"ח ע' קה ואילך. פ"רת ע' רמט ואילך).

והענין הוא, שהרי בחי' עצמות התענוג אינו בא בבחי' ירידה וצמצום בהתהוות, כמו בחי' הארת העונג, שהוא העונג הפרטי, שבא בבחי' ירידה וצמצום כו'. וכמשנת¹³ למשל האדם עושה מלאכה, שהעונג בעצם המלאכה וכן בפנימיות הכוונה, הרי הי' תחלה קודם שעשה המלאכה (והיא בחי' תחלת המח'), שזהו סיבת עשיית המלאכה, ובעת העשי' מתעלם העונג, ואח"כ כששובת ונח, מתגלה העונג שהי' תחלה כו', דכ"ז הוא העונג המורכב בהעשי' כו', שהרי העונג הי' תחלה קודם העשי', והוא סיבת עשיית המלאכה כו', ומתגלה אח"כ בגמר המלאכה כו'. אבל מה שמתענג אח"כ ממה שנשלם פנימיות הכוונה בטוב ביותר, הרי העונג הזה לא הי' תחלה, שהרי זאת אינו יודע מקודם שתהי' המלאכה בהידור ויופי ביותר ויהי' בזה השלימות ביותר כו', וכמו במשל הנ"ל בהשפעת החסד לעני, הרי אינו יודע תחלה שיתקבל בטוב ביותר כו'. ותחלת ההתעוררות הוא רק מצד טבע הטוב שלו כו'. וכן הוא בעשיית מלאכה, הוא שעושה את המלאכה כפי הרצון והעונג שלו בהמלאכה, אבל אינו עושה בתחלה שיהי' טוב ביותר, כי אינו מקבל בתחלה דבר לעשותה בתכלית הטוב ותכלית ההידור, רק כפי אופן טוב האומנות שלו במלאכת דבר, ויכול להיות שיהי' בתכלית הטוב ביותר (והוא בדרך הצלחה)¹⁴, ואם יקבל בתחלה המלאכה לעשותה בטוב ביותר, לא יהי' הדבר כך כו' (וע"ד מח' מועלת כו'¹⁵), רק בתחלה מקבלים לעשות כפי הדרוש וכפי האומנות בהעשי', ואח"כ יכול להיות שיהי' בטוב ביותר כו'. והנה, למעלה אינו שייך לומר שלא יהי' ח"ו הדבר כו', אך זה שייך לענין ידיעה ובחירה, שהידיעה אינה מכרחת הבחירה כו'¹⁶, וכידוע שיש יודע וידוע, דיודע הוא בבחי' התלבשות שמוכרח להיות כן, וידוע הוא במדרי' הגבוהות ביותר, שאין הדבר מוכרח כו', וכמ"ש במ"א¹⁷. וא"כ, הרי העונג שבתכלית הטוב וההידור, לא הי' תחלה כו', וא"כ, הרי אינו מורכב כלל בהעשי', ואינו מתצמצם כלל בהעשי' כו' (וגם, להיותו עצמי, אינו בערך שיתצמצם באיזה דבר כו'), כ"א כאשר רואה אח"כ טוב המלאכה והשלמת הכוונה שהוא בטוב ביותר, ה"ה מתענג מאד, שהתענוג הוא בעצם נפשו שנעשה עתה מטוב הדבר, ה"ז תענוג עצמי ופשוט, שזהו רק גילוי התענוג שמתענג בעצם נפשו, ואינו מורכב גם לא בטוב הדבר כו', דעם היות שהעונג הוא מטוב הדבר, מ"מ, אינו מורכב גם בזה כו'. והענין הוא, דהנה, העונג שבא בעשיית המלאכה (והוא העונג הפרטי), הרי העונג הוא אח"כ מגמר המלאכה, ומה שבא פנימיות כוונתו כו', והיינו שהעונג הוא רק מזה שנגמרה מלאכתו בטוב, וזהו הנרגש בהעונג, וע"כ הוא עונג המורכב כו'. אבל העונג העצמי הוא מה שמטוב הדבר ביותר נעשה לו טוב בעצם (ווערט עם בעצם גוט), שבהעונג הזה אינו נרגש כ"כ גם טוב הדבר, רק העונג שמתענג בעצמו כו'. ועם שהגורם לזה הוא טוב הדבר, מ"מ, העונג הוא שמתענג בעצמו, ואינו נרגש טוב הדבר שהביא את העונג כו' (ועונג כזה הוא דוקא בקבלת הדבר בהמקבל, לא בעצם ההשפעה כו').

א'קבד

13) ד"ה ראה אנכי תרע"ה (ע' איתקט ואילך).

14) ראה לקו"ש ח"ט ע' 384 ואילך.

15) לשון הגמרא סנהדרין כו, ב. וראה שיחת שמח"ת

תרצ"ג (לקו"ד ח"א ע' ג ואילך. ספר השיחות תרצ"ג ע' 93 ואילך).

16) ראה ביאורי הזהר להצ"צ ח"א ע' רסה ואילך. לעיל

פ"ס (ח"א ע' קמט ואילך).

17) ראה תו"א וירא יד, ד ואילך. סהמ"צ להצ"צ פב, א.

אוה"ת סידור ס"ע מט ואילך. תרס"ג ח"א ע' לד ואילך. ח"ב ע' צט. המשך תרס"ו ע' קפו. לעיל פרל"א (ח"ג ע' תרמו).

ש"פ תבוא, העת"ר

א'תקמא

וכמו"כ יובן למעלה, דבחי' עונג הפרטי, היינו בחי' תחלת המח' שנתעורר כבי' ברצון על עולמות, שיש בזה עונג, וכמא"ל¹⁸ שנשתוקק הקב"ה כו', דהארת העונג הזה הוא שבא בצמצום בכללות ההשתל' מרוכ"ד עד סוכ"ד, בחי' סומ"ע כו'. ובהשבתה כבי', דהיינו בבחי' העלי' מהצמצום, שז"ע ויכל אלקים¹⁹, שכלו הצמצומים כו'²⁰, מתגלה העונג הזה כו', אבל הוא עונג המורכב בחכ' ורצון דהתהוות כו'. ובפנימי' הוא שמורכב בהכונה דעבודת הבירורים, שזהו תכלית הכוונה בהתהוות העולמות, דאשר ברא אלקים לעשות²¹, לתקן כו'²², לעשות הדברים התחתונים שיהיו כלים לאלקות כו'. ובעליית הבירורים למעלה מתגלה העונג שבזה כו'. אך בחי' התענוג העצמי הוא מ"ש²³ וירא אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאד כו', והוא מה שנתקבלה העבודה והביטול בנבראים (והיינו בנש"י) בטוב, ביתרון גדול גם על תחלת המח' כו'²⁴. וכמו מה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע²⁵, הרי אין זה ע"פ סדר השתל', דכפי סדר ההשתל' הרי צ"ל תחלה נשמע ואח"כ נעשה כו', וכמ"ש במ"א²⁶, והוא הביטול עצמי שיש בנשמות מצד שמושרשים בעצמות א"ס, שלמעלה מעלה משרש ומקור ההשתל' כו'. וכן הוא הבירורים למטה בכח קבעו"ש, לא רק ע"פ טעם ושכל בלבד כו'. וכמו"כ בהבירור הנעשה ע"י התשובה, שהוא הבירור שלא בהדרגה, עד שהרע נהפך לטוב כו'. ובד"כ בהעבודה בזה"ג²⁷, בריבוי העלמות והסתרים, שיש מניעות ועיכובים על כל דבר, והוא עומד נגד כל מונע כו', והוא בדרך הפקירות שמפקיר ומשליך חיוו מנגד כו', שכ"ז הוא שלא בסדר והדרגה בדרך ההשתל' בהתהוות העולמות כו'. הרי כ"ז עולה בבחי' עצמות אוא"ס ב"ה, שמתענג בעצמותו כבי', שהוא בחי' עונג עצמי ופשוט שאינו מורכב בשום דבר כו'.

וזהו שכ"ל¹⁹ וישבות ביום השביעי, ופי' המזרחי²⁷ שזהו ששבת גם מן המנוחה, שעז"א תחלה¹⁹ ויכל אלקים ביום השביעי, שארז"ל²⁸ בא שבת בא מנוחה, דמנוחה זו היא הבאה לאחר מלאכה ועבודה, והוא בחי' עונג המורכב כו', כנ"ל, אח"כ וישבות ביום השביעי מכל מלאכתו, גם מבחי' מנוחה הנ"ל, והוא שהעונג הפרטי עולה בבחי' עצמות התענוג דבחי' עתיק, שהוא בחי' עונג פשוט כו'. וזהו המתגלה בסעודת דעתיקא בשבתא דיומא כו'.

והנה בחי' עונג הנ"ל, הגם שהוא עונג עצמי ופשוט, מ"מ, ה"ה העונג מכל אשר עשה כו', היינו מטוב העשי' והעבודה והביטול ביותר כו'. ועם היות שאינו מורכב בזה, והיינו שהעונג הוא שמתענג בעצמותו כבי', בבחי' עצמות עתיק כו', מ"מ, הרי לולא טוב העבודה, לא הי' העונג הזה. וא"כ, אין זה בבחי' מנוחה עצמי' שמצ"ע ממש. ובהכרח לומר שיש מנוחה בעצם שאינו תלוי בשום דבר כלל, והיא מנוחה תמידית ועצמיות כו'.

25 ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תק"ע ע' לה. אוה"ת מגילת

אסתר ע' קס. פ' ראה ע' עתר. וראה לקו"ת במדבר יד, א.

26 = בזמן הגלות.

27 עה"פ. וראה אוה"ת בראשית ח"ג תקיב, א. מאמרי

אדמו"ר הצ"צ (הנחות) בראשית ע' כא. ע' כג. סה"מ עטר"ת

ס"ע תו. ה"ש"ת ע' 81.

28 פרש"י בראשית ב, ב. פרש"י מגילה ט, א (ד"ה ויכל).

תוס' סנהדרין לת, א (ד"ה חצבה). וראה ב"ר פ"י, ט.

18 במדב"ר רפ"י.

19 בראשית ב, ב.

20 ראה לקו"ת בהר מב, ג. בלק עב, א. פינחס עט, ג.

שה"ש לב, א.

21 בראשית שם, ג.

22 ראה ב"ר פ"א, ו ובפרש"י.

23 ראה גם ספר השיחות תשנ"ב ח"ב ע' 509 ובהערה 56.

24 משפטים כד, ז. שבת פח, א.

אך הענין הוא²⁹, דהנה ידוע שיש שבת, ושבת שבתון, דכיוה"כ כתי"כ³⁰ שבת שבתון יהי לכם כו', דשבת שבתון הוא שלמעלה משבת, גם במדרי' העליונה דשבת, בחי' עצמות התענוג הנ"ל. דהנה נת"ל (ד"ה שמור את יוה"ש³¹) דשבת נק' יומא שביעאה³², היינו בחי' בינה הכוללת ג"ר³³ כו'³⁴. ונת' שם³⁵ בענין לקשרא שביעאה בשביעאה³⁶, שיש בחי' שביעאה בכל הג' מדרי' שההשתל' נכלל בהם, והיינו, דגם בעתיק, בחי' שביעאה הוא בחי' בינה דעתיק הכולל ג"ר דעתיק כו'. ובחי' זו היא למעלה מהשתל' כו', וכמשנת"ל (ד"ה שופטים³⁷) דז"ת³⁸ דעתיק, דהיינו בחי' חיצוני' עתיק, הוא שבא בהתלבשות כו', אבל בחי' ג"ר דעתיק הן למעלה מהשתל' כו'. אך כ"ז הוא בחי' ג"ר כמו שכלולים בכינה, דבינה בכלל יש לזה שייכות עכ"פ אל השתל'. ולכן נת' שם³⁵, די"ל דבחי' שביעאה בכל מדרי' היא שמקשר ומחבר מדרי' העליונה עם המדרי' התחתונה, להיות בינה היא בחי' שכינה שמשכנת האור כו'. אבל יוה"כ נק' יום העשור³⁹, היינו שהוא התגלות בחי' הכתר⁴⁰ כמו שהוא בעצם ממש, לא בבחי' התלבשות בכינה כו', והיינו בנעילה דיוה"כ, שהמל' עולה בבחי' פנימי' עתיק כו', וזהו"ע ה' הוא אלקים⁴¹ שאומרים בנעילה, דז"א בעלותו לגבי עתיקא כאלקי' יחשב כו'⁴². ומעין זה יש בשבת ג"כ, והוא במנחה דשבת, וכידוע דמנחה דשבת הוא כמו נעילה דיוה"כ, והוא העלי' בפנימי' עתיק כו'. וז"ע שאו' בשבת⁴³ עלי עשור, היינו בבחי' הכתר עצמו, דכמו"כ הוא בעתיק, בבחי' עצמו' עתיק כו'. ועלי' זו היא מצ"ע, שלא ע"י העלאת מ"ן דתחתונים, היינו שלא ע"י בירורים כו'. וכמ"ש בסי'⁴⁴ בענין שירו לה' שיר חדש⁴⁵, שיש שירה ל' נקבה ושיר ל' זכר⁴⁶, דשירה היא העלי' שע"י הבירורים, דכל הבירורים הן מש' ב"ן דתהו, בחי' מל', ולכן הוא שירה ל' נקבה כו'. אבל שיר ל' זכר הוא בחי' עליית ש' מ"ה עצמו, והוא העלי' דלעתיד, שלא יהי' בחי' העלאה ע"י בירורים, אלא גם לאחר כל הבירורים יהי' עליית ש' מ"ה דז"א בעצמות המאציל, והוא הנק' שיר חדש כו'. וז"ש⁴⁷ ביום ההוא יושר השיר הזה, ל' זכר⁴⁸, דהיינו בגמר הבירורים, וכמ"ש קודם לזה⁴⁹ ושמת מעיר לגל, שמתבטל בחי' מל' דנוגה כו'⁵⁰, ואז יושר השיר הזה, שהוא עליית ש' מ"ה כו'.

- 29) בהבא לקמן – ראה ד"ה ביאור הדברים ע"פ ויאמר משה אכלוהו היום באוה"ת שבהערה I.
- 30) אחרי טו, לא (ושם: היא לכם). אמור כג, לב (ושם: הוא לכם).
- 31) תרע"ה (ע' א'תפז ואילך).
- 32) זח"ב סג, ב. פת, א.
- 33) = ג' ראשונות.
- 34) לעיל שם ס"ע א'תצ ואילך.
- 35) ע' א'תצא ואילך.
- 36) זח"ב פקודי רס, סע"ב.
- 37) תרע"ה (ע' א'תקכד).
- 38) = ד' תחתונות.
- 39) ראה אמור כג, כז. פינחס כט, ז. וראה תנחומא וישלח ב. פיוט, תכנת כל אלה" בסדר עבודה ליוה"כ"פ.
- 40) ראה סידור עם דא"ח שעט, ב. אוה"ת סוכות ע' א'תשג ואילך.
- 41) ואתחנן ד, לה; לט. מלכים"א ח, ס. יח, לט (ושם: האלקים). תהלים ק, ג.
- 42) משנת חסידים מסכת יומא פ"א מ"א. הובא בלקו"ת שבת שובה סה, סע"ג ואילך.
- 43) תהלים צב, ד.
- 44) סידור עם דא"ח קט, א ואילך.
- 45) תהלים קמט, א.
- 46) ראה מכילתא בשלח טו, א (הובא בתוד"ה ה"ג ונאמר – פסחים קטז, ב). שהש"ר פ"א, ה (ג).
- 47) ישע"י כו, א.
- 48) שהש"ר שם.
- 49) ישע"י כה, ב (ושם: כי שמת).
- 50) ראה ביאורי הוהר להצ"צ ח"א ע' תקכו. לעיל פקפ"ה (ח"ב ע' תקיח).

ש"פ תבוא, העת"ר

א'תקמג

ובחי' ומדרי' זו היא בכחי' מתנה⁵¹, וע"ז ארז"ל⁵² מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה, שהשבת הוא בכחי' מתנה, היינו בחי' אתעדל"ע שלא ע"י אתעדל"ת. דהנה, אתעדל"ע שע"י אתעדל"ת נק' קנין, וכמ"ש במ"א⁵³ בענין א"י שנק' ארץ כנען, ל' סוחר ותגר⁵⁴, כמו כנעני' נכבדי ארץ⁵⁵, משום שעיקר קיום המצות הוא בארץ דוקא, דרוב המצות הם תלויים בארץ⁵⁶ (וגם מצות שהן חובת הגוף, עיקרם הוא בארץ דוקא, וכמ"ש במ"א⁵⁷), ובזה הוא הקנין ע"י משיכה וכסף⁵⁸, המשיכה היא העלאת הניצוצות מטורא דפרודא מרה"ר לרה"י כו', והכסף הוא המשכת אור האהבה העליונה כו'. וכן המצות הן ג"כ בירורים כו', וכמשנת"ל (ד"ה ראה אנכי⁵⁹). אבל שבת שנק' מתנה טובה, היינו משום שהוא המשכה ממדרי' גבוה שאין העלאת מ"ן מגיע לשם, כ"א בבחי' מתנה מאליו ומעצמו כו'. ולכאן הרי יש בשבת ג"כ בחי' קנין, וכמו בערבית דשבת בכרכת מעין שבע או' קונה שו"א⁶⁰, שאז נגמר הקנין והמו"מ דששת ימי המעשה, שע"י העבודה דששת ימהמ"ע⁶¹ נעשה העלי' בשבת, ומתגלה הריח, הוא בחי' העונג הנמשך בשבת כו', וכמ"ש⁶² וקראת לשבת עונג, וקראת דוקא, שקוראין וממשיכין את העונג כו'. אך הענין, דבאמת יש בשבת ב' המדרי', והוא המשכת העונג שע"י העבודה דששת ימי החול, שהעיקר הוא בבחי' התענוג דשבתא דלילא, שהוא בחי' עונג המורכב כו', כנ"ל, וגם המשכת בחי' עצמות העונג, בחי' סעודתא דעתיקא, שזהו בחי' העונג הפשוט כו', מ"מ ג"ז הוא שבא ע"י וירא אלקים כו' והנה טוב מאד כו'⁶¹, ועז"א וקראת לשבת עונג, שזהו הכל מה שבא בבחי' קריאה והמשכה כו', והוא בחי' שביעאה הנ"ל. אך הנה כתיב⁶³ אז תתענג על ה', תתענג מעצמו וממילא, שלא בבחי' קריאה והמשכה, כ"א בבחי' אתעדל"ע מצ"ע⁶⁴, והיינו בבחי' פנימי' ועצמי' עתיק, שהעלי' וההמשכה במדרי' זו הוא מעצמו, שלא ע"י העלאת מ"ן כו'. וזהו מתנה טובה יש לי בבית גנזי, בית גנזי הוא בחי' סתימא דכל סתימין כו', דבחי' זו היא בבחי' מתנה בלבד כו'.

ועיקר מדרי' זו הוא בבחי' עלי' דוקא, וכמשנת"ל (ד"ה ויענך וירעיבך⁶⁵) דז"א עולה בבחי' ג"ר דעתיק ומקבל שם השפע דפנימי' עונג העליון כו'. ועז"נ⁶⁶ עולת שבת בשבתו, דהשבת עולה בבחי' שבתו של שבת, וכמו מזמור שיר ליום השבת⁶⁷, שהשבת

58) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן על מארז"ל ע' קכ. מאמרי אדמו"ר האמצעי שבועות ע' תתסב ואילך. אוה"ת שבועות ע' קעה. ס"ע קעז ואילך. ע' קפת. מארז"ל ע' לג ואילך. סהמ"צ להצ"צ לו, ב. סה"מ תרל"ה ח"ב ע' תכא ואילך. ע' תקל ואילך. ע' תקלב ואילך. תרל"ז ח"ב ע' רעו.
59) תרע"ה (ע' א'תקטו).
60) - שמים וארץ.
61) - ימי המעשה.
62) ישע"י נח, יג.
63) שם, יד.
64) ראה תו"א בשלח סה, ג.
65) תרע"ה (ע' א'תקד).
66) פינחס כח, י.
67) תהלים צב, א.

51) בהבא לקמן - ראה ד"ה ראו כי ה' נתן לכם את השבת באוה"ת שבהערה 1.
52) שבת י, ב. ביצה טז, א.
53) ראה סהמ"צ להצ"צ לו, ב ואילך. וראה לקו"ת עקב טז, ג ואילך. סידור עם ד"ח קעא, ד ואילך. סה"מ תרל"ב ח"א ע' ע.
54) ראה הושע יב, ח ובמצודת ציון שם.
55) ישע"י כג, ח. וראה גם תו"א ר"פ וישב (כו, ג).
56) ראה תו"א ויחי מו, ב. לקו"ת שלח לו, ג. מג, ד. סה"מ תרל"ז ח"ב ע' תכב. וש"נ.
57) ראה אוה"ת שלח ס"ע תמג ואילך. ס"ע תנה ואילך.
סה"מ תר"ל ח"א ע' לא. תרל"ד ס"ע רפד ואילך. תרל"ז ח"ב ע' תשעו. תרל"ח ע' רכט. תר"ם ח"א ס"ע רסא. ועוד. וראה לקו"ת תצא מ, סע"ד.

עצמו הוא בבחי' שיר ועלי' כו'⁶⁸. כי עצמות עונג העליון כמו שהוא בעצמותו ממש, אא"ל בבחי' המשכה, דכאשר בא בהמשכה, ה"ז בא בבחי' התלבשות, ואינו כמו שהוא בעצמותו ממש כו'. וכנודע בענין פנימי' אבא פנימי' עתיק⁶⁹, דעם היות שהוא פנימי' עתיק ממש, מ"מ, אין זה כמו פנימי' עתיק כמו שהוא בעצמותו ממש כו', וכמ"ש במ"א⁷⁰, וכ"ש בבחי' פנימי' בינה, שזהו בחי' שביעאה כו' (דהיינו דג"ר דעתיק הן בהתלבשות בכינה כו', דהתלבשות זאת אינה כמו ההתלבשות דבחי' חיצוני' עתיק כו', ומ"מ אין זה כמו בחי' פנימי' עתיק עצמו כו'), והיינו מה שהעונג העצמי בא במורגש, שאינו כמו שהוא בעצמותו, שהוא בלתי מורגש כלל כו'. וזהו שלעתיד יהי' בבחי' עלי' דוקא, וכמ"ש⁷¹ וביום השלישי יקימנו ונחיו לפניו, לפניו דוקא, בבחי' עלי' למעלה כו', הגם שיהי' בבחי' המשכה מלמעלמ"ט, שז"ע ונחיו, בבחי' אור וחיות פנימי כו', הנה ההמשכה גופא יהי' דוקא ע"י העלי' שיתעלו בבחי' עצמות, ושם יהי' המשכת וגילוי בחי' העצמות כו'. והיא העלי' הב' דלעתיד דונחי' לפניו בבחי' עונג הבלתי מורגש כו'. ובדוגמא כזאת הוא ביוהכ"פ⁷², שנא' בוי⁷³ ולקדוש ה' מכובד, לקדוש ה' דוקא, שלמעלה מעלה מש' הוי' כו'⁷⁴, וכנודע דביוה"כ הוא גילוי בחי' העונג ממש הבלתי מורגש בעצמו כו', וזהו דיוה"כ אסור באכילה ושתי'⁷⁵, בדוגמת עוה"ב שאין בו אכילה ושתי' כו'⁷⁶.

וכללות הענין הוא, שבא בבחי' המשכה מלמעלמ"ט שלא ע"י בירורים כו', וגם זאת שאינו בא בבחי' התלבשות, כ"א בחי' עצם העונג כמו שהוא בעצמותו כו', והיינו שההמשכה היא ג"כ שלא בדרך בירור כו', ור"ל שהאור הנמשך אינו צריך לבירור שע"י יהי' התגלות, כי מתגלה האור כמו שהוא בעצם, לא בבחי' התלבשות כלל כו', והיינו שהמשכת האור הוא שלא ע"י הבירורים, והאור הנמשך אינו בבחי' התלבשות וא"צ בירור כו'. והא בהא תליא, דמה שבא ע"י בירורים, ה"ז בא בבחי' התלבשות כו', דמשו"ז צריכה ההמשכה בירור כו', ומה שבא שלא ע"י בירורים, אינו בבחי' התלבשות כו'.

וזוהו⁷⁷ דאי' בזהר פנחס דרמ"א סע"ב ע"פ⁷⁸ אכלתי יערי כו', כיוון דאתי לאתרה (היינו בחי' מל') אכלתי כו', וכן אכלו רעים⁷⁸ הן או"א כו', אבל באתרי לאו אורחא למיכל כו'. דהנה, ענין המאכל הגשמי למטה הוא, שיש חיות בהעלם בהמאכל, אך איננו ראוי להחיות בלתי שיבררו תחלה כו', וכמשנת"ל באורך⁷⁹ בענין הבירורים, שע"י מאיר

א'קבז

(72) ראה ד"ה יוהכ"פ אסור באכילה תרל"ו (סה"מ תרל"ה ח"ב ע' תלו ואילך). ד"ה שבת שבתון תרס"ב (קה"ת, תשפ"ב). המשך תרס"ו ע' תשיג ואילך.

(73) ישע"י נת, יג. וראה שבת קיט, סע"א.

(74) ראה לקו"ת נצבים נא, סע"א ואילך.

(75) משנה יומא עג, ב.

(76) ברכות יז, א.

(77) בהבא לקמן – ראה להבין שרשי הדברים כו' הנך יפה רעייתי במאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ד ובאוה"ת ויקרא שבערה¹.

(78) שה"ש ה, א.

(79) ראה ד"ה וידבר גו' פנחס תרע"ה (ע' א'תנא ואילך).

(68) ראה שערי תשובה לאדמו"ר האמצעי צח, ד. פירוש המלות פ"ו (ג, ד). מאמרי אדמו"ר האמצעי במדבר ע' נט. קרח ע' א"שה.

(69) ראה אוצרות חיים (שער עתיק פ"ד לח, ב – בהוצאת קארעץ, תקמ"ג) בהגהת מהר"ן בשם האריז"ל. רמ"ז לזח"ג רעו, ב. לקו"ת נצבים מט, ד. וש"נ. סה"מ הש"ת ע' 49 ואילך. וש"נ.

(70) ראה המשך תרס"ו ע' קכו ואילך. ע' קלו ואילך. ד"ה ולקחתם לכם תער"ב (סה"מ תער"ב ע' כה ואילך). ועם הוספות כו' – סה"מ תרצ"א ע' פב ואילך. תרצ"ו ע' 9. לעיל ספקי"ז (ח"א ע' שח). פקצ"ו (ח"ב ע' תקמח ואילך).

(71) הושע ו, ב (ושם: ביום).

ומתגלה האור והחיות שבהמאכל כו'. וכמו"כ הוא בירידת השפע מן המאציל אל הנאצלים, שנק' ג"כ בשם לחם ומזון, וכמו לכו לחמו בלחמי כו'⁸⁰, דהיינו שנתעלם האור ונתגשם בערך מדריגתו העצמי כו', עד שצריך כמה בירורים עד שיתגלה האור כו', שז"ע ל"ב נתיבות חכ'⁸¹ המבררים כו'. וכמו הל"ב שיניים⁸² שמפררים ומחלקים את המאכל, ועי"ז נרגש טעם המאכל בחיך הטועם כו', ואם יבלע אותו בשלמות, שלא יפררו ויחלקו בשינים, לא ירגיש בו טעם, וגם לא ישביע אותו כו' (וידוע שיש ב' מיני שביעה, א', מגוף ועצם המאכל, והב', מהטעם של המאכל, שזהו שביעה רוחנית כו', וכמ"ש במ"א⁸³). וזהו אכלו רעים לעילא בחו"ב, שהמשכת האור הוא בבחי' לחם, שצריך בירור, שהו"ע אכילה כו' (וכמו אור האלקי הבא בשכל והשגה, הרי דוקא ע"י השגת פרטי הענינים עי"ז דוקא הוא יודע את האור האלקי כו', וכללות תפיסת האור הוא שנתפס ע"י השגה דוקא כו', וכן הוא גם בהשכלת הענין, וגם בראיית עין השכל, שכ"ז אינו תפיסת האור כמו שהוא בעצם ממש כו'), והיינו מפני שסיבת ההמשכה הוא ע"י הבירורים מלמטלמ"ע, וכמ"א⁸⁴ ישראל מפרנסין לאבש"מ⁸⁵, וכמו רעייית⁸⁶, פרנסתי, הן שירעו אותי בשני תמידין כו'⁸⁷, וכמ"ש⁸⁸ את קרבני לחמי לאשי כו', והוא בחי' הלחם הבא ע"י הבירורים מלמטלמ"ע, וע"כ ההמשכה היא ג"כ בבחי' התלבשות כו'. אבל באתרי', היינו בבחי' עתיק, בחי' תחתונה שבמאציל, לאו אורחי' למיכל כו', כי איננו צריך לקבל שפע דרך בירורים והתחלקות, כ"א עצם הדבר כמו שהוא כו', והיינו מה שבא שלא ע"י הבירורים, כ"א בבחי' המשכה מלמעלמ"ט מצ"ע כו', ע"כ ההמשכה היא ג"כ שלא בדרך אכילה כו'.

וכמו"כ הוא בהמשכה מבחי' עצמות התענוג דבחי' עתיק, כשבא במורגש (והיינו ע"י ההתלבשות בבחי' בינה שכולל ג"ר כו'), ה"ז בבחי' אכילה כו', וזהו"ע הסעודה דלעתיד שיעשה הקב"ה לצדיקים כו'⁸⁹, שזהו בחי' עונג העצמי הבא במורגש כו' (והיא העלי' הא' שיהי' לעתיד כו'). אבל מה שעוה"ב אין בו אכו"ש, הוא בחי' עונג העצמי שאינו בא במורגש כלל כו', וזהו דבאתרי' ממש לאו אורחי' למיכל כו'. וכמו"כ הוא ביוה"כ, שאסור באכו"ש, שזהו בחי' עונג העצמי הבלתי מורגש כלל כו'⁹⁰. וז"ע סליחת העוונות דביוה"כ⁹⁰, ובפרט בעת נעילה, שאז הוא עיקר הסליחה, כנודע⁹¹, והיינו מפני שאז הוא העלי' במדרי' שאין העלאת מ"ן נוגע כלל, וכנ"ל שזהו שלא ע"י בירורים כו', ואינו נוגע שם מעשה התחתונים כו', ע"כ נמשך משם הסליחה, עד שגם זדונות נעשים כזכיות כו'⁹² (ומ"מ, הוא ע"י התשו' דוקא כו'. ומ"מ, גם עצומו

(80) משלי ט, ה.

(81) ראה ספר יצירה פ"א מ"א.

(82) ראה עץ חיים שער כח (שער העיבורים) פ"ה. מבוא שערים שער ה ח"ב פ"ו. ביאורי הוזהר לאדמו"ר האמצעי פו, ב. מאמרי אדמו"ר האמצעי בראשית ע' תקעז. ויקרא ע' קז. (83) ראה סה"מ תרל"ה ח"ב ע' תיב. אעת"ר ע' ז.

(84) ראה זח"ג ז, ב (ושם: ישראל מפרנסי לאביהן שבשמים). ילקוט שמעוני פקודי רמז תיח (ושם: את קרבני לחמי, כבנים המפרנסים אביהן).

(85) = לאביהן שבשמים.

(86) שה"ש א, ט.

(87) שהש"ר פ"א, ט (1) (ושם: מהו רעיתי, אמר ר' יונתן, מפרנסתי, הן שירעו אותי בשני תמידין בכל יום).

(88) פינחס כח, ב.

(89) ראה בבא בתרא עה, א.

(90) ראה פסיקתא דרב כהנא פייסקא כח (ולקחתם לכם).

מדרש תהלים קל.

(91) ראה המשך תרס"ו שבהערה 72. סה"מ תרמ"ט ע'

רעח"י. תרנ"ה ריש ע' ז. ועוד.

(92) יומא פו, ב.

של יום מכפר⁹³, כאשר מאמין בענין הסליחה כו', ובשו"ע⁹⁴ סי' תר"ז סט"ו⁹⁵, על השבים המאמינים בכפרתו כו'⁹⁶.

ומעין זה הוא בשבת⁹⁷, בסעודה שלישית דשבת, שהיא סעודתא דזעיר אנפין⁹⁸, ונת"ל⁶⁵ שזהו שבחי' ז"א עולה בג"ר דעתיק⁹⁹, והיינו בבחי' פנימי' ועצמי' עתיק, ושם הוא ההמשכה דבחי' פנימי' עונג העליון, היינו בחי' עונג העצמי הבלתי מורגש כו'. וזהו שעל סעודה שלישית נא¹⁰⁰ היום לא, וא"צ פת¹⁰¹, שיוצאים בפירות ובמיני תרגימא¹⁰², והיינו שאינו בבחי' לחם, בבחי' אכילה ממש כו'. וזהו ההפרש בין סעודה שני' לסעודה שלישית, דסעודה שני' היא בחי' עתיקא⁹⁸, היינו בחי' ג"ר דעתיק כמו שמתלבים בבינה, דהיינו שבא במורגש כו', ובחי' זו היא בבחי' המשכה כו', רק שההמשכה היא באצי', שהן כלים גדולים כו', וכמשנת"ל (ד"ה ויענך וירעיבך¹⁰³). אבל סעודה שלישית הוא גילוי בחי' פנימי' עתיק, והוא בבחי' עלי' דוקא כו'. וזהו היום לא, גילוי בחי' לא, בחי' אין העצמי כו'. וזהו לא תמצאהו¹⁰⁰, שתמצאהו בחי' לא, בחי' אין, כי לפעמים לא בא' משמש כמו לו בוא"ו, וכמ"ש במשנה ספ"ה דסוטה¹⁰⁴ ע"פ¹⁰⁵ לא אייחל¹⁰⁶, וכידוע¹⁰⁷ בענין ולא נתכנו¹⁰⁸, שהכתי' בא' והקרי בוא"ו, והוא שהלא בא' מאיר בגילוי כו'. וזהו ג"כ לא תמצאהו, גילוי בחי' לא כו', כמ"ש הבחי"י¹⁰⁹. ומ"מ אמר היום לא תמצאהו, אבל אתם מוצאים אותו לעתיד¹¹⁰, כי עכשיו הוא רק מעין זה בסעודה שלישית, ועיקר הגילוי יהי' לעתיד, יום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים¹¹¹, היינו שכללות ההשתל' יהי' בבחי' עלי' בבחי' עצמות, וכמו ונחי' לפניו כו'⁷¹, כנ"ל¹¹². וזהו לחיי העולמים בפת"ח (כמ"ש בתויו"ט בסוף מס' תמיד¹¹³),

אִתְקַבַּח

(106) ראה גם אוה"ת יוהכ"פ ס"ע א'תרד.

(107) ראה אדרא זוטא בוח"ג רצב ס"ב. אוה"ת דרושים ליוה"כ שם. וראה תו"א יתרו סח. ב. לקר"ת אמור לד, רע"א. תורת חיים לך לך פה, ג. אוה"ת פ' ראה ע' תשצז. סוכות ע' א'תשל ואילך. נ"ך ח"א ס"ה כ"ע ואילך (הובא ונתבאר בד"ה באתי לגני תשמ"ח (סה"מ מלוקט ח"ב ע' רסא. בהוצאה החדשה – ח"ב ע' תט ואילך)). ח"ב ע' תתיב. תהלים (יהל אור) ע' שסא. ע' תמט.

(108) שמואל"א ב, ג.

(109) בשלח טז, כה.

(110) מכילתא בשלח שם.

(111) תמיד פ"ז מ"ד (לג, ב).

(112) ע' א'תקמד.

(113) לחיי העולמים בפת"ח (כמ"ש בתויו"ט בסוף מס' תמיד): ראה גם סה"מ תר"ס ע' נו: «רע"ש בתויו"ט שצ"ל חי בפתח» – «וצ"ע דבתויו"ט שם מפורש שצ"ל חי בצירי" (ד"ה תפלה למשה תשכ"ט (סה"מ מלוקט ח"ה ע' רכב. בהוצאה החדשה – ח"ד ע' לט) הערה 55*.

ולעזיר מהמובא בכמה ספרים, שהתויו"ט חזר בו ממ"ש

(93) רמב"ם הל' תשובה פ"א ה"ג-ד.

(94) ובשו"ע: אדמו"ר הזקן.

(95) סו"ט: אוצ"ל: סט"ז.

(96) ראה גם לקו"ש תכ"ז ע' 127.

(97) בהבא לקמן – ראה ד"ה ויאמר משה בת"א באוה"ת שבהערה 1.

(98) ראה לעיל ע' א'תקב ואילך. וש"נ.

(99) כנ"ל (ס"ע א'תקמג), שעיקר מדריגה זו היא בבחי' עלי' דוקא.

(100) בשלח טז, כה. וראה שבת קיז, ס"ב. שר"ע אדה"ז אר"ח ר"ס עדר.

(101) ראה לבוש אר"ח סרצ"א ס"ה.

(102) ראה שר"ע אר"ח סרצ"א ס"ה. לבוש שם. שר"ע אדה"ז שם ס"ז. פס"ד להצ"צ (חידושים לרבינו ירוחם) שנו, סע"ב ואילך. אוה"ת בשלח ע' תרכא. ע' תרלא. סה"מ תרל"ה שבהערה 72. תרל"ח ס"ע רפג ואילך. מאמרי אדמו"ר הצ"צ (הנחות) בראשית ע' כח. ד"ה מהרה ישמע תרמ"ח (הועתק ב"היום יום" כב אדר א. ושם: «הא דסעודה שלישית היום לא גו, היינו שא"צ פת, אבל צריך לטעום איזה דבר, וא"ר יוסי יהא חלקי מאוכלי ג' סעודות»). וראה לקו"ש חכ"א ע' 84 ואילך. המשך תרס"ו ע' תשיד.

(103) תרע"ה (ע' א'תקב ואילך).

(104) כז, ב. ובגמרא שם לא, א.

(105) איוב יג, טו.

(* וממשיך בטה"מ מלוקט שם: ואולי יש לומר דבהמאמר מביא מתויו"ט «שצ"ל חי» (ולא חי), ולאח"ז מוסיף עוד ענין (לא מהתויו"ט) – «בפתח». אבל גם לפירוש זה צ"ע, כי גירסת התויו"ט שם היא «חיי» (בשני יודי"ן) אלא שמקיים גם גירסת

ש"פ תבוא, העת"ר

א'תקמז

וידוע¹¹⁴ דחי עולמים הוא בחי' חי ולא בחיים כו'¹¹⁵, והיינו שגם בחי' הסוכ"ע יתעלה בבחי' עצמות כו', וכמ"ש במ"א¹¹⁶, ויהי' גילוי בחי' פנימי עתיק, שזה"ע מה שעוה"ב אין בו אכו"ש כו'. ועכשיו הוא מעין זה, במנחה דשבת בסעודה שלישית כו'.

וכ"ז הוא מפני שהב' סעודות הן מה שבאתעדל"ת אתעדל"ע, דליל שבת הוא ע"י עבודת הבירורים ממש כו', וכמו"כ ביום השבת הוא ג"כ העונג מכל אשר עשה כו', וכמשנת"ל¹¹⁷, ע"כ ההמשכה היא בחי' העונג הבא בהתלבשות כו'. אבל סעודה שלישית היא בחי' אתעדל"ע מצ"ע, והו"ע צדיק אוכל לשובע¹¹⁸, בבחי' המשכה מלמעלמ"ט (ועם היות שזהו בבחי' עלי' דוקא, כנ"ל, ענין המשכה מלמעלמ"ט כאן היינו מה שלא נעשה ע"י העלאת מ"ן דעבודת הבירורים באיזה מדרי' שיהי' כו', וכמשנת"ל ד"ה ראשי המטות¹¹⁹). ע"כ הוא בחי' העונג העצמי כמו שהוא בעצמותו כו'. ובוזה יובן מה שאין קידוש בסעודה זו¹²⁰, דענין הקידוש הוא שארז"ל¹²¹ ע"פ¹²² זכור את יוה"ש¹²³ לקדשו, זכרהו על היין, והיינו מה שנש"י ממשיכים בעבודתם, והו"ע וקראת לשבת עונג כו', וזהו שהקידוש הוא על היין, בחי' בינה¹²⁴, שזהו מה שבא על ידי אתעדל"ת כו'. ולכן עיקר הקידוש מדאורייתא הוא במעלי שבתא¹²⁵, להיות דעיקר המשכה שע"י העלאת מ"ן הוא בליל שבת כו' (וההמשכה היא בחי' עונג המורכב בחו"ב כו', כמשנת"ל¹²⁶, וזה"ע היין כו'), ובשבתא דיומא הקידוש הוא מדרכנן¹²⁷, מפני שגם המשכה זו היא למעלה מבחי' אתעדל"ת ממש כו'. אבל בסעודה שלישית אין בה קידוש, מפני שהיא בחי' אתעדל"ע מצ"ע, בחי' מתנה טובה כו'⁵².

והנה עם היות דבמדרי' זו היא בבחי' מתנה, מ"מ, גם לזה צ"ל עבודה בנפש, שהרי גם במתנה אי לאו דעביד לי' נייחא לנפשו כו'¹²⁸, והיינו שצריכים להיות ראויים אל הגילוי, ועם היות שהגילוי הוא מעצמו כו', מ"מ, זהו דוקא כשיש עבודה וכשראויים להגילוי אור כו', והיינו התפלה דשבת כו'. וכידוע¹²⁹ ההפרש בין תפלה דחול לתפלה

דא"ח חצר, ג ואילך.
119 תרע"ה (ע' א'תסג ואילך).
120 בהבא לקמן – ראה אוה"ת בהר (ע' תרכ ואילך. ע'
121 תרכג ואילך) שבהערה 1.
121 פסחים קו, א.
122 יתרו כ, ח.
123 = יום השבת.
124 ראה זח"ג כזו, א. פרדס שער ח (שער מהות והנהגה)
פ"ב. לקו"ת סוכות עט, ד.
125 ראה רמב"ם הל' שבת פכ"ט ה"א. שו"ע אדה"ז או"ח
סרע"א ס"א ואילך.
126 ס"ע א'תקלט ואילך.
127 ר"ן פסחים שם (ד"ה אין לי אלא בלילה). שו"ע
אדה"ז שם סרפ"ט ס"ב.
128 ראה גיטין ג, ב. בבא מציעא טז, א. תוס' הרא"ש
גיטין יג, א. שיטה מקובצת ב"ק עג, א.
129 בהבא לקמן – ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי (כשלח
ס"ע קצא ואילך) שבהערה 1.

שצ"ל חי בצירי, אלא יאמרנו בפתח (ראה אלי' רבה או"ח
סנ"ד סק"א. שאילת יעב"ץ סקמ"ב. פתח עינים להחיד"א תמיד
שם. חק נתן (ליוורנו, תקל"ו) תמיד שם).
114 ראה סה"מ תר"ן ע' שנו. תרנ"א ע' נה. ס"ע ריב
ואילך. תר"ס שם (ע' נה). תרס"ג ח"א ע' א. ח"ב ע' ב ואילך.
תרע"ח ע' רסו. אגרות קודש אדמו"ר מהורש"ב ח"א ס"ע קיט
ואילך. סה"מ תרפ"ה ע' ד. תרצ"א ע' רלב. תרח"ץ ע' רנט.
הש"ת ע' 31. תש"ח ע' 5 ואילך.
115 ראה מורה נבוכים ח"א פנ"ז.
116 ראה סה"מ תר"ן ס"ע שנח ואילך. תרנ"א ע' נו. ס"ע
ריג ואילך. תר"ס שם (ע' נו). תרע"ח שם. אגרות קודש שם ע'
קכא. ד"ה תפלה למשה שם.
117 ס"ע א'תקלט. ס"ע א'תקמא ואילך.
118 משלי יג, כה. וראה תו"א ר"פ חיי שרה. סידור עם
הרע"ב, ח"י (ביד"ד אחז), והלשון בסה"מ תר"ס שם הוא, שצ"ל
ח"י.

דשבת¹³⁰, דתפלה דחול היא עבודת הבירורים, הן התפלה עצמה היא בירור הנה"ב כו', והן שע"י הקדמת התפלה הוא עבודה כל היום בהבירורים דאכו"ש ובכל עניני העולם כו', וכמשנתל¹³¹, אבל התפלה דשבת אינה לברר בירורים, כ"א היא להתענג על ה¹³² באה"ר בתענוגים בעונג האלקי הרוחני למעלה מן השגה כו', והיינו, לא גם בפנימי ההשגה דפנימי המוחין, וגם לא בכוונה פנימי בגוף נקודת המושכל, בחי כוונה שבמוח שנת"ל (ד"ה וארא¹³³), וגם לא בבחי' הרצון דרעו"ד כו', רק עונג עצמי ופשוט בעצם הנשמה בעצם התקשרותה בא"ס ב"ה כו', וכמו כל הנשמה תהלל י"ה¹³⁴, שהנשמה עצמה בעצם מהותה בבחי' יחידה שבה היא מתענגת בתענוג עצמי בעצמות א"ס ב"ה כו'. ולכן¹³⁵ אין בתפלה דשבת שום בקשה ושאלת צרכיו¹³⁶, וכמו רפאנו וברך עלינו כו', דענין בקשות אלו הוא שלא יהי' שליטה למקטרגים שמן עוונות, וכמו תייסרך רעתך כו'¹³⁷, שזה שייך בתפלה דחול, שהיא במדרי' הנשמה המלוכשת בגוף, דשייך בזה אחיזה, והיא באמת מתעלמת בגוף ונה"ב כו', וענין התפלה הוא הבירור והיציאה מהרע דנה"ב כו' (הן היציאה דהכחות דנה"א וכן היציאה דהטוב שבנה"ב כו'), ואז שייך בקשות אלו שלא יהי' שליטה כו', אבל בשבת שהתפלה היא בעצם הנשמה, שאינה בבחי' התלבשות ובבחי' התעלמות כלל וכלל כו', והתפלה אינה בבחי' יציאה מן הרע כלל, רק להתענג על ה' כו', ע"כ אין מקום כלל לבקשות אלו כו' (ובירושלמי פ"ד דברכות ה"ד אי', אמר רבי תמה אני למה אין אומרים אתה חונן בשבת כו'. וי"ל שזהו בחי' תענוג העצמי הבא במורגש, שזה שייך בשבת ג"כ כו'. ומ"מ א"א אתה חונן בשבת, מפני שאמיתי ענין השבת הוא בחי' תענוג העצמי הבלתי מורגש כו', ובחי' עונג העצמי המורגש הוא באכילה דשבת, אבל תפלה דשבת היא בבחי' עונג העצמי הבלתי מורגש כו', וע"כ אין אומרים בתפלה גם ברכת אתה חונן כו'). וכן אין אומרים סלח לנו בתפלת שבת, שזה שייך ג"כ בעבודת הבירורים, שבהקירוב דתפלה בא על דקות חלקי הרע כו', וגם אומרו סלח לנו הוא דחיית הפסולת כו', וכמשנתל¹³⁸, וכ"ז אינו שייך בתפלה דשבת כו'. ועם היות דשבת אותי' תשב כו'¹³⁹, הנה התשו' דשבת אינו על חטא ועון, כ"א הו"ע והרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה¹⁴⁰, שהו"ע השבת הנפש וחזרתה בשרשה ומקורה הראשון בבחי' עצמות א"ס כו', וכמש"א¹⁴¹ נשמה שנתת בי, שלמעלה גם מבחי' טהורה היא כו', וכמש"במ"א¹⁴². וז"ע תפלה דשבת, שהיא רק בבחי' תענוג עצמי כו'. וז"ע נשמה יתירה דשבת¹⁴³, דהיינו

אִתְקַמָּה

האמצעי קונטרסים ע' רמז. ע' רנב. סהמ"צ להצ"צ לח, ב.
 (138) ד"ה ויקח קרח וד"ה זאת חוקת – תרע"ה (ע' א'תית.
 ע' א'תלא).
 (139) תורת נתן למהר"ן שפירא [לעמבערג, תרמ"ה;
 ירושלים, תשל"א (נב, סע"א)] בסופו. תניא אגה"ת ספ"י. תו"א
 יתרו ע, א. ויקהל פח, ג. לקו"ת האזינו עב, ריש ע"ג.
 (140) קהלת יב, ז. וראה לקו"ת שם עג, א. ג ואילך.
 (141) ברכת „אלקי נשמה" (ברכות ס, ב).
 (142) ראה סה"מ תרנ"א ע' לט. וראה גם סה"מ עזר"ת ע'
 נה.
 (143) תענית כו, ב. ביצה טז, א. וראה תו"א ויקהל פז, ג
 ואילך. לקו"ש חל"א ע' 191 ואילך.

(130) ראה תו"א בשלח סה, ג. מאמרי אדמו"ר הזקן הנחות
 הר"פ ע' עז. תקס"ח ח"א ע' לג. אוה"ת בשלח ע' תקצט.
 (131) ד"ה אלה הדברים וד"ה ויענך וירעיבך תרע"ה (ע'
 א'תפג. ע' א'תקא).
 (132) ע"פ ישעי' נח, יד. תהלים לז, ד.
 (133) תרע"ה (ח"ד ס"ע אקוט ואילך).
 (134) תהלים קג, ו.
 (135) בהבא לקמן – ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי (בשלח
 ע' קצב ואילך) שבהערה 1.
 (136) ראה ירושלמי ברכות פ"ה סוף ה"ב. מגן אברהם
 אור"ח סרצ"ד סק"א. שו"ע אדה"ז סרצ"ד ס"א. סתקפ"ד ס"ה.
 (137) ירמ"י ב, יט. וראה דרך חיים ע' 54. מאמרי אדמו"ר

התגלות בחי' יחידה שבנפש בכחי' תענוג עצמי על עצמות א"ס, בחי' אז תתענג על ה' כו'⁶³.

ונמצא שיש ג' מדרי'. הא', בחי' עונג המורכב בחו"ב, שזהו בחי' העונג פרטי בהתהוות העולמות ובהכוונה פנימי' כו'. והב', בחי' העונג העצמי דבחי' עתיק, רק שבא במורגש כו', והיינו שזהו כמו שהוא בבחי' התלבשות בבחי' בינה דעתיק, שזהו בחי' שביעאה כו', והן הב' סעודות דשבת דשבתא דלילא ושבתא דיומא כו', שכ"ז הוא בחי' אכילה כו'. והג' הוא בחי' העונג העצמי ממש הכלתי מורגש, והוא בחי' פנימי' עתיק, והו"ע באתרי' לאו אורחי' למיכל כו'¹⁴⁴ (וזהו אמיתי' ענין המן שנמשך למעלה בשבת דוקא משרשו ומקורו הראשון כו', ועז"א ויברך אלקים את יום השביעי, ברכו במן כו'¹⁴⁵), והוא בסעודה שלישית דשבת, דכתי' בה היום לא, גילוי בחי' אין העצמי כו'.

והנה¹⁴⁶ ג' מיני המשכות אלו זהו ע"י ג' בחי' רצוא שנת"ל¹⁴⁷. דכללות ענין הרצוא הוא להיות ראוי לקבל את האור והגילוי, והיינו ע"י הביטול כו', וכמו הירור והעלי' של הדם לקבל אור וחיות הנפש כו', וכמשנת"ל (ד"ה נשא¹⁴⁸). והרצוא הא' הוא בעבודה שע"פ טו"ד, שזהו עבודת הירורים בעולמות בי"ע, בבחי' בירור פסולת מתוך אוכל או אוכל מתוך פסולת, שזהו העבודה בבחי' חיצוני' המוחין ופנימי' המוחין כו', וכמשנת"ל¹⁴⁹, ועי"ז נעשה בי"ע ראוי לעלות לאצי' ולקבל אור האצי' כו'. וזהו העלי' דמעלי שבתא, שהיא העלי' מבי"ע לאצי', כמשנת"ל (ד"ה פנחס¹⁵⁰). והנה נת"ל (ד"ה שמור את יוה"ש¹⁵¹) דהתחברות בי"ע עם אצי' הוא בהיכל ק"ק דברי', שהו"ע המרכבה דברי', דהיינו הביטול מעצמותו, שזהו למעלה מהביטול שע"פ טו"ד כו', והיינו שע"י העבודה דימי החול, העלי' היא כליל שבת שמתעלים הירורים באצי', והוא ענין הביטול מעצמותו שלמעלה מהביטול שע"פ טו"ד כו', וזהו בהשתחוה לה' בהדרת קדש¹⁵², ר"ת קבלה¹⁵³, שהיא העלי' באצי' כו'. ועי"ז ההמשכה בסעודה ראשונה בשבת בחי' העונג המורכב בחו"ב, שזהו בחי' הארת הכתר שבחכ', בחי' טעמים כו', כמשנת"ל¹⁵⁴. והרצוא הב' הוא בבחי' כלים דאצי', שהרצוא הוא בבחי' רעו"ד, והוא בירור אוכל מתוך אוכל כו', והו"ע וירא אלקי' כו' והנה טוב מאד¹⁵⁵, בבחי' טוב העלי' ביותר כו', ועי"ז הוא ההמשכה בחי' עונג העצמי שלמעלה מהארת העונג המורכב בחכמה כו', והיא הסעודה שני' דשבת, סעודתא דעתיקא כו', כנ"ל. שכ"ז הוא בחי' אכילה כו', להיות שכ"ז הוא הביטול בבחי' הכלים כו', ועם היות דרעו"ד היא בבחי' יציאה מהכלים כו', מ"מ ה"ז הביטול של הכלי כו', ובכלים הו"ע אכילה, דהיינו בבחי' מורגש כו', דכמו"כ בחי' רעו"ד

(149) ד"ה זאת חוקת תרע"ה (ע' א'תכח ואילך).

(150) תרע"ה (ע' א'תנג ואילך).

(151) תרע"ה (ע' א'תצא).

(152) תהלים כט, ב.

(153) ראה פרי עץ חיים שער השבת ספכ"א.

(154) ד"ה שופטים וד"ה אחת שאלתי – תרע"ה (ע' א'תקכו. ע' א'תקלא).

(144) זהר – הובא לעיל ס"ע א'תקמד.

(145) ב"ר פי"א, ב. הובא בפרש"י בראשית ב, ג. מכילתא

הובא בפרש"י יתרו כ, יא. וראה ד"ה וידבר וגו' פנחס תרע"ה (לעיל ע' א'תנא. וש"נ)

(146) בהבא לקמן – ראה ד"ה אתם נצבים תשכ"א

שבהערה 1.

(147) ד"ה ויענך וירעיכך תרע"ה (ע' א'תקא).

(148) תרע"ה (ע' א'שפח ואילך).

הוא רצון בבחי' מורגש עדיין, וכידוע בענין אה"ר כו'¹⁵⁵. והמדרי' הג' בהרצוא הוא בהאור, והו"ע אהבה בתענוגים שנת"ל¹⁵⁶, בחי' יחידה שבנשמה, שזהו העלי' והביטול בבחי' עצמות א"ס כו', והיינו העלי' במדרי' דבאתרי' לאו אורחא למיכל כו', ועי"ז הוא המשכת בחי' העונג העצמי ממש, והוא בסעודה שלישית דשבת כו'.

וסדר העליות וההמשכות הן בהדרגה מלמטלמ"ע כו', דתחלה צ"ל העבודה שע"פ טו"ד, והיא העבודה בהבירורים דבי"ע כו', ומי שטרח בע"ש יאכל בשבת¹⁵⁷, שנכלל בזה ב' האכילות הנ"ל דשבתא דלילא ושבתא דיומא כו', דבכדי לבא לבחי' רעו"ד, שהו"ע ומל ה' אלקיך את לבבך¹⁵⁸, זהו דוקא ע"י ההקדמה דומלתם את ערלת לבבכם כו'¹⁵⁹, וכמשנת"ל (ד"ה פנחס¹⁶⁰), ומכ"ש דמדרי' הג' הנ"ל שהיא בבחי' מתנה, דבאמת גם העבודה דאהבה בתענוגים היא בבחי' מתנה, וכמ"ש¹⁶¹ עבודת מתנה אתן כו', וכמ"ש באגה"ק סי' י"ח¹⁶², והיא באה לאחר העבודה האמיתי' בבחי' רעו"ד כו' (ובאגה"ק שם ע"י הקדמת יראת הרוממות כו'), וע"כ הכל בא בסדר והדרגה מלמטלמ"ע כו'.

וזהו ג"כ ב' המדרי' ¹⁶³ דלחם מן הארץ¹⁶⁴ ולחם מן השמים כו'¹⁶⁵. לחם מן הארץ עיקרו הוא שבא ע"י בירורים ממש כו', והוא בשבתא דמעלי שבתא, שע"י העלאת מ"ן בהבירורים דבי"ע נמשך ומתגלה העונג כו', והוא בחי' הארת העונג שבחכ' כו'. ולחם מן השמים עיקרו הוא מדרי' הג' הנ"ל, שהוא בחי' תענוג העצמי הבלתי מורגש, שבא שלא ע"י בירורים כלל כו'. אך בחי' תענוג העצמי הבא במורגש, יש לו שייכות לבחי' לחם מן הארץ, שהרי זה שבא שע"י בירור אוכל מתוך אוכל, בחי' הבירור דכלים כו', ומ"מ הוא ג"כ בחי' לחם מן השמים, לפי שהוא למעלה מבירורים ממש כו'. וכמ"ש הבחיי¹⁶⁶, שהמן הי' בו ב' מדרי', כמו שהוא למעלה, וכמו שירד למטה כו', והיינו כמו שהוא בבחי' עונג עצמי הבלתי מורגש, שזהו כמו שהוא בשרשו ומקורו בבחי' פנימי' עונג העליון כו', וכמו שירד למטה דבר יום ביומו¹⁶⁵, שהוא בחי' תענוג העצמי הבא במורגש כו'.

וע"פ הנ"ל יובן מ"ש והי' כי תבא כו' נחלה וירשתה². דהנה¹⁶⁷ ידוע דירושה הו"ע הבירורים דשבה"כ דתהו, שז"ע ירושת ארץ ז' עממין, שהן ז' מדות דתהו¹⁶⁸, וע"י הבירור יורשים אורות דתהו כו'. ועיקר הבירור הוא בבי"ע, והיינו הבירור דפסולת מתוך האוכל או אוכל מתוך הפסולת כו'. ונחלה הוא ג"כ ירושה, וי"ל שזהו הבירור דאוכל

א'קלא

(161) קרח ית, ז.

(162) קבו, ב.

(163) ראה לעיל ע' א'תנא ואילך. ע' א'תסב ואילך.

(164) ברכות לה, א (במשנה). לז, א ואילך.

(165) בשלח טז, ד.

(166) בשלח טז, כה (הובא לעיל ע' א'תקמו). שם, ד. וראה

אוה"ת בשלח ס"ע תריט ואילך. ד"ה ויענך וירעיבך תרע"ה

(לעיל ע' א'תצז ואילך).

(167) בהבא לקמן – ראה ד"ה והי' כי תבא שבהערה 1.

(168) ראה לקו"ת מטות פז, א. פת, ב.

(155) ראה תורת חיים ויחי רמא, א. סה"מ תרס"ה ס"ע נח

ואילך. עת"ר ע' לב. ד"ה בהעלותך תרע"ה (לעיל ע' א'תד).

ובכ"מ. וראה ספר הערכים חב"ד ערך אהבת ה' (ח"א ס"ע שי

ואילך). ערך אהבת ה' – עולם רבה ובתענוגים (שם ע' תקפד).

וש"נ.

(156) ראה לעיל ע' א'תקמח. ד"ה בהעלותך שבהערה

הקודמת.

(157) ע"ז ג, סע"א.

(158) נצבים ל, ו.

(159) עקב י, טז.

(160) תרע"ה (ע' א'תנ).

מתוך אוכל, דבעבודה הו"ע רעו"ד כו', וע"ד מ"ש במ"א¹⁶⁹ בענין נחלה עבר על נפשו¹⁷⁰, שזהו בחי' המקיף כו'. וזהו כי תבא אל הארץ, דארץ הוא ל' רצוא¹⁷¹, וכמא'¹⁷² למה נק' שמה ארץ שרצתה לעשות רצון קונה כו', והרצוא הוא בהב' מדרי' דבחי' נחלה וירושה כו'. אמנם, מ"ש וישבת בה, הנה ישיבה הוא בחי' או"פ, התיישבות האור בכלי כו', וזהו בחי' פנימי' עונג העליון כו', וכידוע¹⁷³ שבמקיף גופא, חיצוני' המקיף הוא בבחי' מקיף לבד, ופנימי' המקיף הוא בבחי' פנימי כו', שזהו ההפרש בין מקיף דחי' למקיף דיחידה כו', וכמ"ש במ"א¹⁷⁴, וכמו"כ בבחי' עתיק, בחי' פנימי' עתיק הוא בחי' פנימי כו'¹⁷⁵, וזהו"ע וישבת בה, הוא המשכת בחי' עונג העליון כו'. ועז"א אשר אני נותן, דבחי' זו היא בבחי' מתנה כו'. וזהו ג' ענינים אלו, שהן ג' המשכות שע"י ג' בחי' רצוא הנ"ל. ובכדי שיהי' הרצוא דאהבה בתענוגים, צ"ל תחלה בחי' נחלה וירושה כו', וכנ"ל שצ"ל בהדרגה דוקא כו'. וזהו שאו' תחלה אשר ה' אלקיך נותן לך, דעיקר המשכה הוא בחי' מתנה הנ"ל, רק בכדי לבא להמשכה זו, צ"ל תחלה בחי' נחלה וירושה כו'. וכ"ז שייך להבאת בכורים, דהנה, כבכורה בתאנה בראשיתה ראיתי אבותיכם¹⁷⁶, והוא שרש ומקור הנשמה¹⁷⁷, בחי' יחידה שבנפש, שזהו בחי' אהבה בתענוגים שבבחי' מתנה כו', והוא ע"י ההקדמה תחלה בהעבודה שע"פ טו"ד ובחי' רעו"ד כו'. וזהו והי' כי תבא אל הארץ אשר ה' אלקיך נותן לך, דתכלית הכוונה הוא לבא למדרי' מתנה, בחי' אהב"ת כו', אך בכדי לבא לזה צ"ל תחלה בחי' נחלה וירושה, ואח"כ וישבת בה, בחי' פנימי' עונג העליון, שזהו ע"י העבודה דשרש ומקור הנשמה, שז"ע הבאת הבכורים כו'.

ואילך. סה"מ תרמ"ד ע' שנט ואילך. תרנ"א ע' פו. תרנ"ד ע' ב.

(174) ראה סה"מ עת"ר ע' י.

(175) ראה גם לעיל ח"ב ע' תקנח. ע' תקסו ואילך.

(176) הושע ט, י.

(177) ראה אוה"ת תבא ע' תתרגל ואילך. ע' תתרטל

ואילך. ד"ה והי' כי תבא תרכ"ז (סה"מ תרכ"ז ע' תז ואילך).

(169) ראה לקו"ת ר"ה סב, ב. ד"ה והי' כי תבא שם.

(170) תהלים קכד, ד.

(171) ראה גם תו"א בראשית א, ג ואילך.

(172) ב"ר פ"ה, ח.

(173) ראה סה"מ תרנ"ח ע' קצט ואילך. תר"ס ע' יב. תרס"ג

ח"א ע' סב. ח"ב ע' לו. תרס"ה ע' מב. לעיל ח"ב ריש ע' תכט.

ס"ע תנט. עטר"ת ע' רצ. ועוד. וראה לקו"ת חוקת נט, א

בס"ד. ש"פ נצבים, העת"ר

אתם¹ נצבים היום כולכם לפני ה' אלקיכם ראשיכם שבטיכם כו' מחוטב עציך כו'². הנה ידוע³ דבכ"מ שנא' היום, קאי על היום דר"ה, וכמ"ש⁴ ויהי היום ויבאו בני האלקים, ות"י⁵ והוה ביומא דינא רבא דר"ה כו', וכמו"כ מש"א כאן היום קאי ג"כ על היום דר"ה⁶. וצ"ל מה"ע דביום דר"ה אתם נצבים כולכם כו'. גם צ"ל מ"ש כולכם, הרי מפרט אח"כ כמה מדרי', דבפרטי' הן עשר מדרי' כו', ולכאן' הרי המדרי' חלוקות זמ"ז, דבודאי יש הבדל גדול בין מדרי' ראשיכם ושבטיכם לחוטב עציך ושואב מימך כו', רק שבאמת כולם שוים, דמשו"ז אומר כולכם, וא"כ למה לו לפרט המדרי' פרטי', מאחר שכולם שוין כו'. ולהבין כ"ז ילה"ק משנת"ל⁸, דבכללות יש ב' מדרי' לחם מן הארץ⁹ ולחם מן השמים¹⁰, לחם מן הארץ הוא שבא ע"י בירורים, דתנא סדורי דפת נקיט¹¹ החורש והזורע כו'¹², ולחם מן השמים הוא שלמעלה מהבירורים כו'. ובפרטי' יש בזה ג' מדרי'¹³, דהנה בבירורים גופא יש ב' מדרי', הא', בירור מתוך הפסולת, דבזה גופא יש ב' אופנים, הבירור בדרך או"י ובדרך או"ח כו', והב' הוא בירור האוכל מתוך האוכל, וכמ"ש¹⁴ ואכלתם אכול, תאכלו דבר שכבר נאכל כו'¹⁵. ויש בחי' עלי' שלמעלה מהבירורים לגמרי כו'. וזהו ג' בחי' רצוא¹³, דכללות ענין הרצוא הוא להיות כלי אל הגילוי כו', הא', רצוא דנבראים דבי"ע, ע"י הבירור מתוך הפסולת, והוא ע"י העבודה שע"פ טו"ד, שע"ז נעשים דברים התחתונים כלים לגילוי אלקות כו', והיינו שבי"ע נעשים כלים לגילוי אור האצילות כו'. והב' בחי' הרצוא דכלים דאצי', דשם אינו שייך פסולת ח"ו, רק הוא בירור האוכל כו', והוא זיכוך הכלים שיהיו ראויים לקבל בחי' אור שלמעלה מהאור המתלבש בהכלים כו'. ובעבודה הו"ע רעו"ד, שעז"נ¹⁶ ומל ה' אלקיך את לבבך, שזהו העברת ההרגש מהאהבה שע"פ טו"ד כו', דעם היותה אה' אלקית, מ"מ צ"ל העברת המורגש כו', ועי"ז נעשים כלים לאור שלמעלה מהכלים, היינו אור שאינו בבחי' התעלמות כו'. והג'

א'קלב

(1) חלק מהמאמר מיוסד, כנראה, על ד"ה הנני ממטיר באוה"ת בשלח ע' תקפט ואילך. * ד"ה ענין שנראה באוה"ת תצא ע' תתצז ואילך** – כנסמן לקמן בהערות.
 ד"ה אתם נצבים תשי"א, תשכ"א (סה"מ תשי"א ע' קלב ואילך. תשכ"א ע' רמ ואילך) כנראה, מיוסדים על מאמר זה.
 (2) נצבים כט, ט"י.
 (3) ראה רמ"ז לוח"ב לב, ב – הובא בניצוצי אורות לזהר שם. לקו"ת תבוא מא, ג. מב, א.
 (4) איוב א, ו. ב, א.
 (5) = ותרגם וינתן (לשון התרגום כאן מורכב משני הכתובים (שם א, ו; ב'יומא דדינא". שם ב, א: "יום דינא רבא")).
 (6) ראה מגלה עמוקות נצבים ד"ה בעשירי (ס, ד). פענח רזא ס"פ נצבים. לקו"ת תבוא שם. ר"פ נצבים.
 (7) לקו"ת נצבים שם.
 (8) ד"ה וידבר וגו' פינחס תרע"ה (ע' א'תנ ואילך).
 (9) ראה ברכות לה, א (במשנה). לו, א ואילך.
 (10) בשלח טז, ד.
 (11) שבת עד, ב.
 (12) שם עג, א.
 (13) ראה ד"ה ויענך וירעיבך תרע"ה (לעיל ע' א'תקא).
 (14) יואל ב, כו.
 (15) ראה לקו"ת צו ז, א ואילך. מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ז ע' רנא ואילך. מאמרי אדמו"ר האמצעי דרושי חתונה ח"ב ע' תרמ ואילך.
 (16) נצבים ל, ו. וראה ד"ה מי מנה תרע"ה (לעיל ע' א'תמב ואילך).

* נדפס גם בביאורי זוהר להצ"צ ח"ב ע' תרצז ואילך.
 ** עוד מאמר שמוסד, כנראה, על ד"ה ענין שנראה: ד"ה כי תהיין לאיש שתי נשים אנת"ר ע' רמג ואילך.

הוא הרצוא של האור, שאין זה בכחי' בירור, כי בירורים שייך רק בכחי' הכלים, לא בהאור כו'. ובעבודה הוא בחי' אהבה בתענוגים שמצד עצם הנשמה שמתענגת על עצמות א"ס כו', שעיי"ז נעשים ראויים לקבל בחי' אור פנימי ועצמי ממש כו'. ועיי' ג' בחי' רצוא אלו הן ג' המשכות, הא', גילוי בחי' אור האצי', שהוא האור דסדר השתל', ובשרשו הוא בחי' חיצוני' עתיק כו', והב', גילוי בחי' האור שלמעלה מהשתל', והיינו בחי' ג"ר דעתיק, רק כמו שהן בהתלבשות בבחי' בינה דעתיק כו', והג', בחי' פנימי' עתיק ממש כמו שהוא בעצמותו כו'.

ובכל הנ"ל יובן מ"ש¹⁷ וידעת היום כו' כי הוי' הוא אלקים כו'¹⁸. דהוי' ואלקים הוא הצמצום הראשון וגילוי הקו כו'. וכידוע¹⁹, ונת' ג"כ לעיל²⁰, במ"ש²¹ אל אלקים הוי' דבר כו', דש' אל הוא האוא"ס שהאיר לפני הצמצום, וש' אלקים הוא הצמצום הראשון, וש' הוי' הוא גילוי הקו כו'. ובהשתל' הו"ע אורות וכלים, דש' הוי' מקור האורות, וש' אלקים מקור הכלים כו'²². ובעולמות הוא אצי' ובי"ע, דאצי' בכלל הוא בחי' ש' הוי'²³, ובש' הוי' גופא, אצי' הוא היו"ד דש' הוי'²⁴, שהוא עיקר הש' הוי'²⁵, כנודע, והו"ע אבא מקננא באצי' כו'²⁶, ובי"ע הן ש' אלקים²⁷, וכמ"ש²⁸ בראשית ברא אלקים כו'. וזהו וידעת היום, דכמו שהיום כלול מיום ולילה, דאין יום שאין לילו עמו כו'²⁸, שהוא חשך ואור, העלם וגילוי, כמו"כ הוא בכללות ההשתל' ב' הענינים הנ"ל. וכמו שהלילה קדום ליום, וכמארו"ל²⁹ במע"ב היום הולך אחר הלילה, ותכלית הכוונה הוא היום כו', כמו"כ בהוי' ואלקים, צמצום וגילוי, הצמצום קדם אל הגילוי כו', והיינו, דלבד מה שבפועל קדם הצמצום, דברישא חשוכא והדר נהורא כו'³⁰, הנה גם בהעלם, היינו לפה"צ, קדם הצמצום אל הגילוי כו'. וענין הקדימה הוא להיות שהכוונה בהגילוי הוא שיהי' בכחי' או"פ, וזה צ"ל ע"י הצמצום דוקא, ומשו"ז קדם הצמצום כו', וא"כ, הרי בהצמצום כלול כוונת הגילוי, דכל קדימת הצמצום הוא בכדי שיהי' הגילוי כו'. וזה מובן לנו מן הצמצום, שהרי אופן הצמצום הוא באופן כזה שיהי' גילוי כו', ואם הי' ח"ו הכוונה לצמצם ממש, הרי הי' העלם לגמרי, ומאחר שנמשך אור אחר הצמצום, מובן שהצמצום הוא בשביל הגילוי כו', וכמשנת"ל (ד"ה וכל העם רואים³¹). וזהו שהש' אלקים כלול בו

(24) ראה עץ חיים שער ג (שער סדר אצילות למהרח"ו) פ"א. שער מב (שער דרושי אבי"ע) פ"א-ב. פי"ג. שער מז (שער סדר אבי"ע) פ"ב.

(25) ראה אוה"ת תשא ע' איתקנג. תצוה ח"ח ע' ג'עט. סה"מ תרל"ז ח"א ע' קפב. ס"ע רכו. תרל"ח ע' כו. ע' נא. וראה לקו"ת שבת שובה סה, ד. לקו"ש ח"כ ע' 270.

(26) ראה מקדש מלך לזח"ב רכ, ב. נצוצי אורות לזח"ג קיז, א. תו"א משפטים עה, א. סה"מ תרנ"ט ע' עג. תש"ג ע' 133. תש"ח ע' 81.

(27) בראשית א, א.

(28) ראה זהר ח"א מו, א. ח"ב מו, ב. ח"ג צג, ב. וראה ברכות יא, ב.

(29) חולין פג, א.

(30) שבת עז, ב.

(31) ע' אישש ואילך.

(17) ואתחנן ד, לט (ושם: האלקים).

(18) כאן מסיים הענין שהתחיל בד"ה וידבר אלקים תרע"ה (לעיל ע' אישש ואילך).

(19) ראה אוה"ת תהלים (יהל אור) ע' קפט ואילך. סה"מ תרל"ה ח"א ע' מח ואילך. תרמ"ח ע' רכד ואילך. תרנ"ד ע' י ואילך. תרנ"ו ע' שסז ואילך. תרנ"ז ע' פה ואילך.

(20) פרע"ג (ח"ג ס"ע תשסא ואילך).

(21) תהלים נ, א.

(22) ראה תו"א יתרו סט, ד. לקו"ת בלק עג, ב. סה"מ תר"ל ע' רלו ואילך. תר"ן ע' שפג. תרנ"ז ע' מו. תרס"ה ע' ערב ואילך. תרצ"ב ע' רמד.

(23) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תק"ע ע' עה. אוה"ת בשלח ע' תקעב. סה"מ תרכ"ח ע' קמ. תרמ"ב ע' רסח. תרנ"ט ע' מ ואילך. וראה לעיל פק"ע (ח"ב ע' תע). סד"ה וידבר וגו' וארא תרע"ה (ח"ד ע' אקלג).

הכוונה דש' הוי', דהיינו שבהצמצום כלול כוונת הגילוי כו'. וכן בהגילוי כלול כוונת הצמצום, שהגילוי הוא באופן כזה להיות בבחי' או"פ כו', וגם בבחי' יכולת מה שביכולתו להאיר, הרי אין הכוונה רק לגלות עצמותו, כ"א להאיר העולמות, שזהו ע"י הצמצום כו', וכמו שנת' שם, והוא התכללות ש' אלקים בש' הוי' כו'. נמצא דבהצמצום כלול בחי' הגילוי, ובהגילוי כלול בחי' הצמצום כו', והוא דהוי' ואלקים כלולים זב"ז כו'.

וזהו הטעם מה שהש' אלקים מעלים על האור דש' הוי' ומגביל אותו כו', דהרי הוי' ואלקים הם שני הפכים, דהוי' הוא בחי' הגילוי, שזהו שיהי' הגילוי בלי הגבלה לגמרי, שהרי הגבלה הוא היפך הגילוי כו', וש' אלקים הוא בחי' העלם לגמרי כו', ושניהם הם כחות הא"ס כו', וא"כ, איך ש' אלקים מעלים על הש' הוי' כו'. ואם נא' שזהו בדרך התגברות שמתגברים זע"ז, הרי צ"ל לפעמים התגברות דשם הוי', ולפעמים התגברות דשם אלקים, והיינו שיהי' או בחי' גילוי לגמרי, היינו בלי הגבלה, או שיהי' בחי' העלם לגמרי. וכמו"כ³² בתהו, שלפעמים הי' התגברות החסד והי' הגילוי בבחי' בל"ג³³, ולפעמים הי' התגברות הגבו' והי' בבחי' העלם לגמרי כו'³⁴ (וכמו בדורו של אנוש³⁵ ודור המבול כו'³⁴). אבל בהוי' ואלקים הרי אינו כן, דהש' אלקים מעלים על הש' הוי', ומ"מ מאיר גילוי שם הוי' כו', וא"כ אינו מצד התגברות כו'. ואיך שהש'³⁵ אלקים מעלים על ש' הוי' כו', ועוד זאת, שמגביל את האור דש' הוי' (שבזה מובן ביותר שאינו בדרך התגברות כו'). אך לפי הנ"ל ניחא, להיות דבש' הוי' כלול ש' אלקים, והיינו דהגילוי הוא באופן כזה שיהי' בבחי' או"פ כו', והוא, דכוונת המשפיע הוא שיתקבל האור בהמקבל, לא שההשפעה היא מצ"ע (ר"ל לצורך עצמו), היינו רק להשפיע, וכמו להראות כבודו ורוב גדלו, דאז אינו נוגע לו אם המקבל יכול לקבל או לא כו'. וכמשנת"ל (ד"ה נשא הב'³⁶) דבתהו מצד האורות הי' בהם ג"כ ענין ההשפעה, רק שזהו השפעה שמצד הגדולה, דמצד אינו³⁷ תופס מקום המקבל, ואינו נותן מקום לשום דבר כו', וכמשנת"ל שם, אבל בתיקון כל ענין ההשפעה הוא בשביל המקבל דוקא, ושיתקבל האור כו', ולכן, כאשר מתקבל האור בהמקבל, התענוג הוא גדול הרבה יותר מבגוף ההשפעה כו', וכמשנת"ל (ד"ה אחת שאלתי³⁸). וזהו דבש' הוי', היינו בחי' הגילוי, כלול כוונת הצמצום כו', ומשור"ז ביכולת ש' אלקים להעלים על שם הוי' ולהגביל אותו, מפני שבש' הוי' גופא כלול כוונה זו כו'. וכמו"כ בש' אלקים כלול כוונת הגילוי כו', דכוונת הצמצום אינו להעלים, כ"א שע"י³⁹ יהי' הגילוי כו', ולכן ש' אלקים מעלים ומגביל את האור דש' הוי' באופן כזה שיהי' מ"מ גילוי אור כו'.

ד"ה וכל העם תרע"ה (לעיל ע' אישסח).

(35) ואיך שהש': אוצ"ל: ואיך הוא שהש'.

(36) תרד"ע (ח"ג ע' תרפח).

(37) דמצד אינו: אוצ"ל: דמצד הגדולה אינו.

(38) תרע"ה (ע' א'תקלה).

(39) = שעל ידו.

(32) וכמו"כ: אוצ"ל: וכמו.

(33) ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי דברים שמע"צ שמח"ת

א'תעו-א'תעו. אוה"ת פ' ראה ע' תשצ. וראה אוה"ת נח ח"ג תרכו, א.

(34) ראה לקו"ת מטות פז, ד. אוה"ת נח שם. וראה תו"א

נח י, א. מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ז ע' סב. ועוד. וראה גם

ש"פ נצבים, העת"ר

א'תקנה

ומאחר דהוי' ואלקים כלולים זכ"ז, מובן לנו עוד איך דהוי' ואלקים כולא חד ממש כו'⁴⁰, והוא, דבאמת שניהם הם בחי' חסד, והיינו דבשניהם הכוונה הוא הגילוי כו', רק דש' הוי' הוא בחי' חסד עצמו, וש' אלקים הוא ע"ד בחי' גבו' שבחסד, שעיי"ז יהי' גילוי החסד כו'.

וכן הוא באורות וכלים, שהכלים קדמו אל האור כו', וענין הקדימה הוא, שבהאור הכוונה להיות בחי' גילוי בכלים דוקא כו', והוא התכללות כוונת הכלי בהאור כו'. וזהו הטעם מה שהכלי ממשיך אור, וכמ"ש⁴¹ אין עוד כלי ויעמוד השמן כו', והרי אורות וכלים המה הפכים זמ"ז, ומפני מה הכלי ממשיך אור, אך זהו מפני שבהאור כלול כוונת הכלי, היינו שהכוונה בהאור הוא להיות גילוי בכלי כו'. ומהו הכלי הוא בחי' הביטול, להיות דענין הכלי הוא לקבל את האור בתוכו ולגלות אור כו', והיינו התכללות כוונת האור בהכלי, שהכלי אינו להעלים את האור, כ"א אדרבה, לקבל את האור בבחי' או"פ ולגלות את האור כו', וע"כ ענין הכלי הוא בחי' הביטול דוקא כו', ולפי אופן הביטול, דהיינו לפי אופן הכלי, לפי אופן כזה הוא הגילוי כו', וכמשנת"ל (ד"ה על שלשה דברים)⁴².

ובעבודה בחי' יום ולילה הוא רו"ש⁴³, שהשוב הוא ע"י הרצוא דוקא, וכמו שהחזוק א'קדד בהדם, שהוא התפשטות שלו, הוא ע"י ההסתלקות ועלי' שלו כו', וכמו"כ הוא בעבודה, שע"י הרצוא, שהו"ע הבירור והביטול שנעשה ראוי אל האור, עיי"ז דוקא הוא המשכת האור בבחי' תוס' אור וגילוי כו'. דהנה, בהוי' ואלקים, עם היות שכולא חד⁴⁰, כנ"ל, וע"י ש' אלקים מאיר ש' הוי' כו', מ"מ, הרי כ"ז הוא רק הארה לבד כו', וע"י העבודה בהרצוא, שהוא הבירור והיפך הצמצום כו', נעשה היחוד דהוי' ואלקים להיות תוס' אור וגילוי עד שיהי' גילוי או"פ כו'. והוא ע"י פרטי המדרי' ברצו"ש שנת"ל⁴⁴, דבהרצוא דבי"ע, דהיינו בהבירור דהדברים הגשמי' שנעשים כלים לאור האצי' (כאשר עולים באצי' במעלי שבתא כו'), מאיר גילוי אור אצי' כו', דע"פ סדר השתל' בהתהוות העולמות, הרי מה שמאיר מאצי' לבי"ע הוא בחי' אור של תולדה לבד כו'⁴⁵, וגם נקודת המל' הבוקעת המסך שבין אצי' לברי', הרי אינו כמו באצי', דמשו"ז נק' ראש הבריאה כו', כמ"ש בע"ח⁴⁶, וע"י הבירור דבי"ע מאיר גילוי אור אצי' ממש כו'. וע"י הרצוא בכלים דאצי', מאיר האור שלמע' מאצי' כו', דהכלים כמו שנתהוו, הרי ביכולתם לקבל רק אור שנבחי' התעלמות (והוא רק הארה לבד, דבשרשו הוא בחי' חיצוני' עתיק כו', שהוא האור דסדר השתל' כו'), ובפרט כמו שהכלי תופס את האור כו', וכמו שהכלי מגלה את האור כו', וכמשנת"ל⁴². וע"י הרצוא ה"ה נעשים כלים לקבל בחי' האור כמו שהוא בעצם, לא בבחי' התעלמות כו' (והוא בחי' האור שלמעלה מהשתל', והיינו מבחי' ג"ר דעתיק כמו שכלולים בנינה

(44) ד"ה ויענך וירעיבך וד"ה והי' כי תבוא – תרע"ה (ע' א'תקא. ע' א'תקמט).

(45) ראה תו"א לך לך יב, ריש ע"ב. וירא יד, ריש ע"ג.

(46) שער מזו (שער סדר אבי"ע) פ"ו. וראה גם לעיל פק"ט

(ח"א ע' רפז). פשלי"ט (ח"ג ע' תתקמו). ד"ה מצה זו תרע"ה (ח"ד ע' א'רנו).

(40) ראה זהר ח"א יב, סע"א. ח"ב כו, ב. קסא, א. וראה סה"מ תרנ"ז ס"ע מה ואילך. תרצ"ב ע' רמד ואילך.

(41) מלכים"ב ד, ו.

(42) תרע"ה (ע' אשעט ואילך).

(43) ראה ד"ה נשא תרע"ה (ע' אשפו ואילך).

כו'). וע"י הרצוא של האור, מאיר בחי' פנימי' ועצמות האור כמו שהוא בעצם כו'. וכ"ז הוא שע"י העבודה להפוך הצמצום שלא יעלים ויסתיר כו', והיינו בהעבודה דאה"ע ואה"ר ואהב"ת כו', נעשה ע"ז היחוד דהוי' אלקים, להיות גילוי שם הוי' בש' אלקים כו'. והכל הוא בסדר והדרגה מלמטלמ"ע, דתחלה צ"ל העבודה דבי"ע, ואח"כ במדרי' דאצי' כו', וכמשנת"ל באורך⁴⁷.

וביאור הענין הוא⁴⁸, דהנה אי' בזהר ויצא דקנ"ז ב'⁴⁹ שבתחלה כשיצאו ממצרים אכלו מצה שהוא לחם מן הארץ, והיינו בחי' מל', שהיא בחי' ארץ אשר ממנה יצא לחם⁵⁰, ועי"ז נמשך להם הדעת לידע את ה' כו', וכידוע שהדעת בא ע"י הלחם, וכמא'⁵¹ אין התינוק יודע כו' עד שיטעום טעם דגן כו'⁵², והוא להיות הלחם הוא בחי' חכ' כו'. וגם לחם בגימט' מזל ע"ה⁵³, שהוא מקור החכ' כו', ומה שהארץ מוציאה לחם, זהו ג"כ בכח המזלות דאריך כו', דכשם שבגשמי' מה שהארץ מצמיחה הוא בכח המזלות, וכמא'⁵⁴ אין לך⁵⁵ מלמטה שאין לו מזל מלמע' כו', דהארץ היא באמצע כדור השמים⁵⁶ ומקבלת מן השמים, וכמ"ש⁵⁷ אני אענה את השמים והמה יענו את הארץ כו', כמו"כ ברוחניות מקבלת הארץ מהמזלות דאריך כו', דז"ע המוציא לחם מן הארץ כו', וכמ"ש בסידור בדרוש ברכת הזימון⁵⁸. וע"כ, ע"י הלחם מן הארץ נעשה בהם הדעת לידע את ה' כו'. אך ע"י לחם זה הגיע להם ההשגה והדעת רק עד ההוא אתר, דהיינו עד בחי' המל'. אך רצה הקב"ה שיהי' להם דעת יותר בבחי' השמים עליונים המשפיעים לארץ עילאה, ולא יכלו, עד שטעמו בחי' לחם הנמשך מן השמים כו'.

ויש לבאר ב' הענינים הנ"ל, דמתחלה הי' לחם מן הארץ, הוא שיהי' העבודה בכח עצמן כו', והיינו שתהי' היציאה מההעלמות והסתרים, ושהי' גילוי אלקות בנפשם ובעולם, והכל ע"י עבודתם בכח עצמן כו'. שהרי כשהיו במצרים לא היו שייכים אל ענין העבודה כלל. וכידוע⁵⁹ דגלות מצרים הי' גרוע מכל הד' הגלות, שאינו נחשב עמהם⁶⁰

אִקְלָה

47) ראה לעיל ע' א'שפד ואילך. ע' א'שפו ואילך. ע' א'טיט ואילך. ע' א'תקמט ואילך.

48) בהבא לקמן – ראה אוה"ת בשלח וביאורי הזהר להצ"צ שבעה ערה ו. וראה לקו"ת צו יג, ג. אוה"ת פ' ראה ע' תשמג ואילך. ד"ה בראשית ברא תשט"ו (סה"מ תשט"ו ס"ע כד ואילך).

49) וז"ל: כד נפקו ישראל ממצרים, לא הוו ידעי מדי, עד דאטעיים לון קב"ה לחם מהאי ארץ, דכתיב ארץ ממנה יצא לחם, וכדין עאלו ישראל למנדע ולאשתמודע ליה לקב"ה, וינוקא לא ידע ולא אשתמודע, עד דטעיים נהמא דהאי עלמא, ישראל לא ידעו ולא אשתמודעו במלין דלעילא, עד דאכלו לחם עלאה, וכדין ידעו ואשתמודעו בההוא אתר. ובעא קב"ה דינדעון ישראל יתיר בההוא אתר דאתחזי להאי ארץ, ולא יכילו, עד דטעמו לחם מההוא אתר, ומאן איהו, שמים, דכתיב (בשלח טז, ד) הנני ממטיר לכם לחם מן השמים, וכדין ידעו ואסתכלו בההוא אתר, ועד דאכלו לחם מההוא אתר, לא ידעו מדי ולא אשתמודעו.

50) ע"פ איוב כה, ה.

51) ברכות מ, סע"א.

52) ראה לקו"ת שם יב, ב. שה"ש יד, ד ואילך. סהמ"צ להצ"צ כג, א ואילך.

53) – עם הכולל (ראה פרי עץ חיים שער יוהכ"פ פ"ג. טעמי המצות להרח"ו אמור מצות לחם הפנים. לקו"ת ויקרא ד, א. אמור לט, ד. סידור עם דא"ח קנו, ג. קסו, ג ואילך).

54) ראה ב"ר פ"י, ו.

55) אין לך מלמטה: אוצ"ל: אין לך עשב מלמטה.

56) ראה רמב"ם הל' יטוה"ת פ"ג ה"ד. רמב"ן וראב"ע איוב כו, ז.

57) הושע ב, כג (ושם: אענה את השמים והם יענו את הארץ). וראה מאמרי אדמו"ר האמצעי קדושים ע' תרג.

58) קנו, ג ואילך.

59) ראה לקוטי תורה וספר הליקוטים להאריז"ל ר"פ תצא. סה"מ תרס"ח ע' קנא. תרפ"ד ע' רעט. תש"ט ע' 107. לקו"ש חט"ז ע' 91.

60) ראה לדוגמא: ב"ר פ"ב, ד. פט"ז, ד. פמ"ד, טו, שם, יז.

ויק"ר ס"פ שמיני (לקו"ש שם).

וגרוע מהם כו', דכהיותם במצרים היו משוקעים מאד בחומר"י גופם כו', דכשם שהי' בהם השעבוד בגופם בחומר ובלבנים כו'⁶¹, כמו"כ הי' השעבוד בנפשם, שהיו משוקעים בחומריות, וכמו זכרנו את הדגה כו'⁶², ולא הי' בהם שום ידיעה והשגה אלקית כו'. שהרי גם בצאתם ממצרים היו בתכלית הקטנות, וכמ"ש⁶³ זכרתי לך חסד נעורייך כו', אבל כהיותם במצרים לא הי' בהם שום השגה באלקות כלל כו', הגם שהיו נשמות גבוהות⁶⁴, וכידוע שדור המדבר הי' דור דיעה כו'⁶⁵, אבל במצרים היו בתכלית ההעלם במוחם ולבם כו'. שז"ע שהגלות נמשל לשינה⁶⁶, דכמו בעת השינה הרי כל הכחות דראי' ושמיעה ושכל ומדות ה"ה מתעלמים לגמרי, ונראה רק הגוף, והוא כדומם, שאין אור וחיות נגלה לעין, רק מה שהוא חי כו', ועם היות שיש בו כל הכחות, אבל הם מתעלמים מאד כו'. וי"ל, דבעת השינה הכחות הן בבחי' הסתלקות, לא בבחי' התעלמות לבד כו'⁶⁷, שהרי גם כללות החיות השייך אל ההרגש, נשאר בעת השינה רק קיסטא דחיותא כו'⁶⁸, והכחות פנימי' הן בבחי' הסתלקות כו'⁶⁹. ולכן, בעת השינה אז התגברות החומריות יותר כו'. ובצדיקים הגדולים שאינם נתפסים בגשם, הנה בעת השינה הוא בחי' עליית הנשמה, וכידוע בענין בידך אפקיד רוחי⁷⁰, ר"ת באר כו'⁷¹, שהנשמה עולה למעלה ושואבת לה חיים מלעילא כו'⁷², אבל בנשמות הנתפסים בגשם, הנה בעת השינה הוא התגברות החומריות כו'. ולכן בלילה אז הוא זמן השראת הטומאה כו'⁷³, וכמשנת"ל (ד"ה חיי שרה⁷⁴). וכ"ז הוא מפני שהכחות מסתלקים, ע"כ החומריות מתגבר כו'. וכמו"כ הוא ענין הגלות שנמשל לשינה⁶⁶, וכמא⁷⁵ אני ישנה⁷⁶ בגלותא כו', שהכחות דנה"א מתעלמים, ולא יש בחי' ראי' ושמיעה, היינו הראי' באלקות כו', ולא מבעי בחי' ראיית עין שכל, שלא יש בזמן הגלות, אלא גם בחי' הראי' דשאו מרום עיניכם וראו כו'⁷⁷, שזהו כח הא"ס שבעולם שהוא נראה ונגלה, דמזה צ"ל החולת אהבה⁷⁸ מהעדר הגילוי ממש כו', דכ"ז לא יש בזה⁷⁹ כו'. וגם בחי' שמיעה, שהו"ע השגה, ה"ז בהעלם בזה"ג, כי ההשגה אלקית בזה"ג הוא בבחי' השערה לבד, או רק בדרך דמיון כו'. ובמ"א⁸⁰ מבו' שהגלות נמשל לעיבור, שהתינוק במעי אמו אינו רואה ואינו שומע ואינו משכיל כו', דבעיבור הרי לא יש הכלים לקבל גילוי הכחות,

- משנת חסידים וסידור האריז"ל במקומו.
 (61) שמות א, יד.
 (62) בהעלותך יא, ה.
 (63) ירמי' ב, ב.
 (64) ראה עץ חיים שער הכללים פי"א. שער לב (שער הארת המוחין) פי"א. שער הפסוקים ר"פ שמות.
 (65) ראה ויקר' פי"ט, א. במדב"ר פי"ט, ג. וש"נ. זח"ב סב, ב. פרי עץ חיים שער חג המצות פ"א. לקו"ת שלח לו, ב. עקב טז, ב.
 (66) ראה תו"א וישב כח, ג ואילך. תורת חיים שמות כה, א. אוה"ת מגילת אסתר ע' רצג ואילך. סה"מ עטר"ת ס"ע דש ואילך. תרפ"ט ע' רפד. ע' שלא ואילך. הי"ש"ת ע' 5 ואילך.
 (67) להעיר מהמבואר בסה"מ תרס"ט ס"ע קד.
 (68) זח"א פג, א.
 (69) ראה גם סה"מ עזר"ת ע' מד.
 (70) תהלים לא, ו.
 (71) ראה פרי עץ חיים שער ק"ש שעהמ"ט פ"ב. פי"י. שער הכוונות ענין דרושי הלילה דרוש י. ספר הגלגולים פ"ח.
- 72) ראה ב"ר פי"ד, ט. פרקי דר"א פי"ב.
 73) ראה זח"א קפד, ב. שו"ע אדה"ז או"ח מהדו"ק ס"ד ס"ד. מהדו"ת ס"ד ס"א.
 74) תרע"ה (ח"ג ע' תתקצח ואילך).
 75) זח"ג צה, א.
 76) שה"ש ה, ב.
 77) ישע"י מ, כו. וראה ספר החקירה להצ"צ נד, ב ואילך.
 78) שה"ש ב, ה.
 79) - בזמן הגלות.
 80) ראה תו"א וארא נה, א ואילך. מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ב ח"א ע' קלד ואילך. תורת חיים וארא סו, ג ואילך. אוה"ת וארא ע' קלט ואילך. ח"ז ע' בתקפד ואילך. בענין המשל דעיבור והמשל דשינה - ראה אוה"ת שה"ש ח"ב ע' תקו. סה"מ תרנ"א ע' קנא. תרס"ט ע' קד. עת"ר ע' תמד.

דבעת הלידה נפתח הסתום⁸¹, אבל בעיבור לא יש כלים כלל, וממילא לא יש התגלות הכחות, וכמא'⁸² מקופל ראשו בין ברכיו, שהכחות הן בהסתלקות, ואינו מתגלה רק בחי' נה"י לבד כו' (ומה שמלמדים אותו כל התורה כו'⁸¹, זהו רק בבחי' מקיפים דנשמה, וכמא'⁸¹ נר דלוק על ראשו כו'), והיינו התעלמות הכחות פנימי' ורוחני', ואסור וקשור רק בחומריות כו'. וי"ל, דהמשל בשינה⁸³ הוא על סילוק הכחות, ונשאר רק נה"י לבד, והמשל דשינה⁸³ הוא על התגברות החומריות כו'. ובאמת הא בהא תליא, דע"י ההתקשרות בהחומריות, מתעלמים הכחות רוחני' כו', וע"י העלם הכחות, מתגבר החומרי' ביותר כו'. וכמו כשיש עבודה בהתגלות הכחות דנה"א, הגם שהן למע' מהנה"ב, מ"מ, פועל חלישות בהנה"ב, ובהעדר עבודה, מתגברים הכחות דנה"ב ומתעלמים הכחות דנה"א, דלאום מלאום יאמץ כו'⁸⁴, ובאופן כזה יורדים ר"ל ממדרי' למדרי', עד שנעשה התגברות החומרי' ביותר והתעלמות הכחות ביותר כו'. ובגלות מצרים הי' כ"ז בתכלית ההתגברות ביותר כו'.

והיציאה ממצרים הי' רק בכח האמונה, וכמ"ש⁸⁵ ויאמן העם כו', שיצאו באמונה פשוטה כו', וכמא'⁸⁶ בזכות האמונה נגאלו אבותינו ממצרים כו'. והגם שאמונה זאת הוא יסוד מוסד לכל הגדלת הטוב שהי' בהם אח"כ כו'⁸⁷, להיות כי האמונה הי' באמיתי' נפשם, ויצאה בהתגלות בתוקף גדול למעלה מטו"ד כו', וידוע שהאמונה מצ"ע, מפני שהיא למע' מטו"ד, ה"ה מביא לידי ידיעה והשגה כו', וכמו טוב טעם ודעת למדני כי במצותיך האמנתי כו'⁸⁸, להיות כי האמונה היא בעומק מאד בנפש, ע"כ היא מביאה גם התגלות הכחות פנימי' כו', ובפרט כשהיא בתוקף ההתגלות כמו ביצי"מ כו'. וכמו בר"ה, דעיקר העבודה היא בקבעומ"ש, וכמא'⁸⁹ אמרו לפני מלכיות כדי שתמליכוני כו', דענין קבעומ"ש בגילויים ה"ה מדרי' התחתונה, אבל בעצם ה"ה מגיע בעומק הנפש, והוא בבחי' ביטול עצמי, שנותן ומוסר כל עצמותו, ועי"ז הוא הנתינה והמסירה גם בהכחות פנימי' כו'. וכמו העבד שמשורר בכל עצמו אל אדונו, הרי גם השכל ומדות שלו מסורים אל האדון, שמשכיל בשכלו רק בטוב האדון, ומתעורר במדותיו רק בטובו של האדון כו', וכמו"כ הוא ברוחני', דע"י קבעומ"ש כל הכחות נעשים לאלקות כו', ובפרט בקבעומ"ש דר"ה שהוא בהתגלות ובהזזה יתירה כו'. וכן הוא באמונה, דבתוקף האמונה שהי' ביצי"מ הי' זה יסוד לכל הגדלת הטוב שלהם כו'. ומ"מ, הרי לא הי' בנפשם עדיין שום גילוי אור דבחי' מוחין ומדות כו', והיציאה מן הרע הי' בדרך בריחה בלבד, כי ברח העם כו'⁹⁰, אבל הי' עדיין הרע בתקפו'⁹¹, וצריך תיקון ובירור שלא יעלים ויסתיר עוד, ושיהי' גילוי אור בנפש כו'.

א'קלו

(87) סיום הפסקא – לקמן בסוף הקטע: ומ"מ, הרי לא הי'

בנפשם עדיין שום גילוי אור כו'.

(88) תהלים קיט, טו.

(89) ר"ה טז, א. לד, ב.

(90) בשלח יד, ה.

(91) תניא ספלא"א (מ, ב). לקו"ת ויקרא ג, א.

(81) נדה ל, ב.

(82) נדה שם (בשינוי לשון).

(83) דהמשל בשינה... והמשל דשינה: כ"ה בגוכתי"ק.

(84) תולדות כה, כג ובפרש"י. מגילה ו, א.

(85) שמות ד, לא. וראה שמו"ר פ"ג, יב. שהש"ר פ"ד ח (ב).

(86) ראה מכילתא בשלח יד, לא. ילקוט שמעוני בשלח רמז

רמ. הושע רמז תקיט.

וע"י שאכלו בחי' לחם מן הארץ במצות אכילת מצה, נעשה בהם בחי' הדעת והשגה אלקית, ושיהי' הביורר עי"ז כו'. וז"ע ספה"ע שמיד אחר היציאה ממצרים, דהעומר הי' משעורים דוקא⁹², שהוא תבואת הארץ (דחטה היא בחי' פירות האילן⁵¹, וכמ"ד⁵¹ עה"ד⁹³ חטה היתה כו', ולכן בשבועות הי' שתי הלחם מחטים דוקא⁹⁴, דבעצרת על פירות האילן⁹⁵, ובפסח הוא הקרבת העומר משעורים, שהוא חדש האביב⁹⁶, דהשעורה אביב כו'⁹⁷), וענין הקרבת העומר הוא תיקון ועליית המל'.

דהנה, המל' היא בחי' ש' ב"ן, שעז"נ⁹⁸ רוח הבהמה היורדת למטה לארץ כו', והו"ע ירדת המל' לבי"ע גם בענין ההתהוות⁹⁹, שמתעלמת ומסתתרת בהתהוות זאת כו'. ואינו דומה להתהוות כמו שהיא מבחי' ז"א, וכמו ששת ימים עשה כו'¹⁰⁰, שאינו בבחי' העלם ולא בבחי' התלבשות כו', ועז"נ¹⁰¹ כי הוא צוה ונבראו, ונבראו בדרך מאליו וממילא¹⁰², שלא בבחי' התלבשות כו', והיינו שאינו מתעלם בעצמו בהתהוות זאת, וגם אינו בבחי' התלבשות ממש בהנברא כו' (וענין ההתהוות בדרך ממילא הוא על שני אופנים. הא'¹⁰³ הוא ההתהוות מבחי' אור הסובב¹⁰⁴, והוא שאינו מצמצם א"ע להוות ולפעול כו', אך הוא בחי' העלם לגבי הנברא כו'. אמנם ענין ונבראו י"ל באופן הב'¹⁰⁵ שזהו ע"ד עו"ע, דעם היות שהעילה מצמצם עצמו להוציא את העלול, מ"מ, הרי התהוות העלול הוא דוקא ע"י התגלות העילה, ובהעלול נרגש העילה כו', והוא בדרך ממילא, היינו שע"י התגלות העילה ממילא מתהווה העלול כו'¹⁰⁶, וכמו בשכל ומדות, הרי בהתגלות השכל (באופן שהוא בקירוב אל המדות, דהיינו בחי' חיצוני' השכל) ממילא מתהווה המדה כו', וכמו בעבודה, ע"י התבוננות, כאשר היא בהעמקת הדעת, ממילא מתהווה האהבה כו', וכמו"כ הוא בהתהוות בדרך ממילא, שאינו בבחי' העלם, כ"א אדרבה, ע"י גילוי אור המהווה, והנברא אינו בבחי' יש ממש, ונרגש בו האור האלקי כו', וכמו בנבראים דעדאת"כ¹⁰⁷, שזהו בדוגמת דגים שבים שמובלעים ומיוחדים במקורם כו'). אבל ההתהוות מבחי' מל' הוא ע"י ההעלם שהמל' מתעלמת בעצמה כו', והו"ע הגבורות והצמצומים שבבחי' מל', דבנין המל' הוא מהגבו'¹⁰⁸, וכמשנת"ל

א'קלז

סע"ג. כו. ד. שה"ש יד, ג. מא. ד. סה"מ תרצ"ב ע' שמה.
 (103) ראה לעיל פשצ"ו (ח"ד ע' אקה בחצ"ע"ג). ד"ה וכל העם תרע"ה (לעיל ע' אשע ואילך).
 (104) ראה תו"א שם צ, ב. צב, ב.
 (105) ראה לעיל פשצ"ו (ח"ד ס"ע אקד ואילך). סה"מ תרס"ה ע' רסח ואילך. תרס"ט ע' רו. ד"ה גדול יהי' כבוד הבית תשכ"ב (סה"מ מלוקט ח"ד ע' שלו ואילך. בהוצאה החדשה – ח"ד ע' קיד ואילך).
 (106) ראה לעיל פט"ל. פנ"ג (ח"א ס"ע פה ואילך. ס"ע קבו ואילך).
 (107) = דעלמא דאתכסאי.
 (108) ראה עץ חיים שער לד (שער תיקון הנוקבא) פ"ה. מאמרי אדמו"ר הזקן הנחות הר"פ ע' קפו. תקס"ה ח"ב ס"ע תתפ ואילך. ע' תתצו. ביאורי זוהר להצ"צ ח"א ע' שצו ואילך. לעיל פ"א (ח"א ע' ב). ד"ה כבוד מלכותך תשי"ב (סה"מ תשי"ב ע' קמג ואילך).

(92) משנה סוטה יד, סע"א.
 (93) = עץ הדעת.
 (94) תשא לד, כב ובפרש"י.
 (95) משנה ר"ה טז, א.
 (96) בא יג, ד. משפטים כג, טו. תשא לד, יח. פ' ראה טז, א.
 (97) וראו ט, לא. וראה מנחות סח, ב. ראב"ע משפטים שם, טז. לקו"ש חלו" ע' 109 ואילך.
 (98) ע"פ קהלת ג, כא.
 (99) גם בענין ההתהוות: סיום הענין – בקטע הבאה: אך עיקר ענין רוח הבהמה היורדת הו"ע רגלי' יורדות, מה שירודת להשפיע חיות בע"ש דנוגה דבי"ע כו'.
 (100) יתרו ב, יא. תשא לא, יז. וראה סה"מ תרל"ד ע' נד ואילך. תש"ח ע' 272 ואילך. ובכ"מ.
 (101) תהלים קמת, ה.
 (102) ראה תו"א מגילת אסתר צו, ג. לקו"ת פ' ראה כ,

באורך¹⁰⁹ ריבוי הצמצומים בבחי' מל' בכדי להיות מקור ליש כו'. וז"ע רוח הבהמה היורדת⁹⁸, שיורדת מעצמותה להיות בבחי' מקור להתהוות היש כו' (ולכן ההתהוות שנעשה מזה הוא בבחי' יש ממש כו', דכד"כ הוא ההפרש בין נבראים דעדאת"כ לנבראים דעדאת"ג שנעשו בבחי' יש ממש כו'). וגם היא בבחי' התלבשות ממש בנבראים, בבחי' התלבשות כח הפועל בנפעל כו', ונת"ל¹¹⁰ בהד' מדרי' דהעלם וגילוי ועצם והתפשטות כו', דכח ופועל הוא מדרי' האחרונה, שהכח הוא בבחי' מיעוט האור ביותר כו', וגם ההתלבשות זאת היא התעלמות ביותר, שהכח הפועל מתעלם בהנפעל ואינו נרגש בו, והיינו שאינו נרגש שהוא כח אלקי כו'. דכד"כ ענין ההתעלמות שבהתלבשות הוא שהכח המלוּבש נעשה כמהות המלביש, וכמו בהתלבשות כחות הנפש בגוף, שבאים בהגשמה בהתלבשות זאת כו', וכמו בהתלבשות הנה"א בנה"ב, שבא בהגשמה, כמו שהשכל דנה"א בא בהגשמה לפי אופן שכל הטבעי דנה"ב כו'. אך באמת בהתלבשות זאת ההתעלמו' הוא ביותר, והוא שהנפעל אינו מרגיש את כח הפועל, והיינו, דעם היות שמרגיש שיש בו חיות המחי' אותו, אינו מרגיש שהחיות הוא אלקות כו', והוא שהנפעל תופס אותו לפי חושיו כו'.

אך עיקר ענין רוח הבהמה היורדת⁹⁸ הו"ע רגלי' יורדות¹¹¹, מה שיורדת להשפיע חיות בע"ש¹¹² דנוגה דבי"ע כו'¹¹³, ובפרט בזמן הגלות, דגלו לבבל שכינה עמהם כו'¹¹⁴, שז"ע גלות השכינה, שהוא בבחי' העלם ביותר כו'. וכידוע¹¹⁵ שיש ב' מיני התלבשות, הא', שהמלוּבש מושל ושוּלט על המלביש, וכמו בהתלבשות הכחות זב"ז, כמו התלבשות השכל במדות, הרי השכל מנהיג את המדה ומטה אותה כו', דע"פ שכלו יהולל איש¹¹⁶, בחי' המדות כו'. וכן התלבשות המח' בכח המעשה, כמו בכח התנועה כשמצייר איזה ציור עד"מ, הרי כח התנועה בטל לגבי כח המח' המלוּבש בו, שהמח' תטה את כח התנועה כרצונה כו'. והב' הוא שהמלביש שולט על המלוּבש, וכמו עד"מ אדם האסור בשק, הרי בע"כ הוא אסור בו, ולא כמו הלוּבש דברצותו פושט כו'. וכמו בגלגולים ר"ל שנפש האדם מתגלגל ר"ל בגוף הבהמה¹¹⁷, הרי אין שליטה לנה"א על הבהמה, ואדרבה, היא שולטת עליו ומוליכו למקומות העכורים שלה כו', וזהו מפני שגוף הבהמה אינה כלי כלל לנפש האדם, והנפש הוא שם בהתעלמות לגמרי, שגם הארה דהארה ממנה אינו מתגלה כו', וע"כ אין לה שום שליטה, ואדרבה כו' (וידוע שזהו צער גדול לנפש האדם מעניני הבהמה כו'¹¹⁸). וכן בהתלבשו' נה"א בנה"ב יש בזה ב' מיני התלבשות הנ"ל. דהנה, כמו שהאלקים עשה את האדם ישר¹¹⁹, שיהי' התגלות הכחות דנה"א, אז הנה"א מושל ושוּלט

115) בהבא לקמן – ראה אוה"ת תצא שבערה 1. וראה לעיל פ"ב (ח"א ע' 1). וש"נ.

116) משלי יב, ח. וראה לקו"ת במדבר יז, ב. ובכ"מ.

117) ראה תקו"ז תיקון ע (קלג, א) ובכסא מלך שם. שער הגלגולים הקדמה כב. ובכ"מ.

118) ראה סה"מ תרכ"ט ע' יח. ע' ריח. ע' שצה. תר"ל ח"ב ע' תשפד. תר"ם ח"ב ע' תצג.

119) ע"פ קהלת ז, כט.

109) פש"ה ואילך (ח"ג ע' תתקלד ואילך). וראה ד"ה שמור את יום השבת תרע"ה (לעיל ע' א'תפח).

110) פשי"ב ואילך (ח"ג ע' תתסט ואילך).

111) משלי ה, ה.

112) = בע' שרים.

113) ראה לקו"ת שה"ש נא, ב. מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ט ס"ע רכ.

114) מכילתא בא יב, מא. ספרי בהעלותך י, לה. מסעי לה, לד. מגילה כט, א.

על הנה"ב, דהנה"ב, עם היות שאינו בערך הנה"א כלל, הוא מ"מ בכחי' כלי להכחות דנה"א כו', וכמו בגוף ונפש שאינם בערך זל"ז כלל, ומ"מ הרי הגוף הוא כלי אל הנפש, שמתלבש ומתגלה בו בכחי' או"פ כו', כמו"כ הוא בנה"א ונה"ב כו'. אבל כאשר לא יש התגלות הכחות דנה"א, ומתגבר הנה"ב, וכנ"ל, אז יכול להיות השליטה דנה"ב כו', וכמו הם ברשות לבם¹²⁰ ר"ל.

וכמו"כ¹¹⁵ הוא ההפרש בכחי' התלבשות דמל' בזה"ב בין הזמן דב"ר וגם ב"ש¹²¹, שהי' התלבשות המל' במדרי' דקדושה בי"ס דבי"ע ובכלל בכחי' סטר' דקדושה כו', דלאחר כל ההעלמות בענין ההתהוות, מ"מ מאיר בהם גילוי אור כו' (וכמו בכללות ההתהוות דעולמות שהי' ע"י הצמצום הראשון, הרי ידוע שזהו צמצום גדול מאד לגבי אוא"ס כמו שהי' קודם הצמצום כו' (וכמשנת"ל¹²² בב' אופני הצמצו'), ומ"מ, הרי אחר הצמצום מאיר גילוי אור בעולמות כו', שהגילוי בעולמות הא"ס שלפני האצי' ובעולם אצי' ה"ה גילויים גדולים ונעלים מאד לגבי בי"ע כו', ולגבי אוא"ס ה"ז צמצום גדול מאד כו', ונק' חשר, וכמא"ל¹²³ כ"ע¹²⁴ אע"ג דאיהו אור קדמון כו' אוכם הוא כו', וכן כללות גילוי האור שבעולמות ה"ה בחי' חשך לגבי האוא"ס שלפני הצמצום כו', וכמ"ש בלק"ת ד"ה שחורה אני הא'¹²⁵. וכמו"כ הוא בבי"ע, דגם לאחר כל ההתעלמות דבחי' המל' לצורך ההתהוות, מ"מ מאיר גילוי אור בבי"ע כו', ועם היות שאין ערוך לגבי הגילויים דאצי' ולמע' מאצי' כו', מ"מ ה"ז גילוי אור כו'). וזהו במדרי' דקדושה, שההתלבשות היא מ"מ בבחי' גילוי אור, ולכן ה"ה בבחי' ביטול לאלקות, שזהו ביטול המלביש אל המלובש, וכמו וצבא השמים לך משתחווים כו'¹²⁶, עד גם למטה, כל מה שמצד הקדושה הכל בטל כו'. אבל בזה"ג הוא בחי' גלות השכינה, וכמו ההתלבשות בשר מצרים, שזהו כבי' כמו שאסור בשק על כרחו, שה"ז היפך רצה"ע, שהרי אמיתי' הרצון הוא להיות רוב טוב לבית ישראל¹²⁷ דוקא, כי גם פושעי ישראל מלאים מצות כרמון כו'¹²⁸, ובעצם מהותם הם טוב כו', וכמ"ש במ"א¹²⁹, וההתלבשות וההשפעה לשר של מצרים היא היפך רצה"ע, רק הוא כמו בע"כ כבי' כו', ואין בזה שום גילוי כלל, וע"כ המלביש מושל ושולט כו', וכמו בכל צרתם לו צר¹³⁰, שהמעיקים לישראל הם מעיקים לשכינה כו'. והנה, גלות השכינה מה שגלה עמהם במצרים ובבל¹³¹, זהו בשביל ישראל, וכדאי' במד"ר בא פט"ו דקל"א ע"ב¹³¹, ע"פ¹³² ויאמר ה' אל משה ואהרן באמ"צ, מה הקב"ה עושה במצרים, בשביל ישראל, אר"י¹³³ נפחא משל למטרונא כו' כל הימים שאני עמה אינה נוטלת שם רע, כך נשתעבדו

(126) נחמי' ט, ו.

(127) ע"פ ישעי' סג, ז.

(128) עירובין יט, א. א. חגיגה בסופה.

(129) ראה אוה"ת תצא (סוף ע' תתצח) וסה"מ אעת"ר (ע' רמז) שבהערה 1.

(130) ישעי' שם, ט.

(131) במד"ר בא פט"ו [פיסקא טז] דקל"א ע"ב: בדפוס

קראקא, שס"ט; אמשטרדם, ת"א.

(132) בא יב, א (ושם: ואל אהרן).

(133) = אמר ר' יצחק.

(120) ראה ב"ר פל"ד, י. פס"ז, ח. תניא פי"ז. סה"מ תרנ"ט

ע' קסח ואילך.

(121) בזה"ב [= בזמן הבית] בין הזמן דב"ר [= דבית ראשון]

וגם ב"ש [= בית שני]: ובין זמן הגלות – כפי שממשיך לקמן:

„אבל בזה"ג כו'“.

(122) ח"ד ע' ארנו ואילך. ע' ארסו ואילך. ע' ארפ ואילך.

ד"ה וידבר וגו' את כל הדברים האלה תרע"ה (לעיל ע' אשנו).

(123) תיקוני זהר תיקון ע (קלה, ב).

(124) = כתר עילאה.

(125) לקו"ת שה"ש ד, ג.

ישראל במצרים ונגלה הקב"ה עמהם, שנא' ¹³⁴ אנכי ארד עמך כו', גלו לכבל ונגלה עמהם, שנא' ¹³⁵ למענכם שלחתי בבלה כו', ועי"ז הוא הקיום של ישראל, וכמא' ¹³⁶ כבשה א' בין ע' זאבים והיא מתקיימת, והוא הקיום שלהם בגופם ובנפשם כו'. וי"ל, דלגבי נשי"מ מ"מ הוא בבחי' גילוי קצת גם בזה"ג, ומזה הוא התוקף דנשי"י שהן מתקיימים כו'.

אמנם ענין הבאת העומר מתבואת הארץ, שזהו עומר שעורים ⁹², הוא העלאת המל' מירידתה והתלבשותה בנוגה דבי"ע כו'. והוא ע' המשכת האור מבחי' מוחין דז"א, שז"ע ספה"ע, שהוא המשכת המוחין לז"א מבחי' מוחין דאימא כו'. והכוונה שיהי' הגילוי בבחי' ש' ב"ן דמל' כו', שז"ע היום יום א' לעומר, היינו המשכת המוחין לעומר הנלקח מבחי' ש' ב"ן דמל', ועי"ז נבדל ונפרש ממנו כל חלקי הרע דז"מ רעות דק"נ כו', וכמ"ש בבה"ז פ' אמור על מאה"ז דצ"ו ע"א ¹³⁷.

והענין הוא, דהנה נת"ל ¹³⁸ דגלות מצרים נמשל לבחי' עיבור, והוא התעלמות הנה"א והתגברות החומרי' ביותר. והיציאה ממצרים הי' בכח האמונה הפשוטה שהי' בהם אז בתוקף ההתגלות כו', ועי"ז היו אז בתכלית הקירוב לאלקות, בבחי' נתינה ומסירה עצמי' כו', וכמ"ש ⁶³ זכרתי לך חסד נעורייך כו' לכתך אחרי במדבר כו', שהי' בבחי' נתינה לאלקות שהלכו אחריי' ית', וגם צדה לא עשו להם כו' ¹³⁹ (עד שגם בימי הגדלות נזכר החסד דנעורייך כו'), והי' הקירוב גם בהנה"ב שלהם, וכמו ואני בהמות הייתי עמך כו' ¹⁴⁰, וכמו אדם ובהמה תושיע ה' כו' ¹⁴¹ (וכמו בילדים ונשים שיש בהם בחי' אמונה בהוי' ¹⁴², שזהו בנשמתן, וגם בחומר נה"ט כו'. וכמו בהתעוררות עצם נקודת היהדות, הרי מתבטל החומרי' לפי שעה, ונעשה בבחי' קירוב מאד כו', וכמו במס"נ על קדה"ש, שמוסכם לקבל כל היסורים ר"ל בחומר טבעו מצד התגלות עצם נקודת היהדות כו'). אבל בבחי' המדות, היו בבחי' הקטנות בתכלית, וכמו התינוק, שהמדות הן טבעי' לבד, שאין בהם גילוי אור שכל כו', וכמו"כ ביצי"מ שהוא בחי' לידה, היו כתינוק הנוולד ¹⁴³, שאין בו רק מדות טבעיים כו', והטבעי', להיותו בחי' העלם, ה"ז נמשך אחר החומרי' כו' (וכמו בנה"ב, להיותו טבעי', ה"ה נמשך אחרי החומרי' כו'. שזהו הפרש בכלל בין שכלי לטבעי ¹⁴⁴, שהשכלי הוא בהתגברות הצורה, והטבעי הוא בהתגברות החומרי' כו', וע"כ, הנה"ב להיותו טבעי הוא בהתגברות החומרי' כו'. וכמו"כ בהמדות גם דנה"א, כשהן בבחי' קטנות, דהיינו בבחי' טבעי לבד כו', ה"ה נמשכים אחרי החומרי' דנה"ב כו'. ומכ"ש שא"ל עי"ז בירור וזיכוך דנה"ב כו'). ובכדי שיהי' הזיכוך דנה"ב, להיות היציאה מן הרע, הן בהנשמה האלקית, שלא יהי' בה אחיזת הרע דנה"ב כו', והן בהנה"ב עצמו, שיזדכך מן החומרי' שלו כו', זהו

א'קלט

(142) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן ענינים ח"ב ע' תקנא. ס"ע

תקנא ואילך. סידור עם דא"ח קצט, א. אוה"ת תשא ע'

א'תקפה ואילך. תהלים (יהל אור) ע' תלה. ג"ך ח"ב ע' תתקכו.

(143) ראה יחזקאל קאפיטל טו. תו"א, מאמרי אדמו"ר הזקן

ותורת חיים שבהערה 80.

(144) ראה גם תורת חיים בראשית ת, סע"א ואילך. לעיל

פרנ"ד (ח"ג ע' תשח). סה"מ עזרת ע' קא.

(134) ויגש מו, ד.

(135) ישעי' מג, יד.

(136) נחומא תולדות ה. אסת"ר פ"י, יא. פסיקתא רבתי

פ"ט, ב.

(137) ביאורי הזהר לאדמו"ר האמצעי קנח, א ואילך.

(138) ס"ע א'תקנז ואילך.

(139) בא יב, לט ובפרש"י.

(140) תהלים עג, כב (בדילוג).

(141) שם לו, ז.

רק ע"י הגדלת המדות בגילוי אור המוחין כו' (וכנ"ל¹⁴⁵ דגם ביצי"מ הי' הרע עדיין בתקפו כו', והקירוב הנ"ל הי' רק לפי שעה, בעת התגלות האמונה כו'). וזה הי' ענין ספה"ע מיד אחר יצי"מ¹⁴⁶, והוא המשכת המוחין בהמדות כו'¹⁴⁷. ובכללות הוא להיות התפעלות המדות רק ע"פ השכל (והיינו במדות דנה"א, שלא יהי' התפעלות המדות מעצמן, שזהו בבחי' מקיף לבד, ואין לזה שייכות כלל לנה"ב כו', ומיד נפסק ההתפעלות, ואז יכול להיות נמשך אחר החומרי' כו'), דכאשר מתפעלי' ע"פ השכל, ה"ז בבחי' הרגש פנימי ובבחי' התיישבות, ופועל הביטול בנה"ב כו'. ובפרטי' הו"ע הדעת וההשגה האלקית להתבונן בהתבוננות באיזה ענין שמתבונן, אם בגדולת ה' בענין בריאת והתהוות העולמות כו', או בענין הגילויים בעולמות בבחי' ממכ"ע וסוכ"ע כו', ולהיות בבחי' התקשרות הדעת בהרגשת הענין היטב, עד שיתפעל באה' או ביראה כו'. והאהוי"ר הבאה ע"י ההתבוננות ה"ה מגעת בהמדות טבעי' דנה"ב (והו"ע התפעלות מורגשת בלב בשר דנה"ט כו'), להפריד הרע דנה"ב, והוא¹⁴⁸ עקירת כל רצון זר שבחומרות¹⁴⁹ התאוות הרעות, שלא ירצה בהם כו', ובירור חלקי הטוב דנה"ב, להיות הוא ג"כ בהתעוררות אה' לאלקות, שז"ע בכל לבבך¹⁵⁰, בשני יצריך כו'¹⁵¹. וזהו עיקר ענין ספה"ע, שהוא המשכת המוחין בהז"מ¹⁵² דנה"א, שבפרטי' הן מ"ט, זפ"ז¹⁵³ כו', להיות עי"ז בירור וזיכוך הנה"ב כו', והיינו שההתבוננות והאהוי"ר יהי' בגילוי גם בנה"ב, ויהי' עי"ז הזיכוך דנה"ב כו'.

וז"ע לחם מן הארץ, שע"ז נעשה בחי' הדעת והשגה אלקית, להיות עי"ז בירור וזיכוך הנה"ב כו'. וז"ע מצה, לחם עוני¹⁵⁴, שהוא בחי' אתכפי' כו', וכמ"ש בתו"א ד"ה קחו מאתכם תרומה כו'¹⁵⁵. ואח"כ ניתן להם לחם מן השמים, והוא בחי' המשכה מלמעלמ"ט כו'. דהנה, ההשגה שמבחי' לחם מן הארץ, זהו בהאלקות שבבחי' התלבשות בעולמות, והוא העבודה דנה"א לברר ולזכך את הנה"ב כו'. אך לחם מן השמים הוא שיהי' הדעת וההשגה באוא"ס שלמע' מהעולמות כו', והוא העבודה דנה"א מצ"ע כו'. ועמ"ש בתו"א בהבי' דכי עמך מקו"ח¹⁵⁶. וי"ל שהו"ע רעו"ד כו'. ועמ"ש במ"א בד"ה כי נר מצוה¹⁵⁷, שע"י רעו"ד נעשה אתהפכא חשוכא לנהורא כו'¹⁵⁸.

וע"פ הנ"ל¹⁵⁹ מ"ש² אתם נצבים היום כו'. דהנה ידוע¹⁶⁰ דבר"ה הוא העבודה שלמע' מטו"ד, שזהו הפרש בין העבודה דר"ה להעבודה דכל השנה, דכל השנה עיקר

(145) ס"ע א'תקנת.

(146) ראה גם לקו"ת ויקרא שבהערה 91.

(147) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן הנחות הר"פ ע' נה. אוה"ת אמור ע' תקפד. ביאורי זהרר להצ"צ ח"א ע' שצב. סה"מ תרכ"ז ע' רנט. תרע"ח ע' רצא ואילך. תרצ"ב ע' שנו. ע' שסה ואילך. תרצ"ו ע' 63.

(148) בהבא לקמן – ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי דרושים לפסח ע' שה.

(149) שבחומרות: במאמרי אדמו"ר האמצעי שם: שבחומרי'.

(150) ואתחנן ו, ה.

(151) משנה ברכות נד, א. ספרי ופרש"י עה"פ.

(152) = בהז' מדות.

(153) = ד' פעמים ז'.

(154) פ' ראה טז, ג.

(155) ויקהל פט, ג.

(156) מקץ לה, ב ואילך.

(157) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ב ח"א ע' קטז ואילך. ועם הגהות וכו' – אוה"ת נ"ך ח"ג ע' א"שמ ואילך. לעיל פרק רכ ואילך (ח"ב ע' תריא ואילך). ד"ה ואתה ברחמיך הרבים תשכ"ג (סה"מ תשכ"ג ע' ע ואילך).

(158) ראה זח"א ד, א.

(159) ונ"פ הנ"ל: אוצ"ל: וע"פ הנ"ל יובן.

(160) ראה סה"מ אעתי"ר ע' צט. לעיל פפ"ו (ח"א ע' רכב).

פקנ"ח (ח"ב ע' תכח).

העבודה הוא במוח ולב כו', אבל בר"ה עיקר העבודה היא בכחי' מקיפים שבנשמה כו', וכמו בקבעומ"ש דר"ה, שהוא בהתגלות עצם הנשמה, וכמו"כ בתשובה דר"ה ועשי"ת, דהכל הוא בהתגלות עצם הנשמה כו'. וזהו נצבים כולכם, כולם בשוה, דבמדרי' זו לא יש התחלקות, וכידוע¹⁶¹ דהתחלקות הוא מהחכ' ולמטה, אבל למע' מהחכ' לא יש התחלקות כו'. וזהו ג"כ ענין אתם נצבים היום¹⁶², נצבים ועומדים כו', וכדאי' במד"ר פ' תרומה¹⁶³, למעלה שרפים עומדים¹⁶⁴ למטה עצי שטים עומדים כו'¹⁶⁵, שטים הוא ל' שטות¹⁶⁶, ויש שטות דלעו"ז, כמו כי תשטה כו'¹⁶⁷, ויש שטות דקדושה, וכמו אהני ל' שטותא לסבא¹⁶⁸, והוא העבודה שלמעלה מטו"ד כו', ועי"ז מהפכים את השטות דלעו"ז, וכמ"ש¹⁶⁹ ומעין מבית ה' יצא והשקה את נחל השטים כו'. גם נצבים הוא ל' קיום, וכמו שת"א¹⁷⁰ אתון קיימין יומא דין כו', והיינו קיום הכחות פנימי' כו', וכמשנת"ל¹⁷¹ שע"י האמונה וכן ע"י קבעומ"ש הוא ההתגלות דכחות פנימיים, וכמ"ש⁸⁸ טוב טעם כו', כנ"ל. וזהו שמפרט פרטי המדרי' ראשיכם שבטיכם כו', שהן עשר מדרי' שבכללות ציור קומה דנש"י כו', וכן בכל א' בפרט הן עשר כחות הנפש כו', והיינו בעבודה שע"פ טו"ד, שבזה יש חילוקי מדרי' כו', והקיום שלהם הוא ע"י העבודה שלמעלה מטו"ד כו'. וזהו אתם נצבים היום, דביום דר"ה, אתם נצבים בכחי' העבודה שלמעלה מטו"ד, דבזה לא יש חילוקי מדרי', וזהו כולכם כו'. ומפרט אח"כ פרטי כל הכחות, להיות שע"י העבודה שלמעלה מטו"ד הוא הקיום גם בהכחות פנימיים כו'.

166) ראה סנהדרין קו, א. סה"מ תרל"ז ח"ב ע' תעב ואילך.
 קונטרס ומעין מאמר א פ"א. סה"מ תרנ"ח ע' רט ואילך.
 ה"ש"ת ע' 114 ואילך.
 167) נשא ה, יב. וראה סוטה ג, א.
 168) כתובות יז, א.
 169) יואל ד, יח.
 170) = שתרגם אונקלוס (עה"פ).
 171) ע' א'תקנת.

161) ראה לקו"ת שבת שובה סז, א. שם, ד.
 162) בהבא לקמן – ראה ד"ה אתם נצבים תרל"א, אעת"ר
 (סה"מ תרל"א ח"ב ע' תקכו ואילך. אעת"ר ע' רנו ואילך).
 תרד"ע (לעיל ח"ג ע' תתסז).
 163) פל"ג, ד. פל"ה, ו. וראה שם פט"ו, ו. הובא בלקו"ת
 ר"פ נצבים (מד, א).
 164) ישע"י ו, ב.
 165) תרומה כו, טו. ויקהל לו, כ.

בס"ד. ליל ב' דר"ה, עתר"ו

זק"י היום תחלת מעשיך זכרון ליום ראשון.² וצ"ל, דהלא מאומרו תחלת מעשיך משמע שבזה היום מתחדש העולם בכל שנה, ואח"כ אומר זכרון ליום הראשון, הרי זה היום אינו יום ראשון דברה"ע, רק זכרון לבד ליום ראשון, וכידוע דברה"ע הי' בכ"ה באלול,³ ור"ה הוא יום וא"ו לברה"ע, יום שנברא אדה"ר כו',⁴ ואיך הוא תחלת מעשיך כו'.⁵ ובאמת צ"ל דמ"מ ביום הזה מתחדש העולם, וכמש"א⁶ היום הרת עולם כו', וצ"ל איך הוא ב' הענינים, שהוא תחלת מעשיך, וזכרון ליום ראשון כו'. גם צ"ל משארז"ל (ר"ה י"ז): אמרו לפני מלכיות כדי שתמליכוני עליכם כו', ובמה בשופר, דממה שאומר אמרו לפני מלכיות כדי שתמליכוני, הרי באמירת פסוקי מלכיות נמשך בחי' המלוכה, ואח"כ או' ובמה בשופר, הרי ההמשכה ע"י השופר דוקא, וצ"ל מפני מה האמירה לבד אינו מספיק, וצריכים תקיעת שופר דוקא.

וביאור הענין הוא,⁸ דהנה, ב' ידיעות הנ"ל⁹ הן מ"ש¹⁰ כי אל דעות ה' ולו נתכנו עלילות, ואי' באד"ז¹¹ דרצ"א ע"א, דעות ודאי, הוא הדעת, בדעת כל פלטרוי אתמליין, דכתי'¹² בדעת חדרים ימלאון (חדר ר"ת חסד דין רחמים¹³, והן המדות, דהתחלקות המדות הן מן הדעת, וכידוע¹⁴ דמוח הדעת מתחלק לב' מוחין, ה"ח וה"ג כו',¹⁵ דח"ב הן למעלה מהתחלקות עדיין, וכמו בשכל וסברה א' יכול להיות ב' מדות הפכים, וההטי' לחסד או כו' הוא ע"י הדעת, הנק' דעת נוטה כו',¹⁶ והיינו מפני שדעת הו"ע הכרה, וע"י ההכרה בפנימי' ועומק הסברא עי"ז הוא ההטי' לחסד או כו', וכידוע בענין ד' בתים דתפילין כו', וכמ"ש במ"א¹⁴), דעת אחרא לא אתגליא כו',¹⁷ והיינו ב' בחי' דעת, דעת

א'קמא

(6) תפלת מוסף דר"ה.
 (7) ר"י: אוצ"ל: ט"ז, סע"א].
 (8) בהבא לקמן – ראה אוה"ת שבהערה 1.
 (9) ד"ה אתם נצבים תרע"ה (ע' א'תקנו ואילך).
 (10) שמואל"א ב, ג.
 (11) – באדרא זוטא (בזהר ח"ג).
 (12) משלי כד, ד (ושם: ובדעת חדרים ימלאון).
 (13) ראה יאיר נתיב למאורי אור אות ח סעיף ז. לקו"ת ויקרא ב, סע"ד. שלח מד, א. בלק עא, ב.
 (14) ראה זח"ג רטב, א ואילך. סידור עם דא"ח ט, סע"ד ואילך. אמרי בינה שער התפילין פקל"ה. תורת חיים וירא קי, ג ואילך. מאמרי אדמו"ר האמצעי וירא ע' ר ואילך. סה"מ עת"ר ע' קנו ואילך. ע' קנח ואילך.
 (15) ראה לקו"ת נשא כב, ב. כז, ב. מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ז ע' פג. אוה"ת ויקהל ח"ו ע' ביקת.
 (16) לשון חז"ל – חולין צ, ב. וראה מקומות שצויינו בהערה 14.
 (17) עכ"ל האד"ז שם (מלבד החצאי-עיגול).

(1) חלק מהמאמר מיוסד, כנראה, על ד"ה אל תרבו גו' כי א"ל דעות באוה"ת נ"ך ח"א ע' כה ואילך. ד"ה מטה עוזך בהמשך והחרים תרל"א (סה"מ תרל"א ח"א ע' רצו ואילך. ובשינויים – המשך וככה תרל"ז פק"כ ואילך (סה"מ תרל"ז ח"ב ע' תרצב ואילך)). ד"ה מי כמוכה תרכ"ט (סה"מ תרכ"ט ע' קנה ואילך) – כנסמן לקמן בהערות.
 מאמרים שמיוסדים, כנראה, על מאמר זה: ד"ה ביום השמע"צ תרפ"ו (סה"מ תרפ"ו ס"ע נה ואילך). ד"ה תקעו, ד"ה כי חלק ה' עמו וד"ה יחיינו מיומיום – תרצ"ד (סה"מ תשי"א קה"ת, תשי"ב ושלאח"ז) ע' 4 ואילך. סה"מ תרצ"ד נמצא בדפוס. ד"ה להבין ענין ר"ה תשט"ז (סה"מ תשט"ז ע' ח ואילך).
 (2) נוסח תפלת מוסף דר"ה (ר"ה כו, א).
 (3) ויק"ר רפכ"ט. תוד"ה לתקופות – ר"ה ח, א. ועוד.
 (4) ויק"ר שם. וראה תוס' שם. ר"ן לר"ה טז, א. חדא"ג מהרש"א שם. בחיי בראשית א, ג.
 (5) ראה לקו"ת נצבים מז, א ואילך. נא, ב. דרושים לר"ה נד, סע"ד.

תחתון ודעת עליון כו'¹⁸, דד"ת הוא שבו וע"י הוא עיקר הגילוי בהמדות, וכידוע שנק' מפתחא דכליל שית כו'¹⁹, שהוא בחי' אור וחיות המדות כו', וד"ע הוא שטמיר ונעלם ולא אתגלי' כו'²⁰ (וצ"ל שגם זה הוא בחי' גילוי, כי כל ענין הדעת הוא בחי' הגילוי, וכמו כשאין הכתר נמנה הדעת נמנה²¹, והיינו להיות שהכתר הוא בבחי' סתימות והעלם, נמנה הדעת שהוא בחי' הגילוי כו'. הרי שהדעת הוא בחי' גילוי, גם בחי' ד"ע כו', רק שהוא דעת הנעלם כו').

ולהבין זה, הענין הוא²², דהנה ידוע דבכללות ההשתל' מרוכ"ד עד סוכ"ד יש ג' מדרי', והן בחי' יש ואין ויש²³. היש הראשון הוא עצם המשפיע, קודם שבא ממנו איזה השפעות אור וגילוי כו', והיש השני הוא המקבל כו', והאין הוא הממוצע ביניהם כו'. דכן הוא בכללות ההשתל', דהכל הוא בבחי' משפיע ומקבל, ונדוע²⁴ דלא כל עצמות המשפיע בא בהשפעה, כ"א רק הארה ממנו (וזהו דלעתיד לא יהי' משפיע ומקבל, וכמ"ש²⁵ ולא ילמדו איש את רעהו כו', היינו שהעצמות ממש יתגלה, ויהי' השגת המהות ממש, שאין זה בבחי' משפיע ומקבל כו', דמשפיע ומקבל הוא שנמשך רק הארה, אבל מה שהעצמות נמשך, אין זה בדרך משפיע ומקבל כו'. ומה שיש בחי' השפעה עצמי²⁴, באמת זהו למעלה מבחי' משפיע ומקבל, והיא המשכה שמבחי' ד"ע כו'. וג"ז יהי' לעתיד, ועכשיו הוא בבחי' המשכה מן העצם (היינו בחי' אחרונה שבעצמות כו'). וגם אם נא' שזהו המשכת העצם (ועם היותו מקצת מן העצם, הרי אתה תופס בכולו כו'²⁶), הרי עתה מהות העצם ממש אינו בבחי' גילוי (רק שתופסים בעצם כו', וכמ"ש בסש"ב²⁷ לית מח' תב"כ²⁸ כ"א כאשר איהו תפיסא באורייתא כו')²⁹, ולעתיד יהי' גילוי העצמות ממש, ולא יהי' בבחי' משפיע ומקבל כו'). והעצמות הוא בחי' היש העצמי שלמעלה מהשפעה וגילוי כו', והגילוי מן העצם הוא האין הממוצע בין המשפיע והמקבל כו'.

ובשרש הראשון, בחי' היש הראשון³⁰ הוא בחי' עצמות א"ס, שהוא אמיתת היש, והיינו שמציאותו מעצמותו, בלי שום עילה וסבה שקדמה לו חו'³¹.

המשך וככה תרל"ז פמ"ב ואילך (סה"מ תרל"ז ח"ב ע' תפ ואילך). סה"מ תרנ"ג ע' קסו ואילך. תרנ"ז ע' רב ואילך. תרנ"ט ע' ס ואילך. המשך תרס"ו ס"ע רצא ואילך. סה"מ תרצ"א ע' סח ואילך. ועוד.
24 ראה לקו"ת שה"ש לט, ג ואילך. סה"מ תרנ"ט ע' ג ואילך. וש"נ.

25 ירמ"י לא, לג (ושם: ולא ילמדו עוד איש את רעהו). וראה סה"מ תרל"ז ח"ב ע' תקמב. ע' תרכו ואילך.
26 כתר שם טוב סימן קיא"א. הוספות סימן רכו. וש"נ. לעיל פר"ד (ח"ב ע' תקעא). פרמ"א. פער"ב. פס"ב (ח"ג ס"ע תרסח. ע' תשס. ע' א"ד). ד"ה אלה הדברים תרע"ה (ע' א'תעט).
27 פ"ד.

28 = תפיסא כך כלל (ראה תקו"ז בהקדמה יז, א).

29 ראה לעיל פקייט (ח"א ע' שיג).

30 סיום הענין – לקמן ע' א'תקעא: "והיש השני הוא היש הנתהווה כו'".

31 תניא אגה"ק ס"כ (קל, ריש ע"ב).

18 ראה תו"א יתרו סח. סע"א ואילך. לקו"ת פ' ראה כג, ד. שמע"צ פג, א. שה"ש ל, א ואילך. מז, ב. תורת חיים בשלח, שערי אורה, סה"מ תרל"ז, תרנ"ז והמשך תרס"ו שבעה ערה 23.
19 ראה זח"ב קעז, א. וראה לקו"ת ואתחנן ו, ד.
20 ראה אדרא זוטא שם: "דעת אחרא לא אתגליא, דהא טמירא אזיל בגווי' כו'".

21 ראה עץ חיים שער כג (שער מוחין דצלם) פ"ה. פ"ח. שער מב (שער דרושי אבי"ע) פ"א. משנת חסידים מסכת בריאת א"ק פ"א מ"ג ואילך. תו"א מגילת אסתר צא, ג ואילך. לקו"ת שלח מט, ג ואילך. ביאורי הזהר להצ"צ ח"א ע' ערה ואילך (ועם הוספות וכו' – ד"ה פקודא ליתן מחצית השקל תשכ"ג (סה"מ תשכ"ג ע' קיא ואילך)). אוה"ת מגילת אסתר ע' צו ואילך. סה"מ תרמ"ד ס"ע שלג ואילך. עת"ר ע' נ. וש"נ.
22 בהבא לקמן – ראה סה"מ תרל"ז ותרל"ז שבעה ערה 1.
23 ראה בכ"ז: תורת חיים יוגש רלב, ד. בשלח קפו, ד ואילך. שערי אורה ד"ה יביאו לבוש פכ"ד ואילך (סב, ב ואילך). מאמרי אדמו"ר האמצעי שמע"צ ע' א'שטו ואילך.

דהנה³², כל מה שנתהווה אינו מציאות אמיתי, לא מבעי מציאות היש³³, שאינו בבחי' מציאות באמת, רק שנדמה ליש ודבר מה, אבל באמת הוא רק בחי' העולם והסתר שמעלים על אור אלקי כו', וכמ"ש בסש"ב ח"ב פ"ג וד' דכל נברא אינו רק כמו אור וזיו המתפשט ממקורו כו', ורק ע"י ההעלם שהאור האלקי מעלים עצמו מהנברא, עי"ז הוא נראה בבחי' יש ודבר כו'. דז"ע הוי' ואלקים, דש' אלקים מסתיר על ש' הוי', וכמ"ש³⁴ שמש ומגן ה' אלקים כו', ועי"ז נראים הנבראים ליש כו'. והרי הש' אלקים אינו הסתר אמיתי ח"ו (דש' אלקים הוא אלקות ממש כמו ש' הוי', ואין עצם מסתיר על עצם כו', וכמ"ש במ"א³⁵), ומאיר בגילוי גם ע"י ש' אלקים כו', וממילא אין הנברא בבחי' מציאות יש כו', רק שהנבראים שאינו נרגש בהם האור, ה"ה בבחי' יש בהרגשתם כו', אבל באמת אינם בבחי' יש כו'. וגם שהישות של הנבראים, זהו גופא מה שמשלת' מבחי' ההעלם דש' אלקים, וזהו הישות של הנברא מה שהוא מעלים כו'. וכאשר באמת אין הש' אלקים מעלים, כמו"כ הנבראים באמת הם בטלים במציאות, ואינם דבר בפ"ע כלל כו', וכמ"ש בסש"ב שם.

וגם אם נא' דמאחר שלגבי הנבראים הש' אלקים מעלים, ה"ה בבחי' מציאות דבר (דכן הוא בהידיעה דד"ת, שיש בחי' מקום וזמן כו', וכמשי"ת³⁶), מ"מ, אינם מציאות אמיתי, וכמ"ש הרמב"ם בה' יסוה"ת פ"א³⁷ ע"פ³⁸ וה' אלקים אמת, שאין שם מצוי אמת מלבדו כמותו, והיינו שגם אם נא' שהנברא הוא ג"כ מציאות, מ"מ אינו מציאות אמיתי, שהרי מציאותו הוא רק מהתעלמות מקורו, ואם הי' מקורו מתגלה עליו הי' מתבטל מציאותו כו'.

וכידוע³⁹ בענין שארז"ל⁴⁰ כד קארי תרנגולתא מברך הנותן לשכוי בינה, דלכאו' אינו מובן, למה נקבעה הברכה על קריאת התרנגול, דאז הוא דוקא חיוב הברכה. אך הענין הוא, דמה שלמטה הוא תרנגול הגשמי, למעלה בשרש שרשו ביצי' הוא מלאך גבריאל⁴¹, ובשרשן באצי' הוא בחי' ה"ג דאימא המעוררים בחי' המל' בבחי' עלי' מירידתה בכי"ע בכל לילה, וכמ"ש⁴² ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה כו', והיינו בחי' חיצוני' המל' שיורדת לבי"ע לברר בירורים, ועי"ז היא נותנת מזון וחיות לנבראים דבי"ע כו'. ולכן הזמן הוא בלילה עד חצות. דהנה, אי' בזהר⁴³ דתרעין דג"ע אסתימו בלילה, וזהו בחי' פנימי' המל', שהיא בבחי' סילוק ועלי' למעלה כו'. וכידוע דבג"ע מאיר בחי'

ע' קלט ואילך. עת"ר ע' רעז. סה"מ תרפ"ב ע' רלו ואילך.

תרצ"א ע' קט ואילך. תרצ"ז ע' 216.

(40) ברכות ס, ב.

(41) ראה זהר ח"ב קצו, א ובהגהות מהרח"ו שם. ח"ג כג,

סע"א ובמקדש מלך שם. קז סע"ב ואילך ובהגהות מהרח"ו ובמקדש מלך שם. קעא. סע"ב ובהגהות מהרח"ו שם.

(42) משלי לא, טו. וראה עץ חיים שער יא (שער המלכים)

ספ"ז. תו"א לך לך יב, ג. לקו"ת במדבר ג, סע"ב ואילך. שה"ש

לב, סע"ג ואילך.

(43) ראה זהר ח"א צב, א. קעב, א. רמב, ב. ח"ג קז, סע"ב.

וראה תו"א שם. סידור עם דא"ח רכב, ריש ע"ד. סה"מ להצ"צ ו, ב. ספר השיחות תרצ"ד סע" 273 ואילך.

(32) בהבא לקמן — ראה סה"מ תרכ"ט שבהערה 1.

(33) סיום הענין — לקמן ע' א'תקעז: „וכ"ז הוא בבחי' מציאות היש".

(34) תהלים פד, יב.

(35) ראה סה"מ תרנ"ה ע' תלב. תרנ"ז ע' מה. תרס"ה ע' רעג. המשך תרס"ו ס"ע רצה. לקמן ח"ו ע' ו'א'תכב.

(36) ראה לקמן ע' א'תקצג ואילך.

(37) הלכה ד.

(38) ירמ"י י, י.

(39) בהבא לקמן — ראה סה"מ תרכ"ט שבהערה 1. ראה מאמרי אדמו"ר הוקו תקס"ב ח"ב ע' שצד. אוה"ת מסעי ע' א'שצה. המשך מים רבים תרל"ו פקנ"ו ואילך. סה"מ תרס"ד

ג"ר⁴⁴ דמל', דזהו ההפרש בין ג"ע לעולמות, דבעולמות מתלכשים בחי' ז"ת דמל', ובג"ע ג"ר כו'. ולכן בעולמות הוא בחי' העלם, ובג"ע גילוי המהות כו', וכמ"ש במ"א⁴⁵, ובלילה דתרעין דג"ע סתימין, היינו דאז בחי' עליית הפנימי' דמל', וכמו בעת השינה שהמוחין הן בבחי' התעלמות כו'⁴⁶ (וכמשנת"ל ד"ה אתם נצבים⁴⁷, דבנשמות הגבוהות הוא בחי' עלי' כו'). ואז בחי' חיצוני' המל' יורדת לברר כו'. והא בהא תלי', דמפני שפנימי' המל' מתעלם, יורדת בחי' חיצוני' המל' לברר כו'. וכמו עד"מ באדם, בעת השינה פועלים הכחות חיצונים, דביום, שהכחות פנימיים הם בהתגלות, אז בטלים הכחות חיצונים, ועיקר פעולתם הוא בלילה דוקא כו'. וכמו"כ ירדת בחי' חיצוני' המל' לברר הוא בלילה עד חצות כו'. ובחצות לילה מעוררים ה"ג דאי⁴⁸ את בחי' המל' מירידתה בכי"ע לעלות באצי' כו'. ועד"ז בנבראים דבי"ע, הנה בחצות לילה קוב"ה אתא לאשתעשעא עם צדיקים בגינתא דעדן כו'⁴⁹, לכן מלאך גבריאל מעורר הנשמות⁵⁰ שיתענגו ויהנו מזיו השכינה שבג"ע התחתון ועליון כו', דכאשר תרעין דג"ע סתימין, אז גם בנשמות הוא בחי' העלם כו'. גם י"ל, דהגילוי דקוב"ה אתי לאשתעשע, זהו גילוי אור עליון מהגילוי שבג"ע, דקוב"ה הוא בחי' ז"א כו'⁵¹, גם קוב"ה הוא בחי' עצמות המאציל⁵¹, וז"ע השעשועים, בחי' שעשועים עצמי', והוא בחי' הכתר כו', וכמ"ש במ"א⁵². וע"כ צריכים לעורר נשמות להיות בבחי' כלי לקבל אור זה כו'. ומלאך גבריאל הוא המעורר את הנשמות כו'. וכמו"כ בעוה"ז, הנה בחצות לילה צריך האדם לקום להודות, וכמו שא' דוד⁵³ חצות לילה אקום להודות לך כו', אז קורא התרנגול⁵⁴, ששרשו ממלאך גבריאל, לעורר את האדם שיקום בחצות לילה, וכמ"ש בזהר⁵⁵ שהתרנגול קורא שלא בטובתו, להיות דתרין שלהובא דאשא מוקדין לי' תחות גדפוי, שקורא מחמת זה בהכרח כו'. ונמצא, כי ברכת הנותן לשכוי בינה, שהיא על שרש ומקור שבאצי' בנינה או במל', הוא דוקא בזמן קריאת התרנגול, להיות כי זמן קריאתו הוא בזמן ההתעוררות דה"ג דאימא, ובכי"ע הוא זמן שגבריאל מעורר נשמות הצדיקים כו'. והנה מובן כמה השתל' מדרי' צ"ל באצי' גופא מבחי' ה"ג דאי' עד שיהי' בחי' מקור להתהוות מלאך גבריאל, וההתהוות הוא⁵⁶ בבחי' בריאה יש מאין דוקא,

אִתְקַסָּה

(44) = ג' ראשונות.

(45) ראה ביאורי הזהר לאדמו"ר האמצעי קמח, ב.

ולאדמו"ר הצ"צ ח"א ע' שנג ואילך. אוה"ת בראשית ח"ג תקכט, ב ואילך. סה"מ תרפ"ב ע' פג. תרח"ץ ע' רכב ואילך.

(46) ראה תו"א וישב כח, ג ואילך. תורת חיים שמות כה,

א. אוה"ת מגילת אסתר ע' רצג ואילך. סה"מ עטר"ת ס"ע דש ואילך. תרפ"ט ע' רפד. ע' שלא ואילך. הי"ש"ת ע' 5 ואילך.

(47) תרע"ה (ע' איתקנו).

(48) = דאימא.

(49) זהר ח"א עב, א. פב, ב. קלו, ריש ע"ב. קעח, ב. רלא, ב. ועוד. וראה סה"מ תרמ"א ע' קעז. וש"נ.

(50) ראה לקו"ת חוקת ט, ב: ה"ג דבינה הנמשכים למל' אשר מזה נמשך ומשתלשל בכי"ע ענין גבריאל המעורר הנשמות לעבודה כמ"ש בוז"ח ויקרא (דכ"ג סע"א) ובפ' שלח (דקע"א סע"ב).

(51) ראה תו"א מקץ לה, ג. מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ז

ס"ע קכו ואילך. ביאורי הזהר להצ"צ ח"א ע' שמו ואילך.

אוה"ת נח סא, א. סה"מ תרס"ה ס"ע קט ואילך. ד"ה וידבר גו' אנכי תשכ"ד (סה"מ תשכ"ד ע' רלא). ד"ה ואהי' אצלו אמן תשמ"ג.

(52) ראה ביאורי הזהר להצ"צ שם (ע' שמט ואילך). סה"מ תרס"ה שם (ע' קיא). וראה לקו"ת תזריע כב, סע"ד. כד, ג. ביאורי הזהר שם ח"ב ע' תרכא ואילך.

(53) תהלים קיט, סב.

(54) ראה זח"ב קצה, ב. שו"ע אדה"ז או"ח סמ"ז ס"ט.

סידור אדה"ז אחר ברכת „אלקי נשמה“.

(55) בהמשך ר"ה תרצ"ד שבהערה 1 מציין בהערה לזהר ח"ב קצה, א. ח"ג כב, ב. קעא, ב. ובהמשך מים רבים שבהערה 39 מציין: ראה זח"א עז, ב. ריח, ב. וז"ח מדרש הנעלם ס"פ אחרי [מו, ד], וצ"ע שבכל הני"ל כתוב שלהובא חד.

(56) וההתהוות הוא: בסה"מ תרפ"ז שבהערה 1: היתהוותו הוא. בהמשך תרצ"ד שבהערה הני"ל: בכי"ק הוא ככפנים. בהנדפס בשנת תשי"א: וההתהוותו הוא.

ליל ב' דר"ה, עתרו

א'תקסט

ואח"כ כמה רבבות השתל' הוא עד שישתלשל מהמלאך גבריאל התרנגול הגשמי כו'. ובכדי שיתהווה התרנגול הגשמי, באמת לא יועיל גם ריבוא רבבות השתל'⁵⁷, רק צ"ל בדרך בריאה יש מאין כו', וכמא' בעל העיקרים⁵⁸ דהתהוות הגשמי מהרוחני אין לך בריאה יש מאין גדול מזה כו'. ומובן היטב שבאם הי' מתגלה על התרנגול הגשמי שרשו ומקורו כמו שהוא בבי"ע, ומכ"ש כמו שהוא באצי', בחי' ה"ג דמל' או ה"ג דבינה, הרי הי' התרנגול מתבטל לגמרי ממציאותו כו'. וכמו שמצינו במלאכים, דהושיט הקב"ה אצבעו הקטנה ביניהם ושרפן⁵⁹, דהיינו⁶⁰ שהי' גילוי מבחי' מל' יותר מחוק הקצוב, נתבטלו עי"ז כו', מכ"ש שהדבר הגשמי הי' מתבטל כו'.

ואינו דומה להביטול במדרי' הרוחני, כמו בהאור, שכל מדרי' רוחניות מתבטלת לגבי גילוי אור עליון יותר, וכמו כ"ע⁶¹ אע"ג דאיהו אור קדמון כו' אוכם הוא קדם עה"ע⁶² כו', שזהו ע"ד שרגא⁶⁴ בטיהרא⁶⁵, שלגבי אור השמש מתבטל אור הנר כו', דשם הביטול הוא רק בהתפשטות האור, לא בעצם המהות כו', וכמו הנר, שאין עצם אורה מתבטל, רק שאינה מאירה כו', וכמשנת"ל⁶⁶. וגם לפי משנת"ל (ד"ה בא אל פרעה⁶⁷) דהביטול דהעדר תפיסת מקום הוא ביטול בעצם המהות כו', הרי אין זה שמתבטל ממציאותו לגמרי להיות אין ואפס כו', ואדרבא, ע"י הביטול נעשה בבחי' כלי לקבל כו'. אבל במציאות יש, הרי הי' המציאות מתבטל לגמרי בעצם מהותו, שלא הי' נשאר במציאות יש כלל, כ"א הי' אין ואפס כו'. וא"כ, הרי כל מציאת הנבראים הוא רק מצד התעלמות מקורם, ואם הי' מקורם מתגלה עליהם, היו נעשים אין ואפס לגמרי כו'. וא"כ, גם בעת אשר אינו מתגלה עליהם, וה"ה נמצאים ליש ודבר, אינם מציאות אמיתי כו'. והראי' לזה, מנהרות המכזבין שמכזבין אחת לשבוע, היינו לשבע שנים, ה"ה פסולים לקידוש מי חטאת⁶⁸, הרי גם בשעה שהולכים בטוב, פסולים, ונק' נהרות המכזבין כו'.⁶⁹ וא"כ מובן ג"כ בנבראים, מאחר שיכולים להתבטל, הרי גם בעת שישנם אינם מציאות אמיתי כו'. ועוד זאת, שהרי כל הנבראים דצבא מטה ה"ה הוים ונפסדים, ומאחר שנפסדים, הרי אינם מציאות אמיתי כו'. ובפרט למ"ש⁷⁰ הבחי"י⁷¹ שההפסדות בהם הוא

ואילך. סה"מ תרנ"ט ע' ריו. עת"ר ע' סב. ד"ה אנכי אנכי תרע"ו (לקמן ע' א'תקפ"ו).
(66) ראה לעיל פרע"ז. פר"פ (ח"ג ע' תשעב. ע' תשעט ואילך).

(67) תרע"ה (ח"ד ע' א'קלא).

(68) פרה פ"ח מ"ט. רמב"ם הל' פרה אדומה פ"ו הי"ב.

(69) ראה לקו"ת מטות פג, סע"ג. מסעי צג, ב ואילך. סה"מ תרל"ה ח"ב ס"ע רצט ואילך. תרמ"ג ע' צו. תרס"ג ח"ב ע' צב. קונטרס ומעין מאמר ב פ"ב. סה"מ תרפ"ב ע' רלט. לקו"ש חט"ו ע' 427.

(70) = לפי מה שכתב.

(71) ראה בחיי בראשית א, כח. וראה אוה"ת בראשית ח"ו תתרכ, ב. סה"מ תרכ"ז ע' תעט. תרל"ג ח"ב ע' תקמט. המשך מים רבים תרל"ו פל"ג. סה"מ תרמ"ב ע' תעד. הגהות לד"ה פתח אליהו שבתוי"א תרנ"ח ע' נג. סה"מ תרנ"ט ע' קצח ואילך. תרס"ט ע' קיא. לעיל פש"ל"ג (ח"ג ע' תתקכט). המשך תרצ"ד שם (ד"ה אין ערוך הב' פרק ל).

(57) ראה גם תניא רפמ"ח. מאמרי אדמו"ר הזקן תקע"ב ע' לא ואילך. ע' לו ואילך. ע' מא ואילך. אוה"ת שמע"צ ע' א'תשפב ואילך.

(58) ראה עיקרים מאמר א פכ"ג. מאמר ד פ"ג. לקו"ת פ' ראה כ, ד (בשם חכמי המחקר). דרושים לר"ה נה, ב. וראה בשם ספר העיקרים: סה"מ תרכ"ז ע' שפז. תרל"ב ח"א ע' עדר. המשך מים רבים שם (פקנ"ז).

(59) סנהדרין לה, ב.

(60) ראה לקו"ת אמור לו, א. תצא לה, ד. סידור עם דא"ח הערה לתיקון חצות (רכט, ריש ע"ב).

(61) = כתר עילאה.

(62) = עילת העילות.

(63) תיקו"ז תיקון ע (קלה, ב).

(64) חולין ס, ב.

(65) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ח ח"א ע' קעט. סה"מ תרל"ב ח"ב ע' תרכו. הגהות לד"ה פתח אליהו תרנ"ח ע' נו

תמידי, כנודע, וא"כ, הרי אינם מציאות אמיתי גם בעת היותם כו'. וגם צבא מעלה שהן קיימים באיש⁷² (וכידוע דבזמן הקיום אין בהם הפסידות כו'⁷³), הרי הקיום שלהם הוא רק ברצונו ית', דמצ"ע ה"ה נפסדים כו', כידוע ומבו' במ"א⁷⁴, וגם עתידים להתבטל, וכמא'⁷⁵ שית אלפי שנין דהווי עלמא וחד חרוב כו', וא"כ, בזמן קיומם אינם מציאות אמיתי, וכמו נהרות המכזבין הנ"ל.

וכ"ז הוא בבחי' מציאת היש⁷⁶. אמנם כמו"כ הוא גם בבחי' אור⁷⁷, והיינו בבחי' האורות והגילויים דאוא"ס ב"ה, וגם בהאור שהוא בבחי' גילוי העצם כו', הרי אין מציאותם אמיתי מצ"ע כו', שהרי אין מציאות האור מעצמו, כ"א מן המאור, וכשם שהוא מאיר מן המאור, כך יכול להיות שלא יאיר כו', שהרי הא"ס ביכולתו להאיר וביכולתו שלא להאיר כו'⁷⁸, וא"כ, אמיתת מציאותו אינו מצ"ע כו', דעם היות שהאור בעת שהוא נמשך מן המאור ה"ה בבחי' קיום עצמי, וכמ"ש א'⁷⁹ הוא קיים ושמו קיים, שגם שמו⁸⁰, בחי' האור, הוא בבחי' קיום עצמי כו', הנה זהו רק מצד הדבקות במקורו, דלהיות דאור הוא שדבוק במקורו, והמקור היינו העצמי הוא בבחי' אמיתי מצ"ע, ע"כ גם האור הוא בבחי' קיום עצמי כו', וכמ"ש במ"א⁸¹, הרי כ"ז הוא מצד המקור, אבל האור מצ"ע אינו אמיתי, שהרי אפשר שיתבטל ולא יאיר כו'.

א'קמד

ורק העצמות ית' וית'⁸² שמציאותו מעצמותו, הוא המציאות אמיתי כו' (וז"ש הרמב"ם⁸³ שאין שם מצוי כו' כמותו, דהכוונה שכולם נתהוו, שמציאותם תלוי בהמהווה אותם כו', וע"כ, עם היות שיש בנמצאים שהן בבחי' קיום נצחי בזמן היותם) (והוא בצבא מעלה)⁸⁴, ובבחי' קיום עצמי (והוא בהאור), אין מציאותם אמיתי, דהקיום שלהם הוא רק מצד רצונו ית', ומצד הדבקות במקורם כו', והיינו שגם האור שהוא בבחי' קיום עצמי בעת היותו, אינו מציאות אמיתי מצ"ע כלל, רק העצמות הוא האמת בבחי' אמיתת עצמו כו'). וזהו בחי' יש אמיתי, היינו אמיתת המציאות, שזהו בחי' עצמות א"ס ב"ה. ומציאותו הוא בבחי' בלתי מציאות נמצא⁸⁴, היינו שאינו בבחי' מציאות ח'ו, כי כל מציאות דבר

(79) בברכות ק"ש (אמת ויציב).

(80) ראה סה"מ תרנ"א ע' קצח ואילך. תרס"ג ח"א ע' קפא ואילך. ח"ב ע' רפה. תרס"ה ע' תפה ואילך. לעיל פפ"ח (ח"א ע' רכח). פק"ג. פרי" (ח"ב ס"ע ת ואילך. ע' תקפה). ד"ה וידבר גו' והקרייתם ששי"ז (סה"מ ששי"ז ע' רצא).

(81) ראה מקומות שצויינו בערה הקודמת. סה"מ תרנ"ו ע' רנו ואילך. הגהות לד"ה פתח אליהו שבתו"א תרנ"ח ע' מג ואילך. המשך תרס"ו ס"ע תקסת. לעיל פקס"ח (ח"ב ע' תסד).

(82) = יתברך ויתעלה.

(83) ראה לעיל ע' אקמג. וש"נ.

(84) ראה מורה נבוכים ח"א פנ"ז. בסה"מ עזר"ת ע' עג: וכמ"ש בס' הישר לר"ת* נמצא בבלתי מציאות נמצא. וראה הגהות לד"ה פתח אליהו שבתו"א תרנ"ח ע' נא. המשך תרס"ו ע' ת. ע' רכג. ע' תרי. סה"מ תר"ס ריש ע' נב. תרס"ח ע' קפת. לעיל פמ"ט. פ"ע" (ח"א ע' קטו. ע' קעט ואילך). פרל"ג.

(72) ראה רד"ק ישע"י מ, כו. ספר העיקרים מאמר שני פרק יא. ספר החקירה להצ"צ סב, א ואילך. קג, א ואילך. אוה"ת תשא ע' א'תתכה. סה"מ תרל"ח ע' עג. הגהות לד"ה פתח אליהו שבתו"א תרנ"ח ע' נב ואילך. סה"מ תרנ"ט שם. לעיל פנ"ג. פפ"ז (ח"א ע' קכה. ע' רכד). פשל"ג (ח"ג ע' תתקכח). ד"ה אין ערוך הנ"ל.

(73) ראה ספר החקירה שם. לעיל ח"א וח"ג שם. ד"ה אין ערוך הנ"ל.

(74) ראה לעיל פנ"ג (ח"א ע' קכה ואילך). פשל"ג (ח"ג ע' תתקכט ואילך). ד"ה אין ערוך תרצ"ד הנ"ל. לקו"ש ח"ה ע' 98 הערה 19; 21. ח"ו ע' 93.

(75) ר"ה לא, א. סנהדרין צו, א.

(76) כאן הוא סיום הענין, לא מבעי מציאות היש" (לעיל ריש ע' א'תקסז).

(77) ארז: אוצ"ל: האור.

(78) ראה ד"ה וידבר גו' את כל הדברים האלה תרע"ה (לעיל ע' א'שסג).

(* ראה שם שער שלישי.

ליל ב' דר"ה, עתר"ו

א'תקעא

הוא שנתהווה דוקא, אבל מה שלא נתהווה, אינו בבחי' מציאות כו', וענין מציאותו היינו רק אמיתת היותו מה שהוא (וואָס ער איז) כו', וזהו שנק' יש האמיתי, היינו אמיתת היותו ית' כו'.

והיש השני⁸⁵ הוא היש הנתהווה, דענין ישותו הוא שהוא בבחי' מציאות דבר כו', והיינו היש הנברא שהוא בבחי' מציאות, וכמו"כ גם היש הנאצל, והיינו בחי' הכלים, שהן בבחי' מציאות דבר כו', וכמשנת"ל⁸⁶ דאור וכלי הן בחי' אין ויש כו'. ועם היות שמציאותם אינו אמיתי, וכנ"ל שזהו רק מצד התעלמות מקורם, ועתידים להתבטל כו', מ"מ, הרי נתהוו בבחי' מציאות דבר כו'. והאין הוא בחי' ממוצע בין ב' בחי' יש הנ"ל.

והענין הוא⁸⁷, דהנה ידוע דאמיתת ההתהוות הוא רק בכח העצמות, דהוא לבדו בכחו ויכולתו להוות מאין ליש כו', וכמ"ש באגה"ק סי' כ"ו⁸¹, דמהותו ועצמותו של המאציל עליון ב"ה שמציאותו הוא מעצמותו, ואינו עלול מאיזה עילה שקדמה לו ח"ו, לכן הוא לבדו בכחו ויכולתו להוות יש מאין ואפס המוחלט ממש, בלי שום עילה וסבה אחרת קודמת ליש הזה כו', הרי דכח התהוות היש, דהיינו שיהי' מציאות דבר שאינו נראה ונרגש מקורו כלל, שבאם הי' נראה ונרגש בו מקורו לא הי' התהוותו כלל בבחי' יש, כ"א דוקא ע"י שאינו נרגש בו מקורו כלל, עי"ז הוא בבחי' יש כו'⁸⁸ (דמציאות האור הוא דוקא ע"י גילוי מקורו והרגש מקורו⁸⁹, והיינו שע"י דבקות האור בהמאור, עי"ז דוקא הוא האור כו', וכמו באור השמש, דוקא כאשר יש מאור השמש ישנו להאור כו', וכשיהי' דבר המפסיק ביניהם לא יאיר האור כו', ובמציאות היש הוא להיפך, דבגילוי מקורו עליו וכשיהי' בהנברא הרגש מקורו, לא יהי' במציאות יש כלל, כ"א דוקא ע"י התעלמות מקורו שאינו נרגש בו כלל כו', וכנ"ל. ובפרטיות נבנראים גופא הוא ההפרש בין נבנראים דעדאת"כ, שחיותם הוא דוקא כשהן בתוך מקורם כו', ונבנראים דעדאת"ג מציאותם וחיותם הוא דוקא כשהן נפרדים ממקורם כו'⁹⁰), והתהוות כזאת הוא דבר נפלא ביותר, והוא שיהי' דבר במציאות ממש, לא רק במציאות רוחני, כמו המלאכים והגלגלים⁹¹, כ"א מציאות ממש, דצח"מ גשמי, ולא יהי' נראה ונרגש כלל איזה מקור מאין נעשה ונתהווה כו', והוא בכח העצמות דוקא, שמציאותו הוא מעצמותו כו'.

וזהו מה שבחי' העצמות אין אנו יכולים לתאר בשום תואר ח"ו⁹², רק בשם בורא⁹³, דכל תואר הרי מתאר ומגביל את המתואר, והעצמו' דמציאותו מעצמותו, הרי הוא נמצא

תרט"ד ע' ת. ובכ"מ. וראה ספר הערכים חב"ד ערך אור (ח"ב ע' תנו ואילך). וש"נ.

(90) ראה לקו"ת צו יד, ב ואילך. שער האמונה לאדמו"ר האמצעי פנ"ב (פד, א ואילך). סה"מ תרנ"ט ע' נו. ע' קנב. וש"נ.

(91) לא רק במציאות רוחני, כמו המלאכים והגלגלים: בסה"מ תרפ"ו שבהערה 1: לא רק במציאות רוחני כמו המלאכים, או גם מציאות דק וזך כמו הגלגלים.

(92) ראה אוה"ת סוכות ע' א'תשלו ואילך. סה"מ תרט"ח ע' קפח ואילך. לעיל פע"ב (ח"א ע' קעט). פשו' (ח"ג ס"ע תתננ ואילך). וש"נ.

(93) ראה סה"מ תרט"ח שם. לעיל פע"ב שם. וש"נ.

פרע"ו. פשל"ג (ח"ג ע' תרנא. ס"ע תשסט ואילך. ע' תתקכח). לקמן ח"ו ע' וא'תמג. סה"מ עטר"ת ע' נד. ע' תמ. תש"ה ע' 187.

(85) כאן הוא סיום הפיסקא "ובשרש הראשון, בחי' היש הראשון הוא בחי' עצמות א"ס" (לעיל ס"ע א'תקסו).

(86) ד"ה ציון במשפט תפדה – והמאמרים שלאחריו – תרד"ע (ח"ג ע' תשעו ואילך).

(87) בהבא לקמן – ראה ד"ה להבין ענין ר"ה שבהערה 1.

(88) ראה תניא שעהיוה"א פי"ג ואילך (עת, א ואילך). ובכ"מ.

(89) ראה סה"מ תרמ"ד ע' קפא. תר"ן ס"ע שכא ואילך. תרנ"ב ע' עה. ס"ע קח ואילך. תר"ס ע' סט. תרס"ב ע' שכ.

בכח' בלתי מציאות נמצא, כנ"ל, ע"כ אין אנו יכולים לתאר אותו כו'. וגם בש' מאור אין אנו יכולים לתאר אותו⁹⁴, שהרי זה מורה דעצם המהות הוא בחי' אור (רק שהוא עצמי, ולא אור המאיר, שזהו הארה לבד כו'), ויש לא⁹⁵ שייכות אל האור כו', וזה אינו שייך בעצמות כו'. וגם, לא זהו כל העצמות מה שהאור נמצא ממנו כו'⁹⁶, וכמשנת"ל (ד"ה וכל העם רואים⁹⁷), והאור אינו מורה על העצמות ממש, שהרי גם בהמדרי' שאינם עצמות שייך גילוי אור מהם כו'. ובאמת גילוי האור הוא מהמדרי' היותר שפלה ותחתונה שבאוא"ס ב"ה, וכמ"ש בלק"ת בהבי' דשחורה אני⁹⁸. רק ענין הבריאה וההתהוות זה מורה על אמיתת העצמות, וזה מכריח ענין העצמות, משום דלהיות התהוות יש, דהיינו מציאות דבר בפ"ע, הוא רק בכח העצמות שמציאותו מעצמותו כו', כנ"ל, וא"כ, ענין הבריאה מכריח בחי' העצמות, היינו מה שמציאותו מעצמותו, ושנמצא בבחי' בלתי מציאות נמצא, שזהו"ע אמיתת היותו כו'. וזהו שאנו יכולים לכנות אותו ית' רק בשם בורא, שאין זה תואר ח"ו, רק מורה על אמיתת העצמות כו', וכמ"ש במ"א באורך⁹⁹. ונמצא דהיש הנברא דוקא מכריח את בחי' יש האמיתי כו'.

אמנם בכדי שיהי' התהוות היש, הרי אינו בערך שיהי' מבחי' העצמות ממש, כ"א ע"י האור והגילוי מן העצמות, וכמ"ש באגה"ק שם¹⁰⁰, דהאור, להיותו בבחי' דבקות בהמאור, ה"ה כעין המאור, ויש בהאור כח המאור שמציאותו מעצמותו כו', וע"כ האור הוא מהווה כו'. וזהו שהאור הוא ממוצע בין יש האמיתי ליש הנברא, והיינו שע"י אמצעיית האור בא כח העצמות (בל"א¹⁰¹ ווערט אַרפגיטראַגין דער כח העצמות) להוות יש מאין ואפס המוחלט כו'.

ולפ"ז יובן, דכח העצמות הוא בהתהוות מציאות היש יותר מבכחי' האור. דהנה, בהאור, הרי לא זהו כל העצמות שהאור נמצא ממנו כו', והאור אינו מורה ואינו מכריח את ענין העצמות כו', ומציאות היש זהו דוקא מצד אמיתת העצמות, והוא המורה והמכריח אמיתת היותו כו', א"כ, כח העצמות הוא דוקא במציאות היש כו'. ועם היות שהאור מעין המאור, ויש בו כח העצמות, כנ"ל, הרי זהו רק מצד דבקות האור בהמאור, לא בהאור מצ"ע, דמצ"ע אינו עצמי, והוא באין ערוך כלל, דעצם העצמות נבדל בערך מן האור כו' (דגם התכללות האור בהעצמות הוא רק ענין היכולת מה שביכולתו להאיר כו', וכמ"ש במ"א¹⁰²). ובהתהוות היש, בעצם מציאותו, דהיינו בעצם ישותו, בזה דוקא הוא כח העצמות כו' (ובמדרי' זו מציאות היש הוא מציאות אמיתי, והיינו דלעתיד יהי' הגוף הגשמי אלקות כו').

98) שה"ש ד, ג ואילך.

99) ראה סה"מ תרס"ח שם. וראה מקומות שצויינו בהערה 94.

100) תניא אגה"ק ס"כ (קל, סע"א ואילך).

101) בל"א: בלקו"ש חכ"א ע' 448, בלשון אשכנזי. בספר השיחות תשנ"ב ח"א ע' 38 הערה 20 בשוה"ג: „בלשון אידיש" (ולא „בלשון אשכנזי").

102) ראה המשך תרס"ו ע' רמ ואילך.

94) ראה סה"מ תרמ"ח ע' קנט. תרס"ה ע' רכו. המשך

תרס"ו ע' רמב. ע' תנו. ע' תרי. סה"מ תרס"ח שם. לעיל פע"ב שם. וש"נ.

95) לא: אוצ"ל: לו (כמ"ש בסה"מ תרפ"ו ובהמשך תרצ"ד

שבהערה 1).

96) ראה תר"א מגילת אסתר צט, ב. לקו"ת שה"ש ת, א.

וראה לעיל פשו"ו (ח"ג ס"ע תתנג ואילך). וש"נ.

97) תרע"ה (ע' אשעב).

ליל ב' דר"ה, עתרו

א'תקעג

וזהו מעלת מצות מעשיות, להיותם בעשי' הגשמי, דמשו"ז יש בהם יתרון גדול גם על התורה, שהתורה היא בחי' אור וגילוי, וכמ"ש¹⁰³ ותורה אור כו' (ומ"מ, האור דתורה הוא בחי' אור עצמי כו', וכמשי"ת¹⁰⁴), והיינו בחי' החכ' שהוא בחי' אור כו', והמצות הן בעשי' דוקא, ה"ה בחי' רצה"ע שלמע' מהחכ', וזה בא בעשי' דוקא, שהוא מכח העצמות דוקא. ובקיום המצות גופא העיקר הוא בעשיית המצות בבחי' קבעומ"ש, וכמא¹⁰⁵ למה קדמה שמע לוהא"ש בכדי שיקבל עליו עומ"ש תחלה כו', וכמא¹⁰⁶ קבלו מלכותי ואח"כ קבלו גזרותי כו', והוא ביטול רצונו לעצמות א"ס ב"ה לקיים כל מה שהוא ברצונו ית', שזה מגיע עוד למעלה מבחי' הרצון, שגם הרצון הוא בחי' אור לבד, וכידוע דשמו בגימט' רצון¹⁰⁷, שהוא בחי' אור ושם לבד (רק הרצון דמצות הוא רצון עצמי, וכמשנת¹⁰⁸), וע"י הקבעומ"ש בקיום המצות נמשך מבחי' עצמות א"ס ב"ה.

וזהו ג"כ ענין תקיעת שופר בר"ה, שאמרז"ל¹⁰⁹ אמרו לפני מלכיות כדי שתמליכוני עליכם זכרונות כו' ובמה בשופר, והוא שאינו מספיק האמירה בדבור לבד, כ"א צ"ל במעשה דוקא. להיות דר"ה הוא בנין המל', וידוע הענין בזה, דהתהוות העולמות הוא מפני שעלה ברצונו אנא אמלוק¹¹⁰, דאין מלך בלא עם¹¹¹, עולמות נבראים ונפרדים דוקא כו'¹¹², ובהרצון דמלוכה יש בזה עונג, והו"ע כי חפץ חסד הוא כו'¹¹³, וכמשנת"ל (ד"ה ראה¹¹⁴), ובר"ה חוזר כל דבר לקדמותו¹¹⁵, וצריכים להמשיך מחדש מעצמות א"ס, להיות לו ית' רצון ועונג במלוכה זו כו', וז"ע כתר מל' שממשיכים בר"ה, דהיינו בחי' הרצון והעונג כו', והוא ע"י תקיעת שופר, שהוא בחי' הצעקה בקול פשוט¹¹⁶, שזהו בבחי' התעוררות עצמי, שמתעורר בעצם נפשו בפנימי' נקודת לבו שלמעלה מטו"ד, שזה בא בקול פשוט דוקא, שאינו מורכב בשכל והשגה כו', ומעורר בזה בחי' עצמות אוא"ס שלמעלה מהשתל' כו'. ואינו מספיק האמירה בפסוקי התורה, שזהו בחי' החכ' כו', כ"א צ"ל ע"י תקיעת שופר, שזהו בחי' רעו"ד שלמעלה מהחכ' כו'. אך גם צעקת הקול צ"ל במעשה דוקא, מצד מעלת המעשה, שהיא דוקא המגעת בבחי' עצמות א"ס כו', וע"כ, הגם דעיקר הכוונה בתקיעת שופר היא ההתעוררות פנימי, וכמ"ש הרמב"ם בה' תשובה פ"ג ה"ד אע"פ שתקיעת שופר בר"ה גזירת הכתוב, רמז יש בו, כלומר עורו ישנים משנתכם ונרדמים הקיצו מתרדמתכם וחפשו במעשיכם וחזרו בתשובה כו', הנה כ"ז צ"ל במעשה דוקא, בכדי לעורר בחינת העצמות כו'. וצ"ל ג"כ האמירה, שזהו בחי' האור, שהוא הממוצע כנ"ל, ובפרט האמירה בפסוקי התורה שהוא בחי' אור עצמי כו'¹⁰⁴, ובמה הוא עיקר התעוררות בעצמות א"ס הוא בשופר דוקא, בחי' המעשה כו'. וגם צ"ל בקרן של

103 משלי ו, כג.
104 ראה לקמן ח"ו ע' וא'ערב. ע' וא'שנ ואילך.
105 משנה ברכות יג, א.
106 ראה מכילתא וילקוט שמעוני יתרו כ, ג (הובא ברמב"ן שם, ב). פרש"י אחרי ית, ב.
107 פרי עץ חיים שער הק"ש ספכ"ח. פלח הרמון שער ד פ"ג. שלי"ה בית ה' (ד, א). לקו"ת פקודי ז, ריש ע"ד.
108 פקצ"ג (ח"ב ע' תקמא).
109 ר"ה טז, א. לד, ב.
110 ראה לקו"ת נשא כ, ד. כא, סע"ד. נצבים נא, ב.
ובכ"מ.
111 בחיי וישב לח, ל. שם ר"פ בלק. תניא שעהיה"א רפ"ז (פא, ב). ובכ"מ.
112 ראה שעהיה"א שם. סה"מ תר"ס ע' ה.
113 מיכה ז, ית.
114 תרע"ה (ע' א'תקיא).
115 ראה לקו"ת נצבים נא, ב. ובכ"מ.
116 ראה לקו"ת שם מד, ב ואילך. ר"ה נד, ג. נו, ד. נח, ד ואילך. סידור עם דא"ח שלו, ב ואילך. שמב, ג. לעיל פשלי"ה (ח"ג ע' תתקלה). פשצ"ט (ח"ד ע' א'קיד).

איל דוקא¹¹⁷, שז"ע¹¹⁸ אדם ובהמה תושיע כו'¹¹⁹, והיינו בחי' קבעומ"ש, שזהו"ע ר"ה, לקבל עליו עול מלכותו ית' ברצון פנימי ועצמי בנפשו כו'. וי"ל דזהו כמו כל המצות שצ"ל בעשי', שבה דוקא הרצה"ע, וגם צ"ל העשי' בקב"ע, שהוא הביטול לבעל הרצון כו', כמו"כ בשופר ב' הענינים הנ"ל. רק שבשופר הכל הוא בבחי' התעוררות פנימי, דעצם העשי' הוא בבחי' צעקה פשוטה בבחי' רעו"ד, וגם הקב"ע הוא בפנימיות נפשו דוקא, ועי"ז ממשיכים מבחי' עצמות א"ס, להיות לו ית' רצון ועונג במלוכה כו'.

ועפ"ז יובן ג"כ מש"א² זה היום תחלת מעשיך. דהנה, ר"ה הוא יום שנברא אדה"ר, ואמר ה' מלך גאות לבש¹²⁰, שקבל עליו עול מלכותו ית'. וכן הוא בכל ר"ה, שהוא קבלת עול מלכותו ית' ברצון כו', וזהו עיקר הכוונה, ובה מעוררים בחי' עצמות א"ס להיות לו ית' רצון במלוכה כו'. וזהו תחלת מעשיך, דהיינו שזהו תכלית הכוונה, והוא מעלת המעשה, דקבעומ"ש הוא בחי' מעשה, שזה דוקא מגיע בבחי' עצמות כו'. ועז"א זכרון ליום ראשון, והיינו דמשם יהי' זכרון על יום ראשון, דיום ראשון הוא ראשית ההשתל¹²¹, ולהיות דבחי' עצמות מובדל בערך, ע"כ צריכים זכרון על כללות ההשתל¹²¹ כו'. וענין הזכרון הוא שיהי' הגילוי בבחי' ההשתל¹²¹, דהרי הכוונה בהמשכת המלוכה בר"ה הוא שיהי' גילוי המלוכה, וכמש"א¹²² מלוך על העולם כולו בכבודך והנשא כו', והרי ע"פ ההמשכה דסדר השתל¹²¹ מתמעט האור ממדרי' למדרי', עד שלמטה הוא העלם כו', ועי"ז הוא הזכרון על יום ראשון, להיות המשכה בבחי' עצמות להיות גילוי המלוכה כו'. וזהו ג"כ תחלת מעשיך, שבו מתחדש העולם בכל שנה, והיינו שמתחדש באור וחיות חדש בבחי' גילוי אור עצמי כו'. וזהו זה היום תחלת מעשיך, שזהו תכלית הכוונה בקבעומ"ש דנש"י, והוא בחי' המעשה שמגיע ומעורר בבחי' עצמות א"ס להיות לו ית' רצון ועונג במלוכה כו', והוא זכרון ליום ראשון דהשתל¹²¹, להיות ההמשכה בסדר השתל¹²¹, שיהי' גילוי המלוכה כו'.

א'קמז

(120) שם צג, א. פרקי דר"א פי"א.
 (121) ראה גם לעיל פר"א (ח"ב ע' תקס).
 (122) תפילת העמידה דר"ה.

(117) ראה ר"ה טז, סע"א. טושו"ע או"ח סתקפ"ו ס"א.
 שו"ע אדה"ז שם ס"ב.
 (118) ראה סה"מ תרמ"א ע' תקפג. עת"ר ע' שפז.
 (119) תהלים לו, ז.

בס"ד. יום ב' דר"ה, עתר"ו

בחדש' השביעי באחד לחדש כו'. ואי' במד"ר אמור פכ"ט, כתי"ו עלה אלקים בתרועה ה' בקול שופר, בשעה שהקב"ה עולה ויושב על כסא הדין, בדין הוא עולה, שנא' עלה אלקים בתרועה, ובשעה שישראל נוטלים שופריהן ותוקעין לפניו, עומד מכסא דין ויושב על כסא רחמים, שנא' ה' בקול שופר, ומתמלא עליהם רחמים ומרחם עליהם, והופך עליהם מדה"ד למדה"ר, אימתי בחדש השביעי. וצ"ל מהו האריכות ומתמלא עליהם רחמים כו', שהרי או' תחלה שעומד מכסא דין ויושב על כסא רחמים, ומהו עוד ומתמלא עליהם רחמים, ועוד ומרחם עליהם והופך כו'. גם צ"ל מש"א אימתי בחדש השביעי, משמע דכ"ז הוא דוקא בחדש השביעי, וצ"ל מה שייך זה לחדש השביעי דוקא. ולהבין זה יש להקדים משנת"ל⁵ שיש ג' מדרי' יש ואין ויש. יש הראשון הוא בחי' יש האמיתי, בחי' עצמות א"ס, שהוא אמיתית היותו, יש השני הוא היש דנבראים, והאין הוא הממוצע ביניהם כו'.

והנה' האין הממוצע בין בחי' יש האמיתי ויש הנברא, ידוע' שהוא נחלק לשתיים, והיינו, דבחי' האין כמו שהוא מבחי' יש האמיתי, לא זה האין נעשה בחי' מקור ליש הנברא, כי אינו בערך היש כלל להיות מקור אליו, רק שיש ב' מדרי' באין זה, הא', כמו שהוא לגבי יש האמיתי, ונק' אין האמיתי, והב', כמו שנעשה מקור ליש הנברא כו'.

וסבת התחלקות האין הוא, להיות שכללות בחי' האין הוא רק בחי' אור, ולא עצמי, והאור, כל מה שנמשך ה"ה מתמעט בהמשכתו כו'. דדבר שהוא עצמי, אין בו שום מיעוט כלל, וכל כמה שנמשך הכל הוא העצמי כמו שהוא (ואפי' כמו שבא בכמה אופנים שונים, הכל הוא בחי' העצמי, והיינו שיש בו כח העצמי ממש כו'). אבל אור הוא מתמעט בהמשכתו, וכמו אפי' אור האבוקה, הרי אינו דומה כמו שהוא בקירוב, שהאור הוא בתוקף, ובריחוק מתמעט האור כו', וכמו"כ הוא בהמשכת האור למעלה, דבהמשכתו

תשט"ו ע' יא ואילך). ד"ה ולקחתם תשט"ז (סה"מ תשט"ז ע' (ג).
 (2) אמור כג, כד.
 (3) פיסקא ג.
 (4) תהלים מז, ו.
 (5) ע' א'תקטו ואילך.
 (6) בהבא לקמן – ראה סה"מ תרל"א ותרל"ז שבערה 1.
 (7) ראה בכ"ז: תורת חיים ויגש רלב, ד. בשלח קפו, ד ואילך. שערי אורה ד"ה יביאו לבוש פכ"ד ואילך (סב, ב ואילך). מאמרי אדמו"ר האמצעי שמע"צ ע' אישטו ואילך. המשך וככה תרל"ז פמ"ב ואילך (סה"מ תרל"ז ח"ב ע' תפ ואילך). סה"מ תרנ"ג ע' קסו ואילך. תרנ"ז ע' רב ואילך. תרנ"ט ע' ס ואילך. המשך תרס"ו ס"ע רצא ואילך. סה"מ תרצ"א ע' סח ואילך. ועוד.

(1) חלק מהמאמר מיוסד, כנראה, על ד"ה מטה עוזך בהמשך והחרים תרל"א (סה"מ תרל"א ח"א ע' רצו ואילך. ובשינויים – המשך וככה תרל"ז פק"כ ואילך (סה"מ תרל"ז ח"ב ע' תרצב ואילך)). ד"ה להבין ענין הנסירה באוה"ת ר"ה ע' א'תמ ואילך (נדפס גם בביאורי הזוהר להצ"צ ח"א ע' תו ואילך) – כנסמן לקמן בהערות.
 התחלת וסיום המאמר – מיוסד, כנראה, על ד"ה ובחודש השביעי באוה"ת ר"ה ע' א'רצו ואילך (ובשינויים קלים – שם ח"ו ע' ב'תסג ואילך).
 מאמרים שמיוסדים, כנראה, על מאמר זה: ד"ה ביום השמע"צ תרפ"ו (סה"מ תרפ"ו ס"ע סג ואילך). ד"ה בסוכות תשבו, ד"ה ביום השמע"צ וד"ה אין ערוך לך הא' – תרצ"ד (סה"מ תשי"א (קה"ת, תשי"ב ושלח"ז) ע' 50 ואילך. סה"מ תרצ"ד נמצא בדפוס). ד"ה ביום השמע"צ תשט"ו (סה"מ

מתמעט האור כו'. וכמשנת"ל (מד"ה כי תצא הא' והילך⁸) בענין הרצון, שהוא בחי' או"מ, שיש בזה רצון כללי ורצונות פרטים, ועם היות דבכל המדרי' הוא בבחי' רצון, ואין בזה שינוי בעצם מדריגתן כו', מ"מ הוא בבחי' מיעוט במעלתן, דכמו שהוא בבחי' רצון פרטי ה"ה בבחי' מקור עכ"פ כו', דרצון הכללי אינו בבחי' מקור עדיין, וכמו שבא בבחי' רצון פרטי ה"ז בבחי' מקור שיהי' הדבר בפועל כו', והיינו, שגם בהאור הסובב יש ג"כ חילוקי מדרי', דבתחלת ההמשכה הוא בבחי' אור כללי, וכמו שנמשך ומתפשט יותר נעשה בבחי' רצון פרטי כו'.

א'קמח

וי"ל, דזה שהאור הסובב בא בבחי' חילוקי מדרי', הוא לפי שההמשכה הוא דרך האו"מ, וכידוע שגם העיגולים נמשכים מן הקו, וכמ"ש בע"ח⁹ שהקו נמשך ומתעגל וחוזר ונמשך וחוזר ומתעגל כו'. ומשו"ז אינו דומה עיגולי א"ק לעיגולי עתיק ואריך, היינו בחי' כתר דאצי, דעיגולי א"ק הוא שמקיפים כללות העולמות, והן בבחי' הבדלה מן העולמות (ופועל הביטול בהעלם שאינו נרגש בנבראים, וכמו שנת' שם¹⁰ בענין וכל קומה לפניך תשתחוה כו'¹¹), ועיגולי הכתר הן מקיפים דאצי' בפרט, ופעולתם הוא בבחי' גילוי והרגש יותר כו'. דכ"ז הוא מפני שההמשכה הוא דרך האו"מ, משו"ז בא האו"מ בבחי' חילוקי מדרי' אלו כו'. וכמו עד"מ באדם, כשמתעורר ברצונו לבנות בית, הרי הרצון הוא כללי בכללות ענין הבית, ואינם ניכרים בו עדיין הרצונות פרטיות בפרטי הדברים שבבית, וכמו בהאבנים עצים ועפר, וגם לא באופן הבית כו', וכאשר בא בשכל בפרטיות עניני הבית, נעשים רצונות פרטים על כל דבר בפרט כו'. אך זהו כאשר כבר בא לכלל התעוררות בהתגלות, דלמעלה הוא כמו שהאור הוא בבחי' סובב ומקיף אל העולמות, דהיינו שהוא בבחי' שייכות אל הפנימי כו', ולהיותו שייכות אל הפנימי, שייך בזה מקיף הכללי ומקיף הפרטי כו'.

אמנם ידוע דהאו"מ כמו שהוא בעצם, הרי אינו בבחי' שייכות כלל אל העולמות, גם לא בבחי' מקיף על העולמות, ומה שנק' אור מקיף היינו שהוא בבחי' הבדלה מן העולמות, לא שהוא בבחי' מקיף עליהם (וכמו בחי' מקיף דאו"ח, שזהו בחי' עצם האור, שהוא בבחי' העלם אחר העלם בעצמו כו', וכמ"ש במ"א¹²), ובא אח"כ להיות בבחי' מקיף עכ"פ כו'. שכן הוא גם באוא"ס שלפני הצמצום, דעצמות או"ס אינו בגדר שייכות אל העולמות כלל, ויש מדרי' גם באוא"ס שלפני הצמצום שהן בבחי' שייכות אל העולמות, וכמו כשעלה ברצונו הפשוט להאציל כו'¹³, ויש שם השערה על עולמות, וכמו ששיער בעצמו בכח כו'¹⁴, הרי גם מה שאינו בבחי' שייכות כלל אל העולמות (דהיינו בחי'

8) ואילך. ד"ה באתי לגני תשמ"ו (תורת מנחם סה"מ באתי לגני ח"ב ע' תקנז).

9) עץ חיים שער א (דרוש עגולים ויושר) ענף ב.

10) לקיל שם ס"ע קמח ואילך.

11) תפלת נשמת כל חי.

12) ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי יום כיפור ע' א'קמא

13) ואילך. לעיל פר"ו ואילך (ח"ב ע' תקעז ואילך). וראה ד"ה

14) ויש"נ. סוכה שחמתה מרובה מצלתה תשי"ד (סה"מ תשי"ד ע' יב

8) מד"ה כי תצא הא' [תער"ב] והילך: ח"א ע' קמא ואילך.

9) שער א (דרוש עגולים ויושר) ענף ב.

10) לעיל שם ס"ע קמח ואילך.

11) תפלת נשמת כל חי.

12) ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי יום כיפור ע' א'קמא

13) ואילך. לעיל פר"ו ואילך (ח"ב ע' תקעז ואילך). וראה ד"ה

14) סוכה שחמתה מרובה מצלתה תשי"ד (סה"מ תשי"ד ע' יב

הפנימי, בא בבחי' שייכות ובבחי' מקיף על העולמות, וזהו א"א לומר שהוא מצד הפנימי, שהרי אינו בבחי' שייכות אל הפנימי כו'.

אך באמת הן ב' מדרי' בהאור, דהאור שאינו בבחי' שייכות כלל אל העולמות, הוא בחי' אור העצמי שאינו בבחי' המשכה בעצמו כו', והיינו רק שהוא בבחי' המשכה מן העצמות, אבל האור בעצמו אינו בבחי' המשכה ואינו בבחי' גילוי כלל כו'. ובחי' זו היא עיקר האור הכלול בעצמותו (ואין הכוונה על האור הכלול בעצמותו ממש, שנק' 15 שמו הקדמון כו', כמ"ש במ"א 16, כ"א מה שכללות האור שלפני הצמצום (וכן אור הסובב בכלל) הוא אור הכלול בעצמותו כו'. וכידוע 17 דהאור"מ אינו בבחי' יציאה מן העצמות כו', הנה העיקר הוא בחי' עצם האור) שהוא כמו העצם כו', וכהכלל הידוע 18 דכל הכלול בהעצם ה"ה כמו העצם כו'. וכמו הכחות הכלולים בנפש כמו שהם נטועים ומושרשים בעצם הנפש, שהן כחות עצמיים ממש, דכמו שהעצם אינו בגדר המשכה וגילוי, כמו"כ הכחות, עם היותם כחות לבד, ה"ה מ"מ עצמיים, שאינם בגדר המשכה וגילוי כו' 19. והאור השייכות אל העולמות הוא בחי' התפשטות האור, לא העצמי.

ובאור הזה שייך לומר שכל מה שמתפשט ונמשך מתמעט אורו, והיינו שכל מה שנמשך ומתפשט יותר הוא יותר בבחי' שייכות אל העולמות כו', דבכללות הוא בחי' אור השייכות אל העולמות, וכל מה שנמשך ומתפשט יותר הוא בבחי' שייכות יותר אל העולמות כו', ושייך בו בחי' רצון כללי ורצונות פרטים כו'. ובד"כ הוא ג' מדרי', רצון כללי ורצון פרטי ורצון קדום כו'. דרצון כללי הוא למעלה עדיין מהעולמות, דעם היות שהוא בבחי' התעוררות כבי, מ"מ, אינו עדיין בבחי' התעוררות השייך אל הפועל, כ"א רק בבחי' התעוררות בהעלם בעצמו כו', וכמשנת"ל (ד"ה אתם נצבים הא' 20) בענין החלטה והתעוררות הרצון, דגם החלטה הוא אחר ההתעוררות. ואין זה בחי' רצון המוחלט, שזהו שמוחלט בעצם הנפש, בלי התעוררות כלל כו', וכמ"ש במ"א 21, אך ענין החלטה הוא, שנתעורר בהדבר, והוחלט אצלו שראוי לרצות בזה, אבל אין בזה עדיין רצון ממש לפועל הדבר. והתעוררות הרצון הוא שבא בבחי' רצון ממש שרוצה בהדבר כו'. וז"ע רצון כללי שהוא בחי' החלטה כו'. ורצון פרטי הוא שנתעורר כבי' ברצון בעולמות, דהיינו ברצון בהתגלות להיות עולמות בפועל כו', והו"ע שעלה ברצונו להאציל ולברוא כו' 13. ורצון הקדום הוא שקדום אל הגילוי כו', והוא ששיעור 22 בעצמו בכח כל מה שעתיד להיות בפועל כו' 14, וכמ"ש במ"א 23.

א'קמט

(20) תער"ב – פס"ד ואילך (ח"א ע' קנט ואילך).

(21) ראה עטרת ראש ה, ב ואילך. שער היחוד שם. מאמרי אדמו"ר האמצעי חג השבועות ע' תקפו ואילך. סה"מ תר"ן ע' שטז ואילך. תרנ"ו ע' שע ואילך. תרס"ג ח"א ע' צז ואילך. תרס"ה ע' ד ואילך. המשך תרס"ו ס"ע רסג ואילך. סה"מ עת"ר שם. וש"נ.

(22) ששיעור: בד"ה ביום השמע"צ תרצ"ד שבהערה 1: ששיעור.

(23) ראה סה"מ תרנ"ו ע' שעג ואילך.

(15) עבודת הקודש ח"א פ"ב.

(16) ראה סה"מ תרנ"ו ע' שפא ואילך. תרנ"ז ע' צח ואילך. המשך תרס"ו ע' רכה. ס"ע רמז ואילך. ע' תעז. לעיל פר"ה (ח"ב ע' תקעג ואילך). פרפ"א. פש"כ (ח"ג ע' תשפב. ע' תתצא).

(17) ראה לעיל פרמ"ג (ח"ג ס"ע תערב ואילך). וש"נ.

(18) ראה סה"מ תר"ן ע' ססב. תרנ"ב ע' מה. תרנ"ז ע' רח ואילך. לעיל פצ"ו (ח"א ע' רמט). ד"ה ויקהל תרע"ה (ח"ד ע' א'רכג).

(19) ראה ד"ה ויקהל שם. וש"נ.

וכ"ז הוא בבחי' התפשטות האור, שהוא בבחי' התפשטות וגילוי (דבאוא"ס שלפני הצמצום הכל הוא בהתכללות בעצמותו כו'), ונעשה יותר בבחי' שייכות אל העולמות כו'. אבל עצמות האור אינו בבחי' המשכה כלל כו' (וגם כשנמשך הוא כמו שהוא בעצם כו'). ובכללות הוא בחי' אור בלבד, ולכן שייך בזה עצם והתפשטות, רק שעצם האור הוא כמו העצמות, שאינו בבחי' המשכה (היינו שאין בו ענין המשכה להיות בבחי' מיעוט ובבחי' שייכות אל העולמות וההשתל' כו', וכמו כל עצם שבלתי מתפשט²⁴ ובלתי מתחלק כו'²⁵), ובחי' התפשטות האור הוא שבבחי' המשכה כו'. וזהו ג"כ ב' בחי' אין, דעצם האור הוא בחי' האין של יש האמיתי, ובחי' התפשטות²⁶ הוא בחי' האין של היש המתהווה, מאחר שיש לו שייכות אל העולמות כו' (ובפרטיות יש גם באור זה חילוקי מדרי', כנ"ל).

והנה לפעמים מבו' דבחי' האין של היש האמיתי הוא בחי' אור הסובב, והאין של היש הנברא הוא בחי' אור דממכ"ע כו', וכמ"ש בלק"ת בד"ה לבבתי בהבי"ז²⁷, דסוכ"ע הוא מיש לאין, וממכ"ע מאין ליש כו'. ולפ"ז י"ל, דהתחלקות האין הוא ע"י הצמצום, והיינו, שהאור כמו שנמשך מבחי' העצמות, והיינו האוא"ס שלפני הצמצום כו', הוא למעלה מגדר שייכות אל העולמות כו', וע"י הצמצום הוא שנמצא אור שהוא בבחי' אור פנימי, והיינו אור להאיר במדה וגבול כו', דהאור הזה הוא בערך מקור ליש כו', והוא בחי' אור הקו בכלל, שממנו נעשו התהוות הכלים בעקודים, ובהשתל' יותר נעשו כלים דאצי', עד גם הכלים דבי"ע כו', וע"כ הוא בבחי' אין של היש המתהווה כו'. אבל האור שלמעלה מהצמצום הוא בחי' האין של היש האמיתי כו'. וגם לאחר הצמצום, אור הסובב הוא בבחי' אין של היש האמיתי, וכידוע דהאור"מ כמו שהוא לאחר הצמצום שרשו הוא מהאוא"ס שלפני הצמצום, מבחי' העיגול הגדול שלפני הקו, וכמו שנמשך ע"י הצמצום, אין הצמצום פועל בו להיות בבחי' מדה וגבול כו', וע"כ אין בו התחלקות מדרי' בעצם, גם כמו שנעשה בבחי' מקיפים פרטים כו', וכמשנת"ל באורך²⁸, וע"כ כללות האור זה הוא בבחי' אין של היש האמיתי. והאור"פ בכלל הוא בחי' אין של היש המתהווה כו'²⁹. אמנם, כאן הכוונה דכללות בחי' האין הממוצע בין בחי' היש הוא בחי' האור"פ, והוא נחלק לשנים כו'³⁰.

השני' בהאין הממוצע בין יש האמיתי ויש המתהווה. והחילוק בין השטה הראשונה להשטה השני' הוא, דבהשטה הראשונה הנה כללות האין הממוצע הוא בהאור שלפני הצמצום, ונחלק לשתיים, היינו עצם האור והתפשטות האור, דעצם האור הוא האין דיש אמיתי, והתפשטות האור הוא האין דיש המתהווה, ובשטה השני' דכללות האין הממוצע הוא מהב' בחינות שבו, דהאין דיש האמיתי הוא אור שלפני הצמצום, וכמו שהוא לאחר הצמצום הוא אור הסובב, והאין של היש המתהווה הוא אור הקו בכלל, ובפרטיות הוא אור הממלא שהוא אור פנימי. (30) ראה ד"ה ביום השמע"צ שבהערה הקודמת. וממשיך שם: אמנם יש שטה שלישיית בהאין הממוצע בין יש האמיתי ויש הנברא, דכללות האין הוא אור פנימי, ואור זה עצמו מתחלק לשנים, ולפי נושא הענין המבואר כאן, הכוונה הוא

24) ראה סה"מ תר"ם ח"א ע' שמג. תרנ"א ע' רלו. תרנ"ב ע' צו. תרנ"ח ע' קכ. ס"ע קסד. הגהות לד"ה פתח אליהו שבתו"א תרנ"ח ע' יח. ע' עב. ע' עג. סה"מ תרס"ה ע' קמט ואילך. תרס"ט ע' קסט. תרע"ח ע' צט. לעיל פש"כ (ח"ג ע' תצט). וש"נ.

25) ראה אמרי בינה שער הק"ש פ"ח. פ"י ופי"ד. תו"ח וישב רו, א ואילך. סה"מ תרמ"ז ע' קכ. לעיל פער"ב (ח"ג ע' תשס). וש"נ.

26) ובחי' התפשטות: בד"ה ביום השמע"צ תרצ"ד שבהערה 1: והתפשטות האור.

27) שה"ש ל, א ואילך.

28) פה"ט ואילך (ח"א ע' קצח ואילך).

29) בד"ה ביום השמע"צ תרצ"ד שבהערה 1: וזה השטה

ולכאור' בזה י"ל בפשיטות, דהרי הקו, עם היות שנמשך ע"י הצמצום, הרי המשכתו הוא מהאוא"ס שלפני הצמצום, והוא נוגע ודבוק באוא"ס כו', וכמ"ש בע"ח³¹ דאחר הצמצום המשיך קו א' דק מאור העיגול שלו כו', וכ' שם שהוא נוגע ודבוק באוא"ס כו', והיינו שהוא אור הדבוק במקורו כו'. ונת"ל³² דענין המשכתו הקו הוא בכדי לעשות מעלה ומטה, דלהיות שבקצהו העליון נוגע ודבוק באוא"ס, ובקצהו התחתון אינו נוגע בהאוא"ס שמתחתיו³³, ע"כ כמו שהוא בבחי' קירוב אל מקורו הוא בבחי' מעלה, וכמו שמתרחק ממקורו הוא בבחי' מטה כו'. ונת' באורך³² איך דבחי' מעומ"ט דהקו אינו רק בבחי' מיעוט לבד, כ"א שהוא בבחי' התחלקות בעצם מדריגתו כו', דחכ' שלמעלה מהבינה היינו דבעצם מדריגתה היא למעלה מהבינה כו', וכן הכתר שלמעלה מהחכ' כו'. ונת"ל (ד"ה ויהי הענן והחשך ויאר³⁴) שזהו ע"י הצמצום, דע"י שהאור בא שלא בהדרגה נעשה התחלקות בהאור כו'. וא"כ י"ל, דבבחי' מעלה שבו שהוא בבחי' קירוב לגבי מקורו, הוא בבחי' אין של היש האמיתי, והיינו שהוא למעלה מבחי' מקור לעולמות כו', ובחי' מטה שבו הוא בחי' אין של היש המתהווה כו'. וזהו דהתחלת הוויות הכלי הוא בעקודים³⁶, אבל בא"ק אין שם כלים עדיין (רק בחי' שרש נשמות דגופות כו'³⁷), והיינו³⁸ לפי שבא"ק מאיר אור הקו כמו שהוא בבחי' דבקות ממש במקורו, ואינו בערך להיות ממנו בחי' מציאות דבר כו' (ולכן בא"ק, הגם שכולל הכל, וכמא'³⁹ צופה ומביט עד סוף כל הדורות, כל דור ודור בפרט, ומ"מ או' ע"ז⁴⁰ וכולם נסקרים בסקירה א', דהכל הוא בשוה כו'⁴¹, והיינו מפני שאינם בבחי' מציאות כלל כו', וזהו מפני שהקו מאיר שם בבחי' עליונה שבו, ע"כ אין שם בחי' מציאות עדיין, מפני שבבחי' עליונה שבו אינו בבחי' מקור על מציאות דבר כו'). ורק בעקודים, שזהו כמו שנתרחק האור קצת ממקורו, שם הוא התחלת הוויות הכלי כו'³⁶, וגם זה ע"י בחי' מטי ולא מטי⁴², דהיינו ע"י ריחוק האור כו', וכמ"ש בע"ח⁴³.

אמנם באמת צ"ל, דכמו שנת"ל⁴⁴ באוא"ס שלפני הצמצום (היינו בהאור הבל"ג) שיש בזה בחי' עצם והתפשטות, דבחי' עצם האור הוא שכמו העצם, שאינו בבחי' התפשטות והמשכה בעצם כו', ובחי' התפשטות הוא שבבחי' המשכה, ובזה שייך שמתמעט בהמשכתו כו', כנ"ל, כמו"כ הוא ג"כ בהאור"פ בכלל, דבכללות האור יש ב' מדרי', והוא בחי' עצם האור, שהוא בבחי' דבקות ממש בעצמות א"ס, ולא רק דבקות שע"י הצמצום, כמו הקו בכלל, שנוגע ודבוק באוא"ס, אבל הוא ע"י הצמצום, משא"כ בהאור העצמי שהוא בבחי'

מקומות שצויינו בהערה הבאה.
 (38) ראה אוה"ת ענינים ע' פז. סה"מ תרנ"ט ע' נו. תרס"ב ע' שכו ואילך. לעיל פקל"ב (ח"ב ס"ע שמח ואילך). פרפ"ז (ח"ג ס"ע תשצט ואילך).
 (39) נוסח ברכת זכרונות במוסף דר"ה.
 (40) ר"ה יח, א.
 (41) ראה לעיל פקס"ה ואילך (ח"ב ע' תנג ואילך).
 (42) זח"א טז, ב. סה, א.
 (43) שער ז (שער מטי ולא מטי) פ"א. וראה אוה"ת יתרו ע' תתקעט ואילך. לעיל פקל"ב (ח"ב ס"ע שמח ואילך). ד"ה נשא תרע"ה (לעיל ע' א'שצג). סה"מ תרצ"א ע' שז.
 (44) פש"כ (ח"ג ע' תתצ ואילך).

כהשטה השלישית, דכללות האין שהוא הממוצע בין יש האמיתי ובין יש הנברא הוא בחי' אור פנימי, ואור פנימי זה עצמו נחלק לשנים.
 (31) שבהערה 9. וראה סה"מ תרס"א ע' קסו ואילך. תרצ"ח ע' מא ואילך.
 (32) פל"ו ואילך (ח"א ע' עט ואילך).
 (33) עץ חיים שבהערה 9.
 (34) תרע"ה (ח"ד ע' ארעג ואילך).
 (35) דבבחי' בד"ה ביום השמע"צ תרצ"ד שבהערה 1:
 (36) עץ חיים שער ו (שער העקודים) פ"א.
 (37) ראה עץ חיים שער מב (שער דרושי אבי"ע) פ"ב.

דבקות ממש בבחי' עצמות א"ס כו', וכמשי"ת, והוא אור עצמי שאינו בבחי' המשכה וגילוי בעצם כו', ובאור הזה לא יש חילוקי מדרי', ואינו שייך בו שמתמעט ממדרי' למדרי' כו', ובחי' התפשטות האור הוא האור שבבחי' המשכה וגילוי, דכללות האור הזה הוא בבחי' שייכות אל העולמות כו' (ולכן גם בא"ק יש בחי' כלים, רק שהן בבחי' שרש נשמות, דבא"ק הן מ"מ בחי' כלים כו'), וכמו שנמשך הוא בא בבחי' התחלקות, עד שהוא בערך להיות מקור ליש כו'. וב' מדרי' אלו בהאו"פ הו"ע פנימי האור וחיצוני האור כו'. וזהו ב' בחי' אין, דעצם האור הוא בחי' האין של היש אמיתי, וחיצוני האור הוא בחי' האין של היש המתהווה כו' (ובפרטיות גם בבחי' חיצוני האור, בחי' עליונה שבו הוא למעלה מבחי' מקור ליש, רק בחי' אחרונה שבו הוא בבחי' מקור ליש כו'), וכמשי"ת.

והנה ⁶ ב' בחי' אין הנ"ל, הגם שנק' אין בכלל, אין פירושו שוה לגבי המשפיע כמו לגבי המקבל, שהם ב' בחי' יש הנ"ל, דיש האמיתי הוא המשפיע שמשפיע הכל, כמ"ש⁴⁵ כי ממך הכל, ויש הנברא הוא המקבל כו' (ומה שיש האמיתי הוא משפיע הכל, אין זה שהוא בבחי' מקור, כי הוא מובדל בערך ואינו בגדר השפעה כו', רק שממנו נמצא הכל כו', וכמ"ש במ"א⁴⁶, שעש"ז נק' תחלה שהוא תחלת הכל כו', וכמ"ש הרמב"ם ז"ל⁴⁷ דמאמיתת המצאו נמצאו כל הנמצאים כו'), דלגבי יש אמיתי, הפי' אין, שאינו תופס מקום כלל. דגם עצם האור אינו תופס מקום כלל וכלל לגבי עצמות, להיותו בחי' אור בלבד, ולא עצמי, ה"ה רק הארה לבד, שאינו מהות דבר בעצמו, ואינו תופס מקום כלל כו'. וכן גם בחי' התפשטות⁴⁸ אינו תופס מקום כלל לגבי העצמות כו'. ולכן אני ה' לא שנית⁴⁹, שלא יש שום שינוי כלל בין קודם ההתהוות לאחר ההתהוות כו'. ולכאו' יפלא, והלא נאצלו הנאצלים ונבראו הנבראים כו', ואיך לא שניתי. אך הענין הוא⁵⁰, לפי שכל מה שנאצל ונתהווה, הכל הוא מהארה לבד, שאינה תופסת מקום כלל לגבי העצמות, ולכן באמת אין שום שינוי כלל כו', וכמ"ש א"א⁵¹ אתה הוא עד שלא נבה"ע ואתה הוא לאחר שנבה"ע, בלי שום שינוי כלל כו'. וא"כ, פי' אין הוא, שהאור והגילוי מן העצמות הוא בחי' אין ממש לגבי העצמות, שאינו תופס מקום כלל כו'.

א'קנא

אך בחי' האין המקור על המקבלים, היינו בחי' היש הנברא, מה שנק' אין לגבי היש, הרי אין זה מצד העדר תפיסת מקום, דזה שייך לגבי העצמות כנ"ל, ולגבי העצמות הרי היש הנתהווה ודאי אינו תופס מקום כו', אבל לגבי היש הנתהווה, אינו שייך לומר שהוא בבחי' העדר תפיסת מקום, שהרי ממנו הוא התהוות היש כו', וזהו שנק' אין של היש, היינו שהוא מקור המהווה את היש כו'. ומה שנק' אין, היינו שהוא לא בבחי' דבר ומציאות כמו היש, שהוא בבחי' מציאות יש, והמקור המהווה הוא בבחי' לא דבר כו'. אמנם, גם בזה אינו שהוא בבחי' לא דבר כלל, שהרי הוא בערך היש להיות בבחי' מקור

(45) דברי הימים א' כט, יד.

(46) ראה סה"מ תרנ"ו ס"ע רפד ואילך. המשך תרס"ו ע'

תנג ואילך. סה"מ תרס"ג ח"ב ע' רמה. ע' רמו. עת"ר ע' קע.

תרע"ג ע' רעג. לקמן ח"ו ע' ואשלד.

(47) הלי' יסוה"ת רפ"א.

(48) התפשטות: אוצ"ל: התפשטות האור.

(49) מלאכי ג, ו.

(50) ראה תו"א יתרו סו, א. סה"מ תרל"ב ח"א ע' פג.

תרל"ד ע' קמא. המשך תרס"ו ע' קטז. ובכ"מ.

(51) בתפלת שחרית. וראה תניא פ"ב. תו"א ויקהל פז, א.

לקו"ת אמור לא, א. ר"ה סא, א. ובכ"מ.

אליו, וא"כ בהכרח שהוא בבחי' דבר מה, עד ששייך לומר עליו שהוא בבחי' מקור כו'. ועם היות שההתהוות היא בדרך אין ערוך, וכידוע⁵² דהתהוות היש א"א להיות בבחי' קירוב הערך, רק בבחי' ריחוק הערך כו', וזהו שהנבראים עצמן מכריחים שהמקור הוא בחי' אין כו', וכמו שאו⁵³ אין ערוך לך בעוה"ז, דבעוה"ז נראה ונגלה איך שאין ערוך כו'⁵⁴, דכאשר אנו רואין מציאות יש, מוכרח שהתהוותו הוא מבחי' אין כו', מ"מ, ג"ז מוכרח שאינו בבחי' אין לגמרי, דמאחר שהוא מקור ליש, בהכרח שהוא בבחי' שייכות ובבחי' ערך אל היש כו'. וכן הוא בהדעה דד"ת, דהיינו דעת המקבל, שהוא מאין ליש, היינו שהמקור הוא לא דבר, אבל לא שהוא בחי' אין ממש כו', דהנברא אינו יכול להשיג כלל בחי' אין ממש בבחי' העדר המציאות כו', אך זאת משיג שבהכרח לומר שהמקור הוא בבחי' אין, אבל זהו רק שאינו בבחי' מציאות כמו מציאות הנברא כו', ועש"ז קורא אותו אין כו'.

וגם נק' אין לגבי היש, לפי שאינו מושג בהיש, עש"ז נק' אין⁵⁵, כי להיותו בלתי מושג, א"א לכנות לו שם, רק לקרותו בש' אין כו', וכמו ויקראו אותו מן כי לא ידעו מה הוא כו'⁵⁶, דהדבר הבלתי מושג א"א לקרות רק בשם אין כו'. והענין הוא, דהנה, הנברא להיותו נברא, אינו משיג את האין האלקי, כי האין האלקי מסתתר ממנו, ועי"ז הוא בבחי' נברא, ואם הי' משיג את האין האלקי, לא הי' בבחי' נברא כלל כו'. והיינו, דעם היות דהתהוות היש הוא ע"י שהכח האלקי מתלבש בהנברא, וכמשנת⁵⁷ בענין יש מאין שיש בזה ב' ענינים, והוא שהתהוותו הוא בדרך אין ערוך, היינו בבחי' ריחוק, וגם הוא בבחי' קירוב, שזהו בבחי' התלבשות כח הפועל בהנפעל כו', ומ"מ, התלבשות זאת היא שהכח האלקי מסתתר ממנו כו'. דזהו ההפרש בין עו"ע ויש מאין, דהתהוות העלול מן העילה הוא בבחי' התלבשות העילה בהעלול, זהו⁵⁸ שהעילה מתגלה אל העלול, וע"י שהעלול משיג את העילה, עי"ז דוקא הוא התהוות העלול. וכמו בשכל ומדות, הרי אם במדות לא יהי' מושג השכל, לא יהי' התעוררות המדה, רק ע"י השגת השכל שבא בלב, עי"ז דוקא הוא התעוררות המדה כו', וז"ע בינה ליבא ובה הלב מבין כו'⁵⁹, וכמו והשבות אל לבבך⁶⁰, שע"ז דוקא הוא הולדת המדה כו'. אבל ביש מאין הוא להיפר, שאם יהי' התגלות האין בהיש שיהי' מושג בהיש, לא יהי' התהוות הנברא בבחי' יש כו'. ולכן, בעולם הברי' שהוא בבחי' קירוב ומאיר שם האין בגילוי יותר (והוא רק בבחי' ידיעת המציאות לבד כו'), אינו בבחי' יש ממש, רק בבחי' אפשרות המציאות כו', כנודע⁶¹, ובכדי שיהי' בבחי' יש הוא

א'קנב

57 לעיל ח"א ע' קצו. ח"ב ע' שצט. ח"ג ע' תשיב. תתקא ואילך. ח"ד ס"ע א'קד ואילך. ד"ה זאת חוקת תרע"ה (ס"ע א'תל).

58 זהו שהעילה מתגלה: בד"ה אין ערוך לך תרצ"ד שבהערה 1: והיינו דע"י שהעילה מתגלה.

59 תקו"ז בהקדמה (יז, א).

60 ואתחנן ד, לט.

61 ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ג ח"א ע' שיא ואילך. ועם הוספות כו' – אוה"ת בשלח ע' שצב ואילך. הגהות לד"ה פתח אליהו תרנ"ח ע' לת. סה"מ תרס"ב ע' שנו ואילך (ועם הוספות כו' – סה"מ תרפ"ו ע' כח ואילך. תרפ"ח ע' קסט

52 ראה לקו"ת ר"ה נו, א ואילך. שה"ש מ, ב ואילך. סה"מ תרנ"ט ע' טו. וש"נ.

53 ברכת יוצר לשבת.

54 ראה סה"מ תרנ"ד ע' לו. לעיל ספ"ז (ח"א ע' טז). פשכ"ט (ח"ג ע' תתקח). לקמן ע' א'תקפו. ח"ו ע' ו'אתמב ואילך. סה"מ פר"ת ע' ג.

55 ראה גם תו"א בשלח טו, ב. לקו"ת צו יא, ד. בהר מב,

ד.

56 בשלח טז, טו (ויראו בני ישראל ויאמרו איש אל אחיו מן הוא כי לא ידעו מה הוא"). שם, לא (ויקראו בית ישראל את שמו מן"). וראה גם סה"מ תרנ"ט שבהערה 7.

דוקא ע"י ההסתר דהכח האלקי כו' (ובר"ה⁶² אנו מבקשים וידע כל פעול כי אתה פעלתו ויבין כו', והיינו שיהי' מושג ומורגש הכח האלקי כו', היינו לאחר שנתהוו יכול להיות ידיעה והשגה עליונה יותר כו', וכידוע מ"ש בע"ח⁶³ בענין המשכת הקו כו'. וידיעה והשגה זו הוא בנשמות, וכמו שהן בגופים, שיכולים לראות האין האלקי כו', וכמ"ש בסש"ב ח"ב⁶⁴, שאם נתנה רשות לעין היו רואין את האין האלקי כו'⁶⁵, הנה בנשמות דאצי' יש בהם ראי' זו כמו שהן בגופים למטה, ועם היותם רואים, ה"ה מתקיימים בגופם כו', והיינו דאחר שנתהוו מ"מ יכולים לראות האין האלקי כו', ומכ"ש שאפשר להיות בחי' הידיעה וההכרה כו', ועז"א⁶² וידע כל פעול כו'. וכמו שהוא בכללות הנבראים, ידיעה זו הוא באופן המציאות שיהי' לעתיד, שהיש יהי' אלקות, ויהי' בו השגת מקורו בבחי' השגת המהות ממש כו', וכמ"ש⁶⁶ ונגלה כו' וראו כל בשר כי פי ה' דבר כו').

וזהו דבנין המל' הוא מהגבורות דוקא⁶⁷ (ועמשנת"ל ד"ה ביום השמע"צ⁶⁸), וכמ"ש⁶⁹ כבוד מלכותך יאמרו וגבורתך ידברו, גבורתך הן ה"ג דז"א⁷⁰, לצמצם ולהעלים האור להיות בנין המל' בבחי' צמצום ומיעוט האור בכדי שיוכל להיות מקור ליש כו', וכמו"כ הוא בבחי' מל' גופא, שמעלמת את האור שלא יתגלה על הנברא ולא יהי' מושג בהנברא, בכדי שיהי' בבחי' יש ומציאות כו'.

וזהו מה שהאין של היש הנברא נק' אין, אין זה שהוא בחי' אין בעצם, רק שע"ש שאינו מושג בנבראים נק' אין כו'. והיינו, שבהב' ענינים שבמל' בענין ההתהוות שבבחי' ריחוק ובבחי' קירוב, הנה קריאת שם אין אינו אמיתי ממש, דבבחי' ריחוק, השם אין הוא רק שהוא לא בבחי' דבר דבי"ע, ובבחי' הקירוב הוא שנק' אין רק ע"ש שאינו מושג כו'.

וזהו ההפרש בהב' דעות ד"ע וד"ת, דעת המשפיע ודעת המקבל, דד"ע הוא דעת המשפיע שלמעלה יש ולמטה אין, היינו שהאור הוא אין ממש לגבי העצמות, דכולא קמי' כלא חשיבי⁷¹, ואינו עולה בשם כלל, ועש"ז נק' אין, וד"ת הוא דעת המקבלים דמאין ליש, שנק' המקור המהווה בש' אין הוא⁷² ע"ש שהוא לא דבר בבחי' דבר דנבראים כו', וע"ש שאינו מושג בנבראים, עש"ז נק' אין כו'.

תתפה ואילך. ע' תתצו. ביאורי הזהר להצ"צ ח"א ע' שצו ואילך. לעיל פ"א (ח"א ע' ב). ד"ה כבוד מלכותך תשי"ב (סה"מ תשי"ב ע' קמג ואילך).

(68) תרע"ה – פשלה' ואילך (ח"ג ע' תתקלד ואילך).

(69) תהלים קמה, יא.

(70) ראה סידור עם דא"ח פה, ד ואילך. אוה"ת תהלים (יהל אור) ס"ע תרפג ואילך. סה"מ תרכ"ח ע' רפא. ע' רפה ואילך. תרל"ז ח"ב ע' תקכב. ע' תקצ ואילך.

(71) ע"פ דניאל ד, לב. זח"א יא, ב.

(72) הוא: בד"ה ביום השמע"צ תרפ"ו ובד"ה אין ערוך תרצ"ד שבהערה 1, תיבה זו ליתא.

ואילך. תרצ"ט ע' 222 ואילך). סה"מ תרס"ה ע' רמח ואילך (ועם הוספות כו' – סה"מ תרצ"ב ע' צה ואילך). לעיל פקס"ה (ח"ב ע' תנד ואילך).

(62) בתפלת העמידה.

(63) שער א (דרוש עגולים ויושר) סוף ענף ג. וראה המשך תרס"ו ע' ה. לעיל פ"ח. פ"ח (ח"א ע' יז. ע' לז). ח"ד ע' א'רנב. (64) עת, א.

(65) ראה גם לעיל ח"א ע' מא. ח"ג ע' תתקנה.

(66) ישע"י מ, ה. וראה לעיל ח"ד ע' א'רסד. ס"ע א'רסט ואילך.

(67) ראה עץ חיים שער לד (שער תיקון הנוקבא) פ"ה. מאמרי אדמור"ר הזקן הנחות הר"פ ע' קפו. תקס"ה ח"ב ס"ע

והנה⁷³ אחר שנא⁶⁹ כבוד מלכותך יאמרו וגבורתך כו', שזהו בחי' הגבורות להיות התהוות המציאות כו', נא' אח"כ להודיע לבנה"א גבורותיו וכבוד הדר מלכותו, פי' גבורותיו הן הג' דאימא, שהן גבורות ממותקות, וכמ"ש בזהר יתרו דפ"ג א' ע"פ⁷⁴ מי ימלל גבורות ה', דפי' ימלל מל' ⁷⁵וקטפת מלילות, שהוא ג"כ ענין ריכוך, שמרכך את הגבורות, והיינו ע"י בחי' מי, שהוא⁷⁶ בחי' בינה*, וזהו מפני שהמוחין הן בכלל בחי' חסד ורחמים, והעיקר הוא מפני שהתגלות עתיק הוא בבינה⁸¹, ובינה נק' קדה"ק שכוללת כל הג"ר כו'⁸², וכמשנת"ל (ד"ה שמור את יוה"ש⁸³), ומשם נמשך במל' להמתיק הגבורות דמל', וזהו וכבוד הדר מלכותו, פי' הדר מלכותו להיות גילוי המלוכה כו'. והענין הוא⁷³, דהנה גבורותיו הו"ע גבורה וכת, והגבורה הוא בימין דוקא⁸⁴, וזהו בחי' הגבורות דאי', שהן בחי' ימין, והוא בחי' הכח כו'. ובחי' גבו' וכח זה יש גם בבחי' מל', והוא ההתהוות דמל' בבחי' יש מאין, שזהו דוקא בכח הא"ס הכל יכול, וכמו אתה גבור לעולם אד'⁸⁵. ולכן בפסוק בראשית⁸⁶ יש כ"ח אותיות⁸⁷, והו"ע כח מעשיו כו'⁸⁸, וכמ"ש⁸⁹ מכין הרים בכחו כו'. וזהו וגבורתך ידברו, להיות התהוות היש, רק שזהו בחי' העלם כו'. אך עוד יש גבו' עליונה לשלוט על הטבע הנמשך מכח מע"ב⁹⁰, לשנות הטבע כו', וזהו כ"ח אותיות שבפסוק וידבר אלקים דגבי עה"ד⁹¹ כו', והו"ע מ"ש⁹² ועתה יגדל נא כח אד', וכמ"ש⁹³ והחכמה תעוז לחכם יותר מעשרה שליטים שבעיר, שהן העש"מ⁹⁴, שמהם נתהוו כל הדברים הגשמי' כו', והחכ' תעוז לחכם, לשלוט ולשנות את הטבע כו'. וז"ע וגבורותיו, הכח להיות ביטול היש דוקא, ועי"ז נמשך גילוי אור במל' ולהיות גילוי המלוכה כו'. וז"ע דתקיעת שופר הוא לאתקנא כורסיא⁹⁵, כורסיא הוא בחי' המל' שבנינה מהגבו' כו', ולאתקנא כורסיא הוא להמשיך בחי' כח וגבו' דעצמות א"ס להיות תיקון הכסא, שבבחי' מל' יהי' גילוי אור כו'. וכמו כסא כבוד מרום מראשון⁹⁶, כסא כבוד הוא⁹⁷ בחי' בינה, שהיא

(* (במד"ר שה"ש⁷⁷ ע"פ⁷⁸ הרועה בשושנים שלבם רך כשושנה⁷⁹).

84 ראה אוה"ת נח תריז, א ואילך. 85 ברכת „אתה גיבור“ בתפלת העמידה. 86 בראשית א, א. 87 ראה זח"ג רמה, א (רע"מ). תקו"ז בהקדמה (יג, א). 88 תהלים קיא, ו. וראה לקמן ע' ואקפא. ד"ה בראשית ברא תשכ"ו (סה"מ תשכ"ו ע' מ). 89 תהלים סה, ז. 90 = מעשה בראשית. 91 = עשרת הדברות. 92 שלח יד, יז. 93 קהלת ז, יט (בשינוי). 94 = העשרה מאמרות (ראה קה"ר עה"פ. וראה לעיל פ"ו ח"א ע' יג). פקב"ט (ח"ב ע' שמ). פרמ"ה (ח"ג ע' תרעט). סה"מ תרע"ח ע' קעה. 95 זח"ג צט, א. 96 ירמ' יז, יב. 97 ראה ספר נפתולי אלקים (ביאור קצר על עניני קבלה	73) בהבא לקמן – ראה ד"ה להבין ענין הנסירה שבהערה 1. 74 תהלים קו, יב. 75 תצא כג, כו. 76 מי, שהוא בחי' בינה: „כנודע מענין מי ברא אלה“ (ד"ה להבין ענין הנסירה שם) – ראה לקו"ת פקודי ד, ג. ז, א. מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ג ח"ב ע' תרמא. 77 שהש"ר פ"ב, א (טז). 78 שה"ש ב, טז. 79 הובא בד"ה להבין ענין הנסירה שם. 80 על קטע זה כתב רבינו: „אצ"ל“ (= אין צריך להעתיק) – ראה לעיל ח"א ע' יד הערה 52 בשוה"ג. 81 ראה זח"ג קעת, ב. תו"א לך לך יא, סע"ב. לקו"ת דרושים לר"ה נו, א. 82 ראה זח"ב רנח, ב. רסא, א ובמקדש מלך שם. עץ חיים שער מו (שער כסא הכבוד) פ"א. 83 תרע"ה (ס"ע איתצ ואילך).

כסא אל הכבוד, בחי' חכ', מרום, בחי' כתר, מראשון, א"ס עצמות המאציל, שמשם נמשך למל' הנק' כסא⁹⁸, והוא מקום מקדשנו כו'⁹⁶. וכמו נכון כסאך מאז⁹⁹, בחי' עתיק כו'¹⁰⁰. וזה ממשיכים ע"י תקיעת שופר, דאי' בזהר אמור דצ"ט ע"א דשופר עילאה הוא בחי' בינה, ועל ידו נמשכים בחי' הגילויים העליונים הנ"ל.

וע"פ הנ"ל יובן מ"ש במד"ר³ בשעה שעולה ויושב כו' בדין הוא עולה, והיינו דבחי הכסא דמל' הוא בחי' דין, דבנינה מהגבו' כו', ובשעה שישראל נוטלים שופריהן ותוקעין לפני הקב"ה ה"ה עומד מכסא דין ויושב על כסא רחמים, דהשופר שלמטה מעורר בחי' שופר עילאה, כמ"ש בזהר שם, והיינו בחי' כסא הכבוד, בחי' בינה, שהוא בחי' רחמים כו', ומתמלא עליהם רחמים, היינו הגילויי בבחי' בינה, שזהו מה שבינה כוללת כל הג"ר⁸², ויש בה התגלות עתיק כו'⁸¹ כנ"ל, ומרחם עליהם, היינו שנמשך הגילויי בבחי' מל', להמתיק הגבורות דמל'. וזהו שהופך עליהם מדה"ד למדה"ר, והו"ע לאתקנא כורסיא, בחי' הכסא דמל', דמה שיושב על כסא רחמים הוא בחי' כסא הכבוד דבינה, ומה שהופך עליהם כו' הוא שכסא הדין דמל' נעשה כסא רחמים כו', אימתי בחדש השביעי.

דהנה¹⁰¹ הבינה נק' שביעאה מלמטלמ"ע¹⁰², ונת"ל ד"ה הנ"ל¹⁰³, דמה שהבינה נק' שביעאה היינו שכוללת כל הג"ר, וזהו אימתי בחדש השביעי, שע"י הבינה היא ההמשכה, להיות כי הבינה נק' שכינה¹⁰⁴, שמשכנת ג"ר על ז"ת¹⁰⁵, לכן ע"י הוא ההמשכה כו'. וכמו"כ ההעלאה היא ע"י הבינה, וכמ"ש¹⁰⁶ לך ה' הגדולה כו', והו"ע לך וכל כו', וכמ"ש במ"א¹⁰⁷, והוא דהכח והעוז לשלוט על הטבע, שע"י הוא ההמשכה במל' כנ"ל, העלאה זו היא בבינה, וע"י הוא ההמשכה כו', והיינו דבינה הוא מקום ההתחברות דההעלאה וההמשכה כו'. וכידוע¹⁰⁸ המשל בשני בנ"א א' עומד בהר וא' בבקעה, דיש שמקום החבור באמצע, דהעליון יורד כמה דרגות, והתחתון עולה, ומתחברים באמצע כו'. וכמו"כ בכדי להיות ההמשכה, צ"ל יציאת האדם מן החומריות והטבעיות שלו, וזהו ע"י שהוא ממארי דחושבנא¹⁰⁹, שיתבונן במעלת הנשמה איך שהיא בשרשה באצ"י, וכמא¹¹⁰ נשמה כו' טהורה היא כו', ושם היא רואה גילוי אוא"ס, והיא דביקה ומיוחדת באוא"ס ב"ה כו', וירדה בעולמות ב"ע, שז"ע בראת יצרת כו', שזה ירידה גדולה כו',

א'תקנד

103) ד"ה שמור את יום השבת תרע"ה (ע' א'תפט ואילך).

104) ראה תקו"ז בהקדמה (א, ב). פרדס שער כג (שער ערכי הכינויים) פכ"א מערכת שכינה. זהר הרקיע א, א.

105) ג"ר על ז"ת: = ג' ראשין על ז' תחתונות.

106) דברי הימים א' כט, יא.

107) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ד ע' כז. כתובים ח"ב ע' רצ. אוה"ת נ"ך ח"ב ס"ע א'שלג ואילך. סה"מ תר"ל ע' קסט ואילך. תרל"ג ח"ב ע' תינו. תרל"ד ע' רפא.

108) לקו"ת ר"ה ד"ה תקעו השני שהובא לקמן בפנים. וראה גם שם בהר מב, סע"ג. פ' ראה כו, א. כת, ב. לעיל פשע"ח (ח"ג ע' א'נ). וש"נ.

109) ראה זח"ג קעה, א. תניא פכ"ט (לו, ב). אגה"ת פ"ז (צו, א).

110) ברכת „אלקי נשמה" (ברכות ט, ב).

בספר בחיי תרומה כה, יח (נדפס בסו"ס בחיי עה"ת קראקא שנ"א-שנ"ב. ועוד). וראה אוה"ת תצוה ע' א'תשמג. ויקהל ע' ברכא. בהר ע' תרטז¹⁰¹. במדבר ס"ע טז. שבועות ס"ע קצו. שלח ס"ע תקנד. ע' תרא. נצבים ע' אריג. שבת שובה ע' א'תקיב. סה"מ תרנ"ו ע' שלו. תרס"ד ע' צח. פרות ס"ע קפד. תרפ"ז ע' פד.

98) ראה פרדס שער כג (שער ערכי הכינויים) פ"א מערכת כסא. ועוד.

99) תהלים צג, ב.

100) ראה אוה"ת בשלח ע' תצו.

101) בהבא לקמן – ראה ד"ה ובחודש השביעי שבהערה

1.

102) ראה זח"ג מז, ב. אוה"ת בשלח ע' תרלו ואילך. תזריע

ע' רסב ואילך.

ועוד ירדה ונתלבשה בגוף ונה"ב, שזהו ירידה אחר ירידה כו', ועי"ז יתמרמר כנפשו מאד ויבכה במר נפשו על עוצם ירידתו. וז"ע תקיעת שופר, תקיעה הוא בחי' צעקה פשוטה בתשוקה גדולה לעלות כו', ושברים תרועה הוא גנוחי גנח ילולי יליל¹¹¹, וכמו הגונח מלבו¹¹², שזהו מפני שהדבר אין אצלו בהתיישבות, לכן הבכי' הוא בתנועות קצרות כו'. ועי"ז הוא המשכת הרחמים מלמעלה כו', וכמ"ש כ"ז בלק"ת ד"ה תקעו השני¹¹³. וזהו התקיעה השני, שהו"ע אד' ה' בשופר יתקע¹¹⁴, בבחי' המשכה מלמעלה כו'. ומקום החבור הוא בינה, ששם מגיע ההעלאה, ומשם הוא המשכה להיות הגילוי במל' כו'. וזהו ג"כ מ"ש² באחד לחדש, ואי' במד"ר¹¹⁵ אחד זה אברהם, וכמ"ש¹¹⁶ אחד הי' אברהם כו', דאברהם¹¹⁷ לכורסיא, וכמ"ש בזהר שם. דהנה, עד אברהם לא הוה זקנה¹¹⁸, ואברהם המשיך בחי' זקנה, והו"ע ועתיק יומין יתיב כו'¹¹⁹, שעז"נ⁹⁹ נכון כסאך מאז כו', המשכה מבחי' עתיק בבחי' מל', ועי"ז הוא תיקון הכסא כו'. גם אחד בגימט' י"ג, והן יגמה"ר כו'. ולחדש הוא בחי' מל', הנק' חדש¹²⁰, וזהו באחד¹²¹, ההמשכה בבחי' מל' כו'. וזהו בחדש השביעי באחד לחדש כו', דע"י תקיעת שופר עומד כו' ויושב על כסא רחמים, בחי' כסה"כ דבינה, ומתמלא עליהם רחמים, בחי' יגמה"ר כו', ומרחם עליהם להיות הגילוי בבחי' מל', שכסא דין יתהפך לכסא רחמים כו'. ואימתי בחדש השביעי, שהוא מקום החיבור באמצע כו'. וזהו באחד לחדש, המשכה במל' להיות גילוי אוא"ס במל', שיהי' גילוי המלוכה כו'.

117 דאברהם: אוצ"ל: דאברהם אתקן.

118 בבא מציעא פז, א.

119 דניאל ז, ט.

120 ראה מאורי אור אות ח סעיף ת. אוה"ת בראשית י,

ב. בא ע' רעח. ח"ו ע' ב'תתקיט. ר"ה ע' א'שנג.

121 באחד: אוצ"ל: באחד לחדש.

111 ר"ה לג, ב. לד, א.

112 ראה רש"י ר"ה שם (לג, ב): „גנוחי גנח – כאדם הגונח מלבו“.

113 ר"ה נה, סע"ג ואילך.

114 זכרי' יט, יד.

115 ויק"ר פכ"ט, ז.

116 יחזקאל לג, כד.

בס"ד. ש"ת, עתר"ו

אנכי אנכי הוא מוחה פשעיך למעני², פי' למעני, למען שמו ית', וכמו שפרש"י לא בזכותך ובצדקת אבותיך. וצ"ל³ מה נוגע זה למעלה, והלא ארז"ל⁴ מה איכפת לי' להקב"ה אם שוחט מן העורף או שוחט מן הצואר, ומקרא מלא דבר הכתוב⁵ אם חטאת מה תפעול ורבו פשעיך כו' אם צדקת מה תתן לו או מה מידך יקח. גם מה"ע ב"פ אנכי, דבמ"ת כתי"ב⁶ פ"א אנכי, וכאן נא' ב"פ אנכי כו'. ולהבין זה ילה"ק משנת"ל⁷ בענין יש ואין ויש, שהיש הראשון הוא בחי' יש אמיתי, והיינו בחי' עצמות א"ס, שהוא אמיתית היותו ית', ויש השני הוא היש הנברא, והאין הוא הממוצע ביניהם. והאין נחלק לשנים, בחי' אין של יש אמיתי, ואין של היש הנברא כו'. ועם היות ששניהם נק' אין, אין פירושם שוה, דלגבי יש אמיתי פי' אין שהוא אין ואפס ממש לגבי העצמות, ולגבי יש הנברא, אין זה שהוא בבחי' אין ממש, רק שנק' אין ע"ש שהוא לא דבר כמו היש, שהוא בבחי' מציאות דבר ממש כו', וגם נק' אין ע"ש שאינו מושג בנבראים כו'.

איתקפה

אמנם מ"ש⁸ אל דעות הוי', הרי הב' דעות הן באלקות גופא, והיינו בהאין עצמו הוא הב' דעות דד"ע וד"ת כו', דד"ע הוא בהאור כמו שנמשך מן העצמות, שהוא בבחי' אין בעצם מהותו, ולא רק מה שהעצמות רואה אותו לאין, כ"א שהאור גופא הוא בבחי' אין בעצמו, שאינו בבחי' תפיסת מקום בעצמו כלל כו', וזהו מצד דבקות האור בהעצמות, ע"כ הוא בבחי' אין בעצם כו'.

והנה מה שהאור הוא בבחי' אין, יש להבין בכמה אופנים בענין הביטול¹⁰. הא"י¹¹, דלהיותו בבחי' דבקות במקורו, הרי נרגש בו מקורו, ועי"ז גופא מתבטל בעצמו בבחי' העדר תפיסת מקום בעצמו כו'. וכמו כ"ע¹² כו' אוכם הוא קדם עה"ע כו'¹³, דפי' אוכם הוא שחרות, שאינו בבחי' אור כלל כו'¹⁴, וכמו כל נהוראין מתחשכאין

(7) ע' איתקפו ואילך. ע' איתקפה ואילך.

(8) שמואל"א ב, ג.

(9) והיינו בהאין עצמו הוא הב' דעות דד"ע וד"ת כו': בד"ה ויאמר גו' לך לך תרצ"ד שבהערה 1: שבהאין עצמו, היינו בהאור גופא, יש ב' דעות אלו דד"ע וד"ת.

(10) ראה גם (באופן אחר קצת) לעיל ד"ה ציון במשפט תפדה תרע"ד פרע"ט ואילך (ח"ג ע' תשעו ואילך). ספר הערכים חב"ד ערך אור (ח"ב ע' תסו ואילך). וש"נ.

(11) אופן הב' – לקמן ע' איתקפט ואילך. הג' – לקמן ע' איתקצ ואילך. הד' – לקמן ע' איתקצא.

(12) כ"ע ... עה"נ: = כתר עילאה .. עילת העילות.

(13) תקו"ז תיקון ע (קלה, ב).

(14) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ח ח"א ע' קעט. מאמרי אדמו"ר האמצעי דרושים לפסח ע' קעו ואילך. סה"מ תרל"ב ח"ב ע' תרכו. הגהות לד"ה פתח אליהו תרנ"ח ע' נו ואילך. סה"מ תרנ"ט ע' ריו. עת"ר ע' סא ואילך. לעיל פר"פ (ח"ג ע' תשפ).

(1) חלק מהמאמר מיוסד, כנראה, על ד"ה זכור באוה"ת זכור ע' איתשפו*. ועם הגהות – שם ח"ז ע' ביתשע ואילך.

מאמרים שכנראה מיוסדים על מאמר זה: ד"ה ויאמר גו' לך לך, ד"ה אין ערוך הב' וד"ה אפס בלתך – תרצ"ד (סה"מ תשי"א קה"ת, תשי"ב ושל"ח"ז) ע' 114 ואילך. סה"מ תרצ"ד נמצא בדפוס). ד"ה ביום השמע"צ תשט"ו (סה"מ תשט"ו ע' יא ואילך).

(2) ישע"י מג, כה.

(3) ראה רד"ה אנכי אנכי תר"ם (סה"מ תרל"ט ח"ב ע' תקמו), תרע"ה (לעיל ח"ג ע' תתפט).

(4) ב"ר רפמ"ד.

(5) איוב לה, ר"ז.

(6) יתרו כ, ב.

(* והוא מיוסד, כנראה, על מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ב ח"א ע' קסו ואילך.

שבת תשוכה, עתר"ו

א'תקפז

קמ"י¹⁵, וכמו¹⁴ שרגא בטיהרא¹⁶, שמתבטל אור הנר לגבי אור השמש כו', וכמו הקטן לגבי גדול שאינו בבחי' תפיסת מקום בעצמו כו'. וכמו"כ האור הדבוק בהעצם, הרי מצד הרגש העצמות ה"ה מתבטל בעצמותו, שאינו תופס מקום בעצמו כו'.

והגם שהביטול דהעדר תפיסת מקום שייך לגבי גילוי אור, וכמו לגבי אור השמש שבגילוי מתבטל אור הנר, וכמו חכם קטן שמתבטל לגבי חכם גדול, הרי זה דוקא כשיודע הפלאת חכמתו אז מתבטל לגבי, שהרי אם יודע¹⁷ כלל הפלאת חכמתו, אינו מתבטל כלל, כ"א כאשר יודע הפלאתו וגודל חכמתו, אז מתבטל בהעדר תפיסת מקום בעצמו כו'. וכמו"כ הוא למעלה, דכ"ע אוכם הוא זהו קדם עה"ע, שזהו בחי' אור הקו בכלל¹⁸, שזהו בחי' גילוי אור כו'. אבל העצמות הרי הוא למעלה מבחי' גילוי כו', י"ל, דכללות בחי' האור מן העצמות אין זה בבחי' ריחוק מן העצמות¹⁹, דעם היות²⁰ שהעצמות אינו בבחי' מקור לאור, רק שהאור נמצא מן העצמות כו', והאור הוא באין ערוך לגבי העצמות²¹, להיות²² בחי' אור והארה שאינו עצם כלל, והארה היא באין ערוך כלל לגבי העצם (כי הארה אינו מהות דבר, והעצמי הוא מהות דבר כו'), ובפרט בחי' העצמות שמובדל בערך לגמרי מן האור כו' (עד שלגבי העצמות הנה האור אינו גם גילוי העצמות, דבחי' העצמות ממש אינו בא בהאור, בל"א²³ וואס עצמות איז ווערט ניט אראָפּגיטראָגין אין אור כו', וכמ"ש במ"א²⁴ ונת' ג"כ לעיל²⁵), וא"כ האור הוא באין ערוך לגמרי לגבי העצמות כו', וז"ע אין ערוך לך בעוה"ז, שמהתהוות היש אנו יודעים ענין אין ערוך, וכמשנת"ל (ד"ה בחדש²⁶), ועי"ז אנו יודעים שגם האור הוא באין ערוך לגבי העצמות כו', דמהאור לבד לא היינו יודעים ענין אין ערוך, כי האור יכול להיות גם לא מבחי' העצמות, ויש לו ערך לגבי מקורו כו', ורק מציאות היש אנו יודעים ענין אין ערוך, שהרי בכדי להיות מציאות יש זהו מבחי' העצמות דוקא, כמשנת"ל (ד"ה זה היום²⁷). ומזה אנו יודעים שגם האור הוא מבחי' העצמות ושאינו ערוך כלל לגבי העצמות כו', וממש כמו שהיש הוא באין ערוך, כמו"כ גם האור הוא באין ערוך כו', מ"מ, מציאותו מן העצמות אינו בדרך אין ערוך כמו מציאות היש. דמה שהעצמות נק' בורא, דאמיתי' ענין הבריאה וההתהוות היא מן העצמות כו', כמשנת"ל²⁷, הנה זהו בדרך אין ערוך (היינו שההתהוות היא בדרך אין ערוך, לבד זאת שהיש עצמו הוא באין ערוך כו'), אבל התהוות האור מן העצמות אינו בדרך אין ערוך כו', דהאור הוא אין ערוך כלל לגבי העצמות, אבל התהוותו אינו בדרך אין ערוך כו', ועם היות שאין זה בבחי' קירוב העצמות, מ"מ אינו ג"כ בדרך אין ערוך כו'.

א'קנו

21 ראה ד"ה הפך ים ליבשה תשי"ט (סה"מ תשי"ט ע' קפב ואילך).

22 להיות: אוצ"ל (כמ"ש בד"ה ויאמר גו' לך תרצ"ד שם): להיותו.

23 בל"א: ראה לעיל ע' א'תקעב. וש"נ.

24 ראה המשך תרס"ו ע' תנו. תרי ואילך. ועוד.

25 ראה לעיל פקנ"ג (ח"ב ע' תיג). פשו" (ח"ג ס"ע תתנג ואילך). ד"ה וכל העם תרע"ה (ע' אשעב). ד"ה זה היום תרע"ו (ס"ע א'תקעא ואילך).

26 תרע"ו (ריש ע' א'תקפא).

27 תרע"ו (ע' א'תקעא ואילך).

15 ראה זח"א כג, א. תקו"ז שם.

16 חולין ס, ב.

17 אם יודע: אוצ"ל (כמ"ש בד"ה ויאמר גו' לך תרצ"ד שבהערה 1): אם אינו יודע.

18 ראה תורת חיים נח סו, ג. מאמרי אדמו"ר האמצעי, הגהות לד"ה פתח אליהו וסה"מ עתר"ר שם. ד"ה אלה הדברים תרע"ה (לעיל ע' א'תעו).

19 סיום התירוץ – לקמן ע' א'תקפט: „ולכן שייך לומר בהאור שע"י הרגש העצמות ה"ה מתבטל בעצמותו וכו'".

20 סיום הפסיקא – לקמן: „מ"מ, מציאותו מן העצמות אינו בדרך אין ערוך וכו'".

ויש לבאר זה ע"ד משנת"ל²⁸ בענין רצון ושכל, דרצון אינו חוץ לעצמות הנפש, ושכל הוא כח שהוא חוץ לעצמות הנפש כו', וכמו"כ יובן בענין מציאת השכל והרצון מהכחות עצמיים שלהם, שהשכל בא בדרך נבדל, משא"כ הרצון כו'. דהנה ידוע²⁹ דהשכליים הנמשכים בדרך או"י הן מכת המשכיל שבנפש, שזהו מה שנמשך מן הנפש להיות בבחי' מקור לשכל כו', והוא בבחי' המשכה נעלמת, דהיינו מה שכבר נמשך מהנפש להיות מקור, רק שהוא בהעלם עדיין, וממנו נמשך כל הגילויים דשכל והתחכמות בדבר מה כו', והוא הנק' מזל מחכים כו'³⁰, כנודע³¹. אבל כח השכל ההיולי העצמי הנוטע ומושרש בעצם הנפש, אינו בבחי' המשכה כלל, ואינו בגדר מקור לשכל כו'. אך כח או"ה, הרי מגיע בכח השכל ההיולי העצמי, וכמו ע"י קושיות בריבוי העלמות והסתרים על השכל, וע"י יגיעה גדולה להגיע אל עומק הענין ביותר, להסיר ההעלמות וההסתרים, ע"י אמית' השכל בעומקו ופנימיותו ביותר כו', ה"ז מגיע בכח השכל העצמי, למעלה מהכח המשכיל, להיות גילוי עומק ופנימ' השכל כו', וכנודע בענין תלמיד המחכים את רבו כו'³², שהשכלי האלו המה נעלים ביותר באין ערוך, ויכול להיות בזה גילויים עד אין שיעור (היינו באותו השכל, כשמגיע אל עומק ופנימיותו ע"י היגיעה, ה"ז בא בנביעה רבה בהענין בבחי' בל"ג בהשכלי שמשכיל בהענין, ומתחדשים אצלו בזה ענינים שלא הי'³³ כלל בהשערה אצלו מקודם כו'). וכידוע המשל בזה מצור החלמיש³⁴, דהוצאת האש ממנו הוא ע"י הכאה דוקא. דהנה, גחלת שיש בה אש טמון בתוכה, יכולים להוציא האש ע"י ניפוח לבד, אבל בצור החלמיש צריכים הכאה דוקא, והוא מפני שבגחלת ישנו להאש במציאות, משא"כ בצור החלמיש שאינו האש במציאות כלל, וע"כ צריכים הכאה להוציא את האש. ויש בזה הפרש גדול, דבגחלת הרי נכלה האש, משא"כ בצור החלמיש אינו נכלה לעולם. והא בהא תלי' כו'. וכמו"כ הוא בכח המשכיל ההיולי, להיות שאינו במציאות שכל כלל, ע"כ הגילויים הן בל"ג, ובאים ע"י יגיעה בכח או"ה דוקא כו'. ומציאות השכלי אלו מכת השכל העצמי הן בדרך נבדל מן העצם, להיות שנמצאים בבחי' מציאות שכלי, ה"ה נמצאים בדרך נבדל מן הכח העצמי כו' (דכן הוא ג"כ בהשכלי הנמצאים מכת המשכיל, שהן ג"כ בבחי' נבדל, שהרי כח המשכיל אינו מושג ואינו מורגש בהמצאת השכליים ממנו כו', רק שמורגש שהשכל נמשך מאיזה מקור, ואינו כמו דבר הנמצא בלי הרגש מקורו כלל, כמו היש ממש, שאינו מרגיש כלל שיש מקור המהוהו, ובשכל מרגיש שיש מקור, אבל ג"כ לא בבחי' הרגש מקורו, רק מה שמרגיש שיש מקור שמשם נמשך. וגם זאת שאין מציאות³⁵ ע"י הרגש מקורו (כמו עו"ע כו'), וכידוע דשכל מלמעלה מהשכל הוא ע"ד יש מאין כו', וכמ"ש במ"א³⁶, דכשם שכללות השכל הוא כח

28 פמ"ט ח"א ע' קיד ואילך.

29 ראה סה"מ תר"ן ע' שס ואילך. המשך תרס"ו ע' קו ואילך. לעיל פצ"ו ח"א ע' רמט ואילך. פכ"ז ח"ב ע' שלד ואילך. פשכ"א ח"ג ע' תתצג ואילך.

30 שבת קנו, א.

31 ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי תצא ע' תצט ואילך. סה"מ תרס"ג ח"א ע' כב ואילך. עת"ר ע' רה ואילך. לעיל פרמ"ג. פרמ"ד. פרמ"ה ח"ג ע' עדרת ואילך. פשצ"ג ח"ד ע' אצ"ז.

32 ראה חגיגה יד, א. וראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ב

ח"א ע' יא. מארו"ל ע' קח (ע"פ משל מהר"מ ז"ל). מאמרי אדמו"ר האמצעי יתרו ע' רנו. סה"מ אע"ר ע' קנט.

33 ה"י: אוצ"ל (כמ"ש בד"ה ויאמר גו' לך לך תרצ"ד שם): ה"י.

34 ראה סה"מ תר"ן והמשך תרס"ו שם. סה"מ אע"ר ע' קנה ואילך.

35 מציאות: אוצ"ל: מציאות השכל.

36 ראה לקו"ת ברכה צה, ב. סה"מ להצ"צ קכ, ב. סה"מ

תר"ל ח"א ע' לה. תרמ"ב ע' כג.

שחויץ לעצם הנפש, כמו"כ מציאת השכל ממקורו הוא בדרך נבדל ממנו כו'. משא"כ ברצון, שהוא אינו חויץ לעצמות הנפש, כ"א התפשטות הנפש, הרי גם הרצון הבא מכח הרצון העצמי, אינו בדרך נבדל ממנו כו'. ולצייר גילוי הרצון מעצם כח הרצון, הוא כמו ברצון שהוא בהכרח (והיינו ברצון שצריך לרצות בהדבר, רק שאינו רוצה, וכמו כופין אותו עד שיאמר רוצה אני, שכ' הרמב"ם³⁷ שמצד עצם הנפש כל ישראל רוצה מה שהוא ע"פ התורה, ולכן מועיל כפי" כו'), וכמו רצון שבדרך קבלת עול (והוא ע"י בחי' דעת הנעלם, שבכחו לקשר עצמו גם בדבר שאינו רוצה כו', וכמ"ש במ"א³⁸, שאח"כ נעשה בבחי' רצון ממש, והרצון הוא אח"כ בתוקף ההתגלות בנפש הרכה יותר מן הרצון הבא בדרך או"י כו', והוא שבא מכח הרצון ההיולי העצמי, שהגילויים משם הן דוקא בבחי' או"י כו', והיינו בדרך הכרח וכפי" כו'. ובודאי שזהו ג"כ רק מה שהרצון נמצא ממנו, לא שהכח העצמי הוא בבחי' מקור כו', ומ"מ, אופן מציאותו של הרצון מהכח העצמי אינו בדרך נבדל ממנו, עם היות שהכח העצמי מובדל ממנו כו', דלהיות שכח הרצון אינו כח שחויץ לעצמות הנפש (ולכן אינו בבחי' מציאות כח בעצמו, כ"א בבחי' אין, וכמשנת"ל ד"ה ועתה ישראל³⁹), ע"כ מציאותו מן העצם הוא ג"כ לא בבחי' ריחוק כו'. ועד"ז יובן בבחי' מציאות האור מן העצמות, דעם היות שהעצמות מובדל בערך מן האור, ואינו שייך לומר בהעצמות שהוא בבחי' קירוב להמציא דבר כו', מ"מ, מציאות האור מן העצמות הוא לא בבחי' ריחוק (וע"כ הוא בבחי' אור כו').

ולכן שייך לומר בהאור שע"י הרגש העצמות ה"ה מתבטל בעצמותו, שאינו בבחי' תפיסת מקום בעצמו כלל כו', דלהיות שזהו במדרי' הגבוהות ביותר, ע"כ זה שאינו בבחי' ריחוק מן העצמות, ה"ז מספיק דע"י הרגש העצמות הוא בבחי' העדר תפיסת מקום בעצמו לגמרי, שמתבטל לגמרי בעצם מהותו כו'.

והב'³⁹ בענין ביטול האור הוא, להיות דמציאות האור ממקורו הוא דוקא ע"י הדבקות במקורו, שאם לא יהי' דבוק במקורו, לא יהי' בבחי' אור כו', וכמו באור השמש, הרי דוקא ע"י התגלות מקורו וע"י דבקותו במקורו ישנו להאור (וענין התגלות מקורו מובן שאין זה בחי' התגלות והמשכה, רק הווייתו בהתגלות, בל"א³⁹ וואס ער איז פראָן), שהרי כשעננים מבדילים בין השמש והאור, אין האור מאיר כו', וכשנסתר גופו של שמש, וכמו בשקיעת השמש, אין האור נמצא כו', וכמו"כ הוא בענין האור למעלה, שע"י הדבקות במקורו דוקא נמצא האור כו', ע"כ נרגש בהאור שכל מציאותו הוא רק מצד מקורו, ובלעדי מקורו אינו בבחי' מציאות כלל, וז"ע הביטול של האור, שאינו מציאות לעצמו, כ"א כל מציאותו הוא רק מצד מקורו כו'. דהנה, מציאת היש, להיות שמציאותו הוא דוקא שלא בבחי' דבקות במקורו, ה"ה בבחי' מציאות בעצמו, משא"כ האור, נרגש בו איך שכל מציאותו הוא רק מצד מקורו, וע"כ אינו בבחי' מציאות בעצמו כו' (וביטול

37) ה' גירושין ספ"ב.

ח"א ע' קסג. ח"ב ע' תקסה. ח"ד ע' א'ש.

38) ראה לקו"ת ממות פז, ג. סה"מ תרל"ז ח"ב ע' תקפ"ב
39) כנ"ל (ס"ע א'תקפ"ט) ש"ש להבין בכמה אופנים בענין הביטול".

ואילך. הגהות לד"ה פתח אליהו שבתו"א תרנ"ח ע' מו ואילך.
סה"מ תרנ"ט ע' מה. תרס"ה ע' רסד. המשך תרס"ו ע' פו. לעיל

כזה בנבראים, י"ל שזהו כפי הידוע דקיום כל הנבראים הוא רק מצד רצונו ית', וכמו צבא מעלה שקיימים באיש, וצבא מטה שקיימים במין⁴⁰, זהו רק מצד רצונו ית', כידוע ומבו' במ"א⁴⁰, ועם⁴¹ יהי' בהנברא נרגש כן, איך שכל קיום מציאותו הוא רק מצד רצון הבורא, יהי' בכחי' ביטול בעצמו, והיינו שלא יהי' בשו"א במציאות מורגש בעצמו, אם יהי' נרגש בו האמת איך שכל מציאותו וקיומו הוא ברצון העליון כו'. והי"ז כדוגמת הביטול בהאור, בזה שאין מציאותו מעצמו, כ"א ממקורו כו'. רק שבנבראים הביטול הזה הוא בכחי' ביטול היש, ובאור הוא בכחי' ביטול במציאות כו'. וי"ל שז"ע יראו מה' כל הארץ⁴², ויראו את ה' קדושו כו'⁴³, דיראו מה' הוא מזה דכי הוא אמר ויהי כו'⁴⁴, והוא הביטול בנבראים, שזהו בכחי' יראה חיצוני' לבד כו', ויראו את ה' הוא בכחי' את הטפל⁴⁵, יראה פנימי' כו', וכמ"ש במ"א⁴⁶, והוא הביטול בהאור, שז"ע קדושו, וכידוע שהאור הוא בכחי' קדש כו' (וכמשנת"ל⁴⁷ בענין אור וכלי, שזהו בחי' טהרה וקדושה כו'⁴⁸). וכן בנשמות שהן בכחי' ביטול דיראה פנימי', שהן בחי' אור, וכמו נר ה' כו'⁴⁹). וז"ע אין זולתך⁵⁰, דמבלעדו אין שום מציאות כלל כו'⁵¹.

א'תקח

הג'³⁹ הוא שהביטול בהאור הוא בכחי' אפס בלתי, ונת"ל⁵¹ שזהו שגם עם העצמות לא יש רק בחי' העצמות כו', והי"ז ביטול עליון הרבה יותר מהביטול דאין זולתך, שזהו שבלעדי העצמות אין מציאות אור, כ"א ע"י העצמות דוקא, דמ"מ הרי יש מציאות שאינו העצמות, רק מציאותו הוא ע"י העצמות כו', והביטול בזה הוא שאינו מציאות לעצמו, כ"א מציאותו הוא מצד העצמות כו', כנ"ל, אמנם אפס בלתי הוא שגם עם העצמות אין מציאות אור כלל, כ"א העצמות לבד כו'. ויש לבאר זה ע"פ מ"ש בס"ב בח"ב⁵² בענין ביטול הנבראים, ע"פ מ"ש⁵³ לעולם ה' דברך נצב בשמים, דפי' הבעש"ט ז"ל⁵⁴ כי דברך שאמרת יהי רקיע בתוך המים כו', תי' ואותיות אלו נצבות ועומדות לעולם בתוך רקיע השמים כו', ואלו היו האותיות מסתלקות כרגע ח"ו וחוזרות למקורן, היו כל השמים אין ואפס ממש והיו כלא היו כלל כו'⁵⁵, וא"כ, גם בעת מציאותו, מהו מציאותו באמת, הוא רק הכח האלקי המהווה אותו, ומה שנמצא בכחי' יש הוא בטל במציאות ממש, מאחר⁵⁶ שבלעדי הרוחניות (היינו הכח האלקי המהווה, שהן האותי' דעש"מ) הי' אין ואפס ממש כמו קודם שי"ב⁵⁷ ממש, והרוחניות השופע עליו כו' הוא לבדו המוציאו תמיד מאפס ואין ליש ומהווה אותו, א"כ אפס בלעדו כו'⁵⁶. וכמו"כ י"ל בהאור ענין דאפס בלעדו, דהיינו, שהאור הנמצא מן העצמות הוא בטל במציאות ממש, ואינו נמצא רק העצמות כו'. רק במציאות יש, להיות שנמצא בכחי' מציאות, צריכים לומר דמה שנמצא בכחי' יש הוא

(40) ראה לעיל ס"ע א'תקסט ואילך. וש"נ.

(41) ועם: אוצ"ל: ואם.

(42) תהלים לג, ח.

(43) שם לד, י.

(44) שם לג, ט.

(45) ראה ברכות לו, ב. פסחים כב, א. ב"ק מא, ב.

(46) ראה לקו"ת במדבר יג, ב. לעיל פש"ב (ח"ד ע' א'סד).

(47) ד"ה אחת שאלתי תרע"ה (לעיל ע' א'תקלז).

(48) ד"ה ויקהל תרע"ה (ח"ד ע' א'רכז).

(49) ראה לקו"ת פ' ראה כו, א.

(49) משלי כ, כז.

(50) ברכת יוצר לשבת.

(51) ד"ה ציון במשפט תפדה שבהערה 10 (ח"ג ע' תשפב

ואילך).

(52) = בספר של בינונים בחלק ב (שעיהו"א פ"א).

(53) תהלים קיט, פט.

(54) ראה גם חתר שם טוב סימן קצד.

(55) עכ"ל בשעיהו"א שם.

(56) מאחר .. אפס בלעדו כו': שעיהו"א פ"ג (עח, א).

(57) = ששת ימי בראשית.

שבת תשובה, עתרו

א'תקצא

כטל במציאות ממש כו', אבל האור, ה"ה בבחי' אין, לא בבחי' מציאות דבר כו', והביטול הוא שאינו בבחי' מציאות כלל, כ"א כל מציאותו הוא העצמות כו'. וזהו ג"כ מצד שמציאות האור הוא רק ע"י הדבקות בהעצמות, ע"כ הביטול בהאור הוא שאינו בבחי' מציאות כלל, רק כל המציאות הוא העצמות כו' (ולפ"ז, כמו במציאות היש הביטול דאין עוד⁵⁸, נמצא ביטול כזה גם בהאור, שז"ע אפס כו'. ובמ"א⁵⁹ דענין אין עוד הוא דוקא במציאות היש דוקא. ולפי המבואר כאן י"ל⁶⁰, מפני שאמיתת כח העצמות הוא בהתהוות היש דוקא, כמשנת"ל⁶¹, ע"כ אמיתית הביטול דאין עוד הוא בבחי' היש דוקא, משא"כ האור, הרי לא זהו כל העצמות מה שהאור נמצא ממנו כו').

הד'³⁹ י"ל, דהאור, להיותו בבחי' דבקות במקורו, יש בו הדעה האמיתית כמו שהיא בעצמות, דהכל הוא בבחי' אין ואפס ממש כו', כמו"כ הוא בהאור הדעה דא"ס הוא היש האמיתי, וכולא קמי' כלא חשיב⁶², בבחי' אין ואפס ממש, דמשו"ז הוא בבחי' אין ואפס ממש בעצמו כו', והיינו שזהו בהאור בבחי' ידיעה, והביטול הוא ביטול פנימי ועצמי, בבחי' העדר המציאות לגמרי כו'.

ומכ"ז מובן, דבחי' האין של היש האמיתי הוא בבחי' אין ממש, בבחי' העדר המציאות, והשם אין הוא בו מצד עצמו, שהוא בבחי' אין ואפס ממש כו', וזהו שהוא בחי' אין האמיתי, שהוא בחי' אין באמת, וכמו הדעה האמיתי' בעצמות א"ס דכולא קמי' כלא חשיב, כן הוא בהאור שהוא כלא ממש כו'.

אמנם בחי' האין של היש הנברא, מה שנק' אין, אין זה שהוא בחי' אין בעצם, דהרי בחי' אין אינו בגדר מקור ליש כו', דהרי מה שהוא בבחי' העדר מציאות, איך יהי בבחי' מקור לדבר מה כו'. וגם מצד מעלתו אינו בגדר מקור ליש, דהאור הדבוק במקורו ה"ה מעין מקורו, ואינו בערך להיות בבחי' מקור ליש כו', ומה שנעשה בחי' מקור למציאות יש, הוא בחי' הארה דהארה לבד, וכמ"ש⁶³ כי נשגב שמו לבדו, דגם בחי' שמו שהיא הארה לבד ה"ז בבחי' נשגב לבדו, ורק הודו על ארץ ושמים⁶³, הודו וזיוו של שמו כו'.

והענין הוא, כמשנת"ל⁶⁴ דיש שם העצם ושם הפעולה, דשם העצם הוא בבחי' גילוי מן העצם ודבוק ומיוחד בהעצם כו', ושם הפעולה הוא לפעול דבר שהוא חוץ לעצם כו'. והן השמות דהוי' ואלקים, דש' הוי' נק' שם העצם, דעם היות שהוא רק שם, וכמו אני ה' הוא שמי⁶⁵, ה"ה בחי' שם העצם⁶⁶, ונק' שמי המיוחד בי כו'⁶⁷, וש' אלקים הוא שם הפעולה לבד, וכמ"ש⁶⁸ בראשית ברא אלקים כו'. והרי ש' הוי' מתלבש בש' אלקים,

(58) ואתחנן ד, לט.

(59) ראה סה"מ תרס"א ע' קצו ואילך. סה"מ תרס"ג ח"ב ע' 59. המשך תרס"ו ס"ע תקעו ואילך. לעיל פמ"ט (ח"א ע' קטו). פרל"ד (ח"ג ע' תרנב). לקמן ח"ו ע' וא'תמב. ועוד.

(60) ראה סה"מ תער"ב ע' נא.

(61) פמ"ב (ח"א ס"ע קעט ואילך). פקני"ג (ח"ב ע' תיב). ד"ה

(62) זה היום תרע"ו (ע' א'תקעא ואילך).

(63) ראה רד"ק ומצו"ד ישע"י שם.

(64) תהלים קמח, יג. וראה לקו"ת אמור לא, ג. ובכ"מ.

(65) לעיל פפ"ו (ח"א ע' רכ). פקני"ה (ח"ב ע' תיז). פרפ"ה (ח"ג ע' תשצא ואילך). וש"נ.

(66) כספ משנה הל' ע"ז פ"ב ה"ז. פרדס שער יט (שער שם

בן ד'). מורה נבוכים ח"א פס"א ואילך. עיקרים מאמר ב פכ"ח.

(67) ראה רד"ק ומצו"ד ישע"י שם.

(68) בראשית א, א.

(60) ראה סה"מ תער"ב ע' נא.

(61) פמ"ב (ח"א ס"ע קעט ואילך). פקני"ג (ח"ב ע' תיב). ד"ה

(62) זה היום תרע"ו (ע' א'תקעא ואילך).

(63) ראה רד"ק ומצו"ד ישע"י שם.

(64) תהלים קמח, יג. וראה לקו"ת אמור לא, ג. ובכ"מ.

(65) לעיל פפ"ו (ח"א ע' רכ). פקני"ה (ח"ב ע' תיז). פרפ"ה (ח"ג ע' תשצא ואילך). וש"נ.

(66) כספ משנה הל' ע"ז פ"ב ה"ז. פרדס שער יט (שער שם

בן ד'). מורה נבוכים ח"א פס"א ואילך. עיקרים מאמר ב פכ"ח.

(67) ראה רד"ק ומצו"ד ישע"י שם.

(68) בראשית א, א.

(62) ע"פ דניאל ד, לב. זח"א יא, ב.

דעיקר ההתהוות הוא מש' הוי' כו' (ולכן כל הנבראים, הגם שהתהוותם מש' אלקים, יכולים להלל את ש' הוי', וכמ"ש⁶⁹ יהללו את ש' הוי' כו'⁷⁰), הנה זהו רק הארה דהארה מש' הוי' המתלבשת בש' אלקים כו'. וההפרש בין הארה להארה דהארה ידוע, דהארה היא בבחי' דבקות, כי כל אור הוא רק זיו והארה לבד, לא עצמי, ומ"מ הוא בבחי' דבקות כו', כנ"ל, והארה דהארה היא הארה נבדלת כו'. ובד"כ הוא בחי' המל' שהיא בבחי' נבדל, וכידוע⁷¹ דכח ההתנשאות הוא כח נבדל מן העצם, ובפרט בחי' ההתנשאות על עם כו', וכמשנת"ל⁷², והיינו, דבחי' המל' גם כמו שהיא באצי' היא בבחי' כח נבדל, וכ"ש כמו שנעשה מקור לבי"ע כו'. והנה, העיקר מה ששייך לומר שהוא בבחי' נבדל, הוא בבחי' אותיות וכלים דמל', וכמו שבאים בהתגלות להוות כו', והן האותי' דעש"מ, שהן עד"מ הדבור שיוצא ונפרד מן האדם בהתגלות אל הזולת (דכמו שהן כלולים באדם בחמדת לבו או בשכלו, ה"ה מיוחדים בו כו', וכמ"ש בסש"ב⁷³, ומ"מ, גם זה אינו בבחי' יחוד ממש, וכמו יחוד הכלים כו', וכמשנת"ל⁷⁴), דכמו"כ העש"מ, שהו"ע בדבר ה' שמים נעשו כו'⁷⁵, שזהו בבחי' נבדל כו'. אך כמו"כ גם האור המתלבש בזה הוא בבחי' נבדל מן העצם, וכמו אור השכל הבא באותי' הדבור, ה"ה ג"כ בבחי' נפרד כו'. וזהו דבחי' אור וכלי דמדת המל' הוא בבחי' הארה נבדלת כו' (וגם כמו שהוא באצי' ה"ז בבחי' כח נבדל כו', וכנ"ל דגם האותי' הכלולים בחמדת הלב, אינם בבחי' יחוד ממש, שזהו דמיון לבחי' הכלים דז"א דאצי' או בחי' המל' כמו שכלולה בז"א כו', אבל כמו שהיא בבחי' פרצוף בפ"ע, ה"ז בבחי' נבדל כו'). והגם דכל כח אלקי, גם אפי' במדרי' היותר תחתונה, ה"ה בבחי' דביקות, דאל"כ איך הוא כח אלקי כו', ובפרט בענין ההתהוות, שצ"ל דוקא ע"י הדבקות במקורו כו', וכמ"ש באגה"ק סי' כ'⁷⁶, הנה בענין הדביקות דכל כח אלקי, מבו' במ"א⁷⁷ שזה בבחי' התחדשות מה שמתחדש תמיד ממקורו כו', וכמו המחדש בכי"ו תמיד מע"ב⁷⁸, דזה שצ"ל ההתחדשות בכל יום ובכל עת ורגע, ואינו נמשך החיות על משך זמן כו', הוא מפני שהחיות צ"ל בבחי' דביקות במקורו, דאז דוקא הוא בבחי' אור וחיות כו', אבל הדביקות היא רק בדרך התחדשות, לא בבחי' דביקות ממש כו', שכן הוא גם בכח אלקי המהווה, שז"ע המחדש כו' מע"ב כו'. ומה שהתהוות צ"ל דוקא מאור הדבוק במקורו, הנה באמת ההתהוות היא מבחי' האור שהוא דבוק, רק ההתהוות בפועל היא מהאור שבהתלבשות בבחי' מל' כו', וכמ"ש במ"א ד"ה ויצוום⁷⁹ דההארה הנמשכת מאתו ית' להוות בי"ע הוא ג"כ בבחי' מספר, ומבו' במ"א⁸⁰ שזהו ההארה הנמשכת מהיחוד דאיהו וגרמוהי⁸¹, אבל בחי' איהו בעצם, שהוא עיקר המהווה, והוא כל יכול, שממנו נמשך

(69) תהלים שם, ה.

(70) ראה גם המשך תרס"ו ס"ע רעז. סה"מ תרע"ח ע' מט.

תרצ"ג ס"ע תקיד. תרצ"ט ס"ע 75.

(71) ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי קונטרסים ע' שיג

ואילך (ועם הוספות וכו') – לקמן ח"ו ע' ואריד ואילך. סה"מ

תרפ"ט ע' יז ואילך. ד"ה זה היום תשי"ז (סה"מ תשי"ז ע' ד

ואילך). סה"מ תרל"ה ח"ב ע' שכא. עטר"ת ע' סג ואילך (ועם

הוספות וכו') – סה"מ תרפ"ד ע' ח ואילך; תרצ"ט ע' 14

ואילך).

(72) פש"ט (ח"ג ע' תתסג). פשפ"ח. פתי"י (ח"ד ע' א"עא. ע'

אקמב).

(73) פ"כ.

(74) פרצ"ב (ח"ג ע' תתי).

(75) תהלים לג, ו.

(76) קל, א ואילך.

(77) ראה סה"מ תרס"ד ע' ו ואילך. לעיל פש"א ואילך

(ח"ג ע' תתקכד ואילך).

(78) ברכת יוצר.

(79) ראה אוה"ת וארא ע' ריו. סה"מ תרל"ח ע' ד.

(80) ראה סה"מ תרל"ח שם.

(81) זח"א ג, סע"ב.

שבת תשוכה, עת"ר

א'תקצג

להוות היש הגשמי, זהו בלי מספר כו', והיינו שזהו ההארה שבבחי' דבקות כו', אבל האור שבבחי' התלבשות באותי' וכלים דמל', שזהו בחי' הארת איהו המתייחד עם גרמוהי, דהיינו הארת ז"א שמאיר במל' לצורך ההתהוות, ה"ז בבחי' מספר, שאינו בבחי' דביקות ממש כו' (ומ"מ היא עמהם באחדות גם כשאינו עמהם באצ"י⁸², כי גם הדבור אינו נפרד כו'⁸³, וכמ"ש במ"א). וזהו שהאור משתנה בבחי' המל', וכמו אור הלכנה שהוא אור השמש רק שמשתנה כו', והרי אור שהוא בבחי' דביקות אין בו שינוי כלל, ומה שמשתנה זהו מפני שאינו בבחי' דביקות כו' (ולעיל⁸⁴ נת' די"ל דמל' כמו שהוא באצ"י היא בבחי' מאור הגדול כו', והיינו בחי' פנימי' המל', אבל חיצוני' המל' שנעשה מקור לבי"ע ה"ז בחי' מאה"ק⁸⁵ כו'⁸⁶).

ומאחר שהארה זו אינו בבחי' דביקות, א"כ, מה שנק' אין, אינו שהיא בבחי' אין ממש, רק שהיא בבחי' לא דבר לגבי מציאות היש כו'. ולגבי מדרי' זו היש תופס מקום, ונתפס ונתלבש⁸⁷ בהיש כו', וע"כ הוא בחי' ד"ת, דמאין ליש כו'. דהנה, ב' דיעות הנ"ל⁸⁸, בחי' ד"ע הוא מלמעלמ"ט, דהיינו שא"ס הוא יש האמיתי וכולא קמי' כלא חשיב כו'⁸², וד"ת, שהוא דעת המקבל, ה"ז מלמטלמ"ע, שלמטה יש ולמעלה אין כו'. וכן הוא הב' דיעות באלקות⁸⁹, דד"ע שהיא בההארה שבבחי' דביקות, הדעה היא כמו בא"ס יש האמיתי, שלמעלה⁹⁰ ולמטה אין כו', כנ"ל, והיינו, שהאור עצמו הוא בבחי' אין, וכן כל מה שנתהווה הכל הוא בבחי' אין, דכלא חשיב ממש כו'. וד"ת שהיא בההארה שבבחי' מקור ליש, הדעה היא כמו דעת המקבל, שלמטה יש ולמעלה אין, והיינו שהיש תופס מקום, ומתלבש⁸⁷ בהיש, שזהו שהאור מתעלם כו', וגם מתעלם בעצמו בשביל התהוות היש, וכמשנת"ל שהכח האלקי מתעלם ומסתתר בשביל ההתהוות עד שלא יהי' מושג כו'.

ועז"נ⁹¹ הבט משמים וראה כו'⁹², וכתי'⁹³ משמים הביט ה' ראה כו', שזהו ב' דעות הנ"ל, שהן ב' השגחות, בבחי' הבטה ובבחי' ראי', ואי' במד"ר לך לך פמ"ד⁹⁴, אין הבטה אלא מלמעלה למטה, וברבות סוף איכה⁹⁵ אי' הבטה מרחוק וראי' מקרוב, דהבטה מלמעלמ"ט, בחי' ד"ע, היא מרחוק, שהיש הוא מרוחק לגמרי, ואינו תופס מקום כלל כו', וראי' מלמטלמ"ע, בחי' ד"ת, הוא מקרוב, שהיש הוא בקירוב, והוא⁸⁷ בחי' אל מסתתר⁹⁶, שמתעלם ומסתתר בכל נברא (הן בבחי' התעלמות בעצמו כנ"ל, והן בהתעלמות בהנבראים כו'). דבהאור העצמי לא יש העלמות והסתרים, כי אינו בערך הנבראים להיות בבחי' התעלמות לצורך הנבראים (רק שהוא בבחי' העלם בעצם, שאינו בבחי' המשכה

(87) = האיין.

(88) ע' א'תקפו.

(89) כנ"ל בהתחלת המאמר (ע' א'תקפו) ש,הב' דעות הן

באלקות גופא, והיינו בהאין עצמו כו'.

(90) שלמעלה: אוצ"ל: שלמעלה יש.

(91) בהבא לקמן – ראה אוה"ת זכור שבהערה 1.

(92) תהלים פ, טו.

(93) שם לג, יג.

(94) פייסקא יב.

(95) פ"ה, א.

(96) ישע"י מה, טו.

(82) ראה לעיל ריש ע' א'תצ. וש"נ.

(83) ראה גם סה"מ תרל"ג ח"א ע' קלה. תרמ"א ע' ב

ואילך. תרס"ה ע' קצג ואילך. ובכ"מ.

(84) ראה לעיל פשכ"ד-שכה (ח"ג ע' תתקב ואילך). ד"ה

ראה אנכי תרע"ה (ע' א'תקי ואילך). וראה גם לעיל ח"א ע'

עדר.

(85) = מאור הקטן.

(86) ראה ביאורי הזהר להצ"ח ח"א ע' שסח ואילך. אוה"ת

בראשית לט, סע"א ואילך. סה"מ תרל"ג ח"א ע' פ. ע' ערה.

תרע"ו ע' ק"קא. תרע"ח ע' ק"ז. וראה גם לעיל פשכ"ד-שכה

שבהערה 84.

וגילוי כו', וכמשנת"ל⁹⁷, ולכן עז"נ⁹⁸ היוצר יחד לכם, כולם ביחד, וכמו וכולם נסקרים בסקירה א' כו'⁹⁹, שאין בזה התחלקות כלל כו'. אבל ההארה דד"ת היא באה בבחי' הסתר ובבחי' התחלקות (דהא בהא תלי', דמפני שמסתתר לצורך הנבראים, ה"ז בבחי' התחלקות לפי אופן הנבראים, דמשו"ז יש חילוקים בנבראים בהשגתם והרגשתם באלקות כו', עמשנת"ל ד"ה וכל העם רואים¹⁰⁰), ובריבוי ההשתל', בבחי' הסתר אחר הסתר, עד שיכול להיות התהוות בחי' יש ונפרד גמור, וכמו אלקים אחרים¹⁰¹, שיונקים מבחי' אחוריים דאחוריים דש' אלקים המהווה כל המוגבלים כו'. אבל בד"ע לא יש שם העלם, ואין שם יניקה כו', כי אינו מתעלם לצורך ההתהוות, וכל ההעלמות דהעולם אינם מעלימים ומסתירים כלל כו'.

וע"פ הנ"ל יובן מ"ש² אנכי אנכי הוא מוחה פשעיך כו'. דהנה, סליחת העוונות זהו דוקא מבחי' אין האמיתי, דלהיות שאינו מתעלם כלל לצורך העולמות, הרי אין ההעלמות דהעולם מעלימים שם, ע"כ משם דוקא יכול להיות סליחת עוונות כו'. דהנה, בחי' ד"ת, מאחר שמתעלם לצורך ההתהוות, הרי בריבוי העלמות והסתרים יכול להיות אחיזה, כנ"ל, ולכן הפגם נוגע שם כו'. אבל בבחי' ד"ע אין הפגם נוגע, ומשם נמשך להיות נושא עון כו'¹⁰². וזהו מוחה פשעיך למעני, פי' למען יו"ד¹⁰³, דהנה ית' לקמן¹⁰⁴ שגם ע"ס הן בחי' ד"ת כו', וע"כ אומר מוחה פשעיך למען יו"ד כו'. ומחית הפשעים זהו מבחי' אנכי אנכי, בחי' פנימי' הכתר, שזהו בחי' האין האמיתי, וכמשי"ת. ובמ"ת נא' פ"א אנכי, דאורייתא מחכ' נפקת כו'¹⁰⁵, ואנכי הוא בחי' כתר, והיינו בחי' חיצוני' הכתר, מקור החכ' כו', אבל ב"פ אנכי הוא בחי' פנימי' הכתר כו', וזה ממשיכים ע"י התשו', דמעמקים קראתיך ה'¹⁰⁶, מבחי' עומק לעומק¹⁰⁷, בחי' פנימי' ועצמות אוא"ס כו', והוא ע"י הצעקה פנימיות מעומקא דלבא, לך אמר לבי בקשו פני¹⁰⁸, בחי' פנימי' ועומק הנפש, ועי"ז את פניך ה' אבקש כו'¹⁰⁸. וזהו שפרש"ש¹⁰⁹ לא בזכותך ובצדקת אבותיך, והיינו דהמשכה זו אינה ע"י הזכות דתומ"צ, כ"א ע"י התשובה כו'. וזהו אנכי אנכי הוא מוחה פשעיך, דמבחי' אנכי מי שאנכי¹¹⁰, בחי' פנימי' הכתר, הוא דלא ידע לי' בר איהו בלחודוהי כו'¹¹¹, משם נמשך להיות מוחה פשעיך למעני, בכל סדר השתל' כו', וזהו ע"י התשובה, שע"ז ממשיכים בחי' האין האמיתי כו'.

א'קסא

(104) ד"ה ולקחתם וד"ה ביום השמע"צ תרע"ו (ע' א'תקצו ואילך. ע' א'קסח. ע' א'קעד).
 (105) זהר ח"ב סב, א. פה, א. קכא, א. ח"ג פא, א. קפב, א. רסא, א.
 (106) תהלים קל, א.
 (107) ראה גם לקו"ת נצבים מה, ד. סידור עם דא"ח שמב, א.
 (108) תהלים כו, ת.
 (109) בפירוש "למעני".
 (110) ראה תניא מהדר"ק ספמ"ט. לקו"ת פינחס פ, ב.
 (111) ראה זח"ב רי, ב. אדרא רבא בזח"ג קכט, ב. קמ, ב. אדרא זוטא בזהר שם רפה, סע"א.

(97) ראה ד"ה בחדש השביעי תרע"ו (ע' א'תקעז. ס"ע א'תקעט ואילך).
 (98) תהלים שם, טו.
 (99) ר"ה ית, א.
 (100) תרע"ה (ע' א'שע ואילך).
 (101) ראה תקו"ז תיקון כא (נו, א). מאורי אור אות א סעיף פג. ערכי הכינויים (לבמח"ס סדר הדורות) מערכת אלקים אחרים. תניא פכ"ב (כו, ב). תו"א הוספות קב, ב. קט, ד.
 (102) תשא לד, ז. שלח יד, יח. מיכה ז, יח.
 (103) ראה גם סה"מ תרס"א ריש ע' רכב. סד"ה אנכי אנכי תרע"ה (לעיל ח"ג ע' תתק).

בס"ד. ליל ב' דסוכות, עתר"ו

ולקחתם: לכם ביום הראשון פרי עץ הדר כפת תמרים כו'.² וצ"ל למה נבחרו ד' מינים אלו דוקא, דמכל מין הצומח נבחרו דוקא ד' מינים אלו למצוה כו'. ובמד"ר³ אי' ביום הראשון זה ט"ו, ואתה אומר ביום הראשון כו'. ולהבין זה ילה"ק משנת"ל⁴, דהאין הממוצע בין ב' בחי' יש, נחלק לשנים, ועם היות דשניהם נק' אין, אין שם אין בהם בשוה, דהאין דיש אמיתי הוא בבחי' אין בעצם, בבחי' כלא כו', וזהו שהאין גופא הוא בבחי' ד"ע, היינו כמו הדעה העליונה כו', והאין של היש הנברא אינו בחי' אין בעצם, רק שנק' אין ע"ש שאינו מושג, וע"ש שהוא בבחי' לא דבר לגבי דבר כו', והוא בחי' ד"ת, דמאין ליש, שהיש תופס מקום, ומתעלם⁵ לצורך ההתהוות ונתפס ונתלבש בהיש כו'.

והנה ב' דיעות הנ"ל, בד"כ, ד"ע הוא מן המאציל אל הנאצלים, שהרי אצי' הוא אלקות ממש⁶, ובאצי' מאיר גילוי אוא"ס, והיינו האור כמו שהוא בבחי' דביקות במקורו כו', ולכן באצי' איהו וחייהו חד איהו וגרמוהי חד⁷, שהכל הוא בבחי' יחוד באוא"ס ב"ה, מפני שהתהוות אצי' מאוא"ס המאציל הוא בבחי' גילוי ההעלם, לא בבחי' יש מאין כו', וא"כ באצי' מאיר גילוי בחי' האין שלמעלה ממקור ליש כו', וע"כ באצי' בכלל הוא בחי' ד"ע, שלמעלה יש ולמטה אין, דכולא קמי' כלא חשיב כו'.⁸ וכמ"ש בסש"ב פ"ה בהג"ה, דאוא"ס אחד האמת הוא לבדו הוא ואין זולתו וזו היא מדרי' החכ' כו', והיינו שבחכ' מאיר איך שהוא לבדו הוא ואין זולתו כו'. וכן הוא בכללות האצי', דאבא עילאה מקננא באצי' כו'.⁹ (ובאצי' הוא בחי' אין זולתו, ולמעלה מאצי' הוא בבחי' אפס בלעדו כו', להיות דאצי' הוא בחי' התגלות האור מאוא"ס המאציל, בחי' הפרשת הארה, שזהו בחי' יציאה והתגלות חוץ לעצמותו כבי"ט¹⁰, ה"ז בבחי' הביטול דאין כו', ולמעלה מאצי', שזהו כמו שהאור כלול בעצמותו עדיין, הביטול הוא בבחי' אפס כו', וכמ"ש במ"א¹¹). וד"ת הוא מאצי' לבי"ע, שהן בבחי' יש ממש, וע"כ הכח האלקי שהוא מקור ליש הוא בחי' הארה דהארה לבד כו', שזהו בחי' המל', שבנינה מהגבורות וצמצום, שהאור מתצמצם ומתעלם

א'קסב

(3) ויק"ר פ"ל, ז.

(4) ע' א'תקסו ואילך. ע' א'תקעה ואילך. ס"ע א'תקעת.

(5) ונתעלם: האין.

(6) ראה עבודת הקודש ח"א פ"ב ואילך. עץ חיים שער כו

(שער הצלם) פ"א. שער מב (שער דרושי אבי"ע) פ"ה.

(7) תקו"ז בהקדמה (ג, סע"ב). תניא אגה"ק ס"כ.

(8) ע"פ דניאל ד, לב. זח"א יא, ב.

(9) ראה מקדש מלך לזח"ב רכ, ב. נצוצי אורות לזח"ג קיז,

א. תו"א משפטים עה, א. סה"מ תרנ"ט ע' עג. תש"ג ע' 133.

תש"ח ע' 81.

(10) ראה לעיל ע' א'תע, וש"נ.

(11) ראה לעיל פר"פ (ח"ג ע' תשעט ואילך).

(1) חלק מהמאמר מיוסד, כנראה, על המשך וככה תרל"ז

פע"ו ואילך (סה"מ תרל"ז ח"ב ע' תקפא ואילך). ד"ה פתח

אליהו במאמרי אדמו"ר הצי"צ (הנחות) וירא ע' רסט ואילך*;

ד"ה הנ"ל תרנ"ו (סה"מ תרנ"ו ס"ע רפת ואילך) – כנסמן לקמן

בהערות.

ד"ה ולקחתם לכם תשט"ז (סה"מ תשט"ז ע' כד ואילך).

מיוסד, כנראה, על מאמר זה.

(2) אמור כג, מ.

(* המאמר כפי שנרשם ע"י אדמו"ר הצי"צ – באוה"ת וירא

ח"ד תשמ, ב ואילך).

בכחי העולם אחר העולם כו', וע"כ בנבראים דבי"ע, וגם במקור התהוותם, הוא בחי ד"ת, שלמטה יש ולמעלה אין כו', וכמשנת"ל.

אִמְנֵם באמת יש ב' דיעות הנ"ל דד"ע וד"ת גם מן המאציל אל הנאצלים. והענין הוא, דהנה, גם אצי' נק' בשם עולם¹², וכידוע שיש ד' עולמות, כנגד ד' אותיות הוי"ו¹³, והן ד' עולמות אבי"ע, שגם אצי' הוא עולם כו' (ובס' הד"מ¹⁴ סי' קנ"ב ד"פ ע"א¹⁵ כ', דבעולם אצי' יש אדה"ע כלול מאורות וכלים כו', ובחי' זו היא העיקרית, ונק' פנימי' העולמות כו', ועוד יש בחי' שנית והיא עולם האצי' עצמו, הנחלק ב' היכלות, שבתוכם עומד אדה"ע (וכ"ה בע"ח שמ"א פ"ד¹⁶), והעולם וההיכלות נק' חיצוני' העולמות כו', והיינו, דבאצי' גופא, בחי' ההיכלות הוא חיצוניות העולם דאצי' (ובאגה"ק סי' כ"ז כ' דהיכלות דאצי' הן בחי' נברא), והאורות והכלים הן בחי' פנימי' העולם דאצי', אבל ג"ז הוא בחי' עולם כו' (ובע"ס עצמן זהו בחי' חיצוניותן כו', וכמשי"ת¹⁸). ובדרוש ג' מיני אדם¹⁹ מבו', דהכלים הן ג' מדרי', והן התלת עלמין שבזהר פ' שלח²⁰, והאור הוא ד' מדרי', והמדרי' הד' היא בחי' אצי', שזהו בחי' אור שלמע' מכלים, והתלת עלמין הן בי"ע כו', וזה בכללות ההשתל', שהן ג' בחי' אדם²¹, ג' עולמות בי"ע (דעולם האצי' הוא בחי' עשי' כו'), ואצי' דכללות הוא האוא"ס שלפני הצמצום כו'. ובעולם אצי' הפרטי, ג' בחי' בי"ע הן בינה ז"א ומל', דבחי' האורות והכלים הן הג' בחי' בי"ע שבאצי', ובחי' החכ' היא בחי' אצי' שבאצי' שלמע' מהכלים כו', כמבו' שם²², והכוונה נר' שזהו בחי' פנימי' החכ', והוא בחי' אוא"ס השורה בחכ' (עמשנת"ל ד"ה אלה מסעי²³), שזהו למעלה מבחי' עולם כו', אבל חיצוני' החכ', ובינה וז"א ומל', שהן בבחי' אורות וכלים, ה"ה בבחי' עולם כו', ועולם הוא ל' העלם²⁴. ולכאו²², מאחר שאצי' הוא אלקות, היאך יתכן לקרותו בשם עולם²⁵, שזה יתייחס לבחי' הנברא ובע"ג ותכלית כו'. ובאמת הרי גם באצי' יש ע"ס בכחי' מציאות, וכידוע דבאצי' יש בחי' מוחין ומדות, ונת"ל (ד"ה אלה הדברים²⁶) דח"ב דאצי' הן בבחי' גדר מיוחד כו', ה"ז בחי' הגבלה, וכ"ש בערך הא"ס כו'. ובפרקי היכלות²⁷ אי' שיעור קומה של יוצר בראשית רל"ו אלפים פרסאות, וידוע²⁸ דיוצר בראשית זהו בחי' ז"א דאצי' כו', ואו' ע"ז שיעור קומה כו'. וגם ממה שא"ו שבאצי' איהו וחיוהי חד, הרי מובן דבחי' חיוהי אינו בחי' איהו, רק שבחי' איהו מתייחד עם חיוהי כו', וגם בחי' איהו אין זה בחי' עצמות, כ"א בחי' אור וגילוי מן העצמות כו', וא"כ גם האורות דאצי' הן בחי' הארה דהארה כו'.

12) בבבא לקמן – ראה המשך וככה שבהערה 1.

13) ראה עץ חיים שער מב (שער דרושי אבי"ע) רפ"א ורפ"ב.

14) = הדרת מלך.

15) בדפוס אמשטרדם, תקכ"ו.

16) בע"ח שני"א פ"ד: כ"ה בעץ חיים דפוס שקלאוו, תק"ס.

דפוסים שלפנינו: שער מב (שער דרושי אבי"ע) פ"ב.

17) קל, א.

18) ראה לקמן ע' איתקצו. ע' איתרד ואילך.

19) אוה"ת ענינים ע' צו ואילך. וראה לעיל פק"כ (ח"א ע' שטז).

פרע"ט (ח"ג ע' תשעז ואילך). לקמן ח"ו ע' ואישב.

20) קנט, סע"א.

21) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן ענינים ח"א ע' א ואילך.

ועם הגהות כו' – אוה"ת ענינים ע' עז ואילך.

22) אוה"ת ענינים שבהערה 19.

23) תרע"ג (ח"ב ע' תמג ואילך).

24) ראה לקו"ת שלח לו, ד. חוקת סה, א. שם, ד. ביאורי

הזהר להצ"צ ח"א ע' שנה [ע"פ מחזיל פסחים ג, א]. וראה

קה"ר ג, יא (ג) בסופו [הובא בלקו"ת במדבר ה, סע"ג]. תקו"ז

תמ"ב (פב, א). ספר הבהיר סימן י. סידור הארז"ל במוסף

לר"ה (היום הרת עולם).

25) הביאור בזה – לקמן ע' איתרא.

26) תרע"ה (ע' איתעז ואילך).

27) פרקי היכלות (ספר היכלות) – הובא בפרדס שער ד

(שער עצמות וכלים) פ"א. וראה לעיל פ"ח (ח"א ע' טז). וש"נ.

28) ראה אוה"ת בשלח ע' תפו. לעיל ח"ב ס"ע תיש. וש"נ.

אך הענין הוא²⁹, דהנה, במא' דפתח אלי³⁰ אומר אתה הוא דאפיקת עשר תיקונין וקרינן לון עשר ספירן לאנהגא בהון עלמין כו', וצ"ל מהו"ע דאפיקת עשר תיקונין, דבתחלה או' אתה הוא חד כו' אתה הוא עילאין כו', וכאן או' אתה הוא דאפיקת כו'. גם מהו עשר תיקונין וקרינן לון עשר ספירן, דהול"ל עשר תיקונין או עשר ספירן, מהו אומר עשר תיקונין וקרינן לון ע"ס כו'. אך הענין הוא, דהנה לכאן צ"ל למה נאצלו ע"ס דוקא, עשר ולא תשע ולא אחד עשר³¹, שהרי מצד או"א"ס ה' יכול להאציל ספי' עד אין קץ, וכמו שאו' קודם אתה הוא חד ולא בחושבן, וידוע הפי'³² ולא בחושבן, שהן ספי' עד אין קץ כו', דלהיותו חד בבחי' יחיד, ע"כ בחי' התפשטותו הוא בבחי' ספי' אין קץ כו', הרי ענין אור א"ס מחייב להיות ספי' בלי מספר, ומה זה שנאצלו באצ' עשר ספי' דוקא כו'. וע"ז או' אתה הוא דאפיקת עשר תיקונין, בבחי' יציאה והתגלות חוץ לעצמותו כבי', דלמעלה מאצ'י, שזהו עדיין כמו שכלול בעצמותו כו', הן בבחי' ספי' אין קץ כו' (וכמשנת"ל ד"ה ולא יכול יוסף להתאפק³³, בענין העיגולים כו'), ובאצ'י, להיות שזהו בבחי' יציאה והתגלות, הן בבחי' ע"ס כו'. והוא בכדי לאנהגא בהון עלמין כו', דבכדי שיתהווה מאוא"ס הבלתי בע"ג לגמרי עולמות ונבראים בע"ג, הוצרך להאציל ע"ס, כדי שע"י יוכל להיות מקור לבע"ג כו'. דהרי הספי' באים ג"כ בבחי' הגבלה, בבחי' התלבשות אורות בכלים, שהכלים מגבילים את האור, והאור הוא באופן כזה שיוכל לבא בהגבלה בכלים כו'. וכמשנת"ל³⁴ דגם בהאור יש ע"ס, וגם בשרשי האורות יש ע"ס, שהן ע"ס הגנוזות במאצילן כו', רק דבשרשי האורות הן בבחי' תכלית האחדות וההתכללות כו', והו"ע אתה הוא חד ולא בחושבן, בבחי' אחדות ממש כו', וכמשנת"ל (ד"ה מי מנה הא'³⁵), ובאצ'י באו בבחי' מדרי' פרטי', ומתלבשים כל אור בכלי (דמ"מ האור הוא בבחי' פשיטות לגבי הכלים, והם מגבילים את האור כו', וכמשנת"ל ד"ה נשא הא'³⁴), וה"ה בגדר מיוחד, כמו גדר החכ' וגדר הבינה וגדרי המדות כו'. וזה גופא שיהי' אצ'י ע"ס מאוא"ס ב"ה, הוא ע"י הצמצום שהי' באוא"ס כו', שע"י הצמצום ע"י"ז הוא בבחי' יציאה והתגלות חוץ לעצמותו כבי', וע"י"ז נפרטו הע"ס בבחי' מדרי' פרטיות כו', וכמשנת"ל (ד"ה כל מחלוקת שהיא לש"ש ובהדרושים שאח"כ³⁶). והגם שע"י הצמצום הי' יכול להיות התהוות בע"ג, היינו התהוות הנבראים, ולמה הוצרך להיות אצ'י הע"ס כו', הענין הוא, דאם הי' התהוות הנבראים ע"י הצמצום, הרי הי' העלם לגמרי, שבאם הי' הצמצום באופן כזה שיהי' התהוות הנבראים, הי' הצמצום בבחי' צמצום גמור בבחי' העלם לגמרי כו' (ועמשנת"ל ד"ה וכל העם רואים³⁷), והיו הנבראים בבחי' יש לגמרי כו'. והרי הכוונה היא שיהי' ביטול היש, ושיהי' גילוי אלקות בעולם כו', וכמשנת"ל (ד"ה אחת שאלתי³⁸) דתחלת ההתעוררות הי' מצד הרחמים, והוא שהנבראים יכירו גדולתו ית' כו', וע"כ הי' הצמצום באופן כזה שיהי' גילוי האור כו', וכמשנת"ל (ד"ה וכל העם רואים³⁷). וזהו דמהצמצום

(29) בהבא לקמן – ראה ד"ה פתח אליהו שבערה 1.

(30) תקו"ז בהקדמה (יז, א).

(31) ספר יצירה פ"א מ"ד.

(32) ראה אוה"ת חיי שרה קט, ב ואילך. לעיל פי"ז. פקכ"ד

(33) פקכ"ד ואילך (ח"א ע' כה ואילך).

(34) ראה אוה"ת חיי שרה קט, ב ואילך. לעיל פי"ז. פקכ"ד

(35) תער"ב (שם ע' סג ואילך).

(36) תער"ב (שם ע' מז ואילך).

(37) תרע"ה (ע' אישטו ואילך).

(38) תרע"ה (ע' אישטו ואילך).

(39) תרע"ה (ע' איתקלב ואילך).

(40) תרע"ה (ע' איתקלב ואילך).

נאצלו הע"ס דאצי, דעם היותם בחי' גבול, אינם גבול ממש, רק שלגבי האוא"ס הבכע"ג ה"ה בבחי' גבול, אבל לגבי בי"ע הן בבחי' בל"ג כו', ואיהו וחיוהי חד ואיהו וגרמוהי חד כו', דעם היות שנתהו ע"י הצמצום (ועי"ז הם בבחי' יציאה חוץ לעצמותו כו'), מ"מ ה"ה ג"כ בבחי' גילוי מאוא"ס המאציל כו', והיינו דהתהוותם הוא מ"מ בבחי' קירוב מהמאציל ב"ה (דכמו"כ הוא בשרש ההמשכה, שזהו ע"י הקירוב דאוא"ס שחזר והאיר כו'³⁹, כנודע⁴⁰), וה"ה דבקים ומיוחדים באוא"ס כו'. ולכן בהם וע"י נמשך ג"כ גילוי אלקות בעולם כו', דמצד ההגבלה שבהם, ה"ה בבחי' מקור לגבול ומציאות דבי"ע, ומצד שהן מ"מ בחי' גילוי מאוא"ס, נמשך מהם הגילוי בעולמות כו'. וזהו שאו' עשר תקונין וקרינין לון עשר ספירן, שהע"ס נק' תיקונין, דפי' תיקונין הוא לבושים⁴¹, וכמו שת"א⁴² ע"פ⁴³ לא ילבש גבר, לא יתתקן גבר כו', לפי שהע"ס הן לבושים לאוא"ס ב"ה, כדי שע"י יהי' מקור לעולמות בע"ג כו'. וזהו שנק' בשם מדות בכלל, שהוא⁴⁴ ל' מדו בד⁴⁵, דכללות ע"ס הן בבחי' לבושים לבד לגבי אוא"ס המאציל, שהאוא"ס פועל בהם וע"י התהוות עולמות בי"ע כו'. ומ"מ ע"י נמשך ג"כ הגילוי בעולמות, וזהו וקרינין לון עשר ספירן, ל' ספירות ובהירות כו'⁴⁶, שהן בבחי' גילוי אור כו'.

א'קפד

וזהו ג"כ ההפרש בין הע"ס דאצי' שנק' תיקונין, שזהו בחי' לבושים, ובין מה שאו' אח"כ לבושין תקינת לון, שעולמות בי"ע נק' לבושין, כיון שגם עולם אצי' נק' ג"כ בשם לבוש כו', ומהו ההפרש ביניהם, הענין הוא, שיש ב' מיני לבושים, לבוש עצמי, ולבוש הנפרד, ומה שהע"ס דאצי' נק' לבושים, הוא, שהן בבחי' לבוש עצמי, וכדאי' במדרש⁴⁷ ע"פ⁴⁸ והנה איש לבוש הבדים, כהדין קמצא דלבושי' מיני' ובי' כו'.

ויובן זה עד"מ כחות הנפש, שהן לבושים אל הנפש כו', דהרי הנפש הוא אור פשוט שאינו בבחי' התחלקות כחות כו', וכמ"ש בסש"ב פנ"א⁴⁹, והכחות דשכל ומדות אינן עצמיות הנפש כו'. ומ"מ⁵⁰ בסש"ב פ"ג⁵¹ שהשכל ומדות הן עצמות הנפש, זהו רק לגבי הלבושים דמחדו"מ שבפ"ד שם⁵², אבל בעצם, גם השכל ומדות הן רק כלים ולבושים לעצמות הנפש כו', דכמו שהמוח הגשמי הוא רק כלי לשכל והחכ' המתפשט מהנפש,

(47) ב"ר פכ"א, ה.

(48) דניאל י, ה (ושם: והנה איש אחד לבוש בדים). וראה לקו"ת הוספות לויקרא נג, א.

(49) ע"א, ב (ושם: כולה עצם אחד רוחני פשוט).

(50) ראה ד"ה פתח אליהו בתו"א שם. לקו"ת ויקרא ד, ב. מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ב ח"א ע' קעט. ח"ב ע' תכב. ענינים ח"ב ע' שעז. סהמ"צ להצ"צ קנה, ב. אוה"ת ענינים ע' קיג. ע' קמג. סה"מ תרכ"ז ע' תנו. ע' תעא ואילך. תרל"ב ח"א ע' רסו. תרל"ט ח"א ע' רס. הגהות לד"ה פתח אליהו הנ"ל תרנ"ח ע' א ואילך. סה"מ תרנ"ג ס"ע רלד. תרנ"ח ע' סח ואילך. ע"ת ע' רא. ד"ה מים רבים תר"ץ. סה"מ תרצ"ו ע' 53.

(51) ז, א (ושם: נפש האדם שנחלקת לשתים שכל ומדות וראה תניא רפי"ב: מהות ועצמות נפש האלקית שהן עשר בחינות).

(52) ת, א.

(39) ראה עץ חיים שער א (דרוש עגולים ויושר) ענף ב.

(40) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ז ע' כה ואילך. אוה"ת ענינים ע' קסו ואילך. סה"מ תרס"א ע' קסו ואילך. המשך תרס"ו ע' ריח. וראה לעיל ח"ג ע' תשסא. ח"ד ע' אקצח.

(41) ראה ד"ה פתח אליהו בתו"א וירא יג, ג. הגהות לד"ה פתח אליהו הנ"ל תרנ"ח ע' ה ואילך. סה"מ תרנ"ג ע' רלו ואילך. לעיל ח"א ע' רסט ואילך.

(42) = שתרגם אונקלוס (ושם: יתקן).

(43) תצא כב, ה (ושם: ולא).

(44) ראה לקו"ת הוספות לויקרא נא, ד. פ' ראה כד, א. מאמרי אדמו"ר הזקן ענינים ח"ב ס"ע תקה ואילך. ע' תקכג. לעיל פשנה"ח (ח"ג ס"ע תקפג).

(45) צו ו, ג.

(46) אוה"ת חיי שרה קו, ב ואילך. ביאורי הזהר להצ"צ

ח"א ע' ע ואילך. לעיל ח"א שם.

כך עד"ז כח השכל שננפש הוא רק כלי למהות ועצמות הנפש (אלא שהחכ' היא הראש לכל הכחות וכלי הנפש, שהן שאר הט' כחות כו', שהחכ' היא מקור הבינה והמדות כו', והנפש עם היותה מצ"ע למעלה מהשכל, מ"מ, עיקר השראתה והתלבשותה היא בכח השכל (ולכן נק' הנפש נפש המשכלת⁵³, ע"ש כח השכל המתפשט ממנה, שהנפש מתאחדת עם כח השכל והחכ'. וזהו והחכ' תחי' בעלי⁵⁴, שהנפש עצמה למעלה מהשכל, ולכן נק' בעלי' של חכ', כי תרגום בעל מרא ורבו⁵⁵, ומ"מ החכ' תחי' בעלי', כי מצד ירידת הנשמה בגוף, הגוף מסתיר על מהותה ועצמותה כו'⁵⁶. וי"ל כמ"ש באגה"ק סי' ד'⁵⁷, דבחי' פנימי' נקודת הלב הוא בבחי' גלות ושבי' בלבושים צואים ותאוות עוה"ז כו'. ומוכן שם, דבחי' חיצוני' הלב היא יותר בהתגלות, או עכ"פ שבנקל יותר להביא לידי התגלות בחי' חיצוני' הלב, שזהו בחי' המוחין והמדות כו'. וצריכים לומר שזהו כמ"ש בסש"ב פ"ז⁵⁸, כי מוחו ברשותו ויכול להתבונן בו ככל אשר יחפוץ כו'. וכמו שאנו רואין בחוש, דהרצון א"א להביאו להתגלות, אם לא ישנו להרצון (רק שיכול להיות בדרך הכרח, בבחי' קבלת עול, כמשנת"ל ד"ה אנכי אנכי⁵⁹), וגם אינו יכולים להטות הרצון, שבאם הוא בתוקף הרצון באופן כך, אינו יכולים להטותו באופן אחר (רק שביכולת לעשות בפועל היפך הרצון, ועי"ז ישתנה גם הרצון במשך הזמן כו'), אבל השכל יכולים להביאו לידי התגלות, וגם יכולים להטותו להשכיל באופן כך ובאופן כך (אם לא שמעורב בזה רצון שרוצה להשכיל דוקא באופן כך, אבל בלי התערבות הרצון, יכול להשכיל בשכל בכמה אופנים שונים כו'. ומ"ש ככל אשר יחפוץ, נר' הכוונה גם ברצון הנעלם או גם בחיצוני' הרצון לגמרי כו'), וזהו מפני שהשכל הוא רק כח (לא התפשטות מן העצם), לכן יכולים להביאו ולהטותו כו'. ולכן החכ' תחי' בעלי', לקשרה במקורה בא"ס ב"ה, ע"י ההתבוננות והשגה בגדולת ה', שמזה יתפעלו גם הגוף ונה"ב להיות בבחי' ביטול ובבחי' אהבה לה' כו', ואינם מעלימים ומסתירים כו', ועי"ז יהי' התגלות עצם הנפש בבחי' התקשרות והתחברות בא"ס ב"ה כו', משא"כ בלא דעת נפש לא טוב כו'⁶⁰. אבל מ"מ, אין השכל מהות ועצמות הנפש, רק שהנפש מתאחד בכח השכל, ולכן, כשמניח שכלו בענינים הפכי', כמו בחכמות חיצוניות, ה"ז מוריד את הנפש ר"ל, והיינו שגם הרצון משתנה, ומתעלם בו ההרגש האלקי, ומשתנה בעצם מהותו כו', וכאשר נותן שכלו בעניני אלקות, מתעלה הנפש ומתגלה בו הרצון האלקי כו'. וכ"ז הוא מצד התלבשות הנפש בשכל ומתאחד בו כו', אבל בעצם השכל הוא בחי' כח הנפש בלבד כו'⁶¹. והראי'⁶², שהרי השכל יש בו שינויים דקטנות וגדלות, דקטן שכלו בקטנות, וכשנגדל שכלו מתגדל כו'. והגם שזהו מצד הכלי, דסבת קטנות השכל גבי קטן הוא מצד קטנות הכלי, דכח השכל יש בו גם בהיותו קטן, וגם

א'קסח

57 קה, א ואילך.

58 כג, א.

59 תרע"ו (ע' א'תקפט).

60 משלי יט, ב. וראה אוה"ת סוכות ע' א'תשכח ואילך.

סה"מ עת"ר ע' קס. ע' קסב.

61 בלבד כו': אוצ"ל: בלבד כו'.

62 והראי': שהשכל הוא בחי' כח הנפש בלבד, וכנ"ל

(קודם המוסגר בחצ"ע"ג) ש"כ השכל שננפש הוא רק כלי למהות ועצמות הנפש.

53 ראה רמב"ן בראשית ב, ז. של"ה פג, ב. לקו"ת במדבר

טו, סע"ד ואילך. סה"מ תרנ"ג ע' רלד. לעיל פק"ה (ח"א ע' ערב). פר"ג (ח"ב ע' תקסד). סה"מ תרע"ח ע' שס.

54 קהלת ז, יב (ושם: החכמה).

55 ראה גם לקו"ת ואתחנן ט, ג. פ' ראה ית, ב. סה"מ

תרל"ד ע' ש.

56 סיום הפיסקא – לקמן: "ולכן החכ' תחי' בעלי',

לקשרה במקורה בא"ס ב"ה, ע"י ההתבוננות כו". וה"ו"ל כו" הוא מאמר המוסגר.

ניכר לפעמים בקטן מעלת שכלו, וכמו תינוק חריף שניכר בו שיש בו חריפות בשכלו כו', וכמו בוצין בוצין מקטפייהו ידיעא כו'⁶³, ורק מפני שהכלי שכל קטנים, ה"ז בא בקטנות ובדברים קטנים כו', ומ"מ, מזה גופא דלפי אופן שינוי הכלי כן הוא שינוי האור, ה"ז הוראה שאין השכל עצמיות הנפש, שהרי העצם בלתי משתנה כו'⁶⁴. וכמו בזה שעצם הנפש מקושר ומוגדר בגוף, אין שינוי כלל בין קטנות וגדלות, והוא בשה לעולם, מרגע הראשונה עד רגע האחרונה כו', ובשכל שיש בו שינויים, זהו מפני שאינו עצמות הנפש כו'. וכן הוא בכל הכחות, שאינם עצמיות הנפש, רק כלים ולבושים אל הנפש, שהנפש מתגלה ע"י ופועלת על ידם כו'. ואעפ"כ הם מ"מ לבושים עצמיים לנפש, שהרי הם כחות נפשי, שאינם מהות אחר מהנפש, וכמו מחו"ד שהן אותי, שזהו מהות אחר ממהות רוחני הנפש כו', משא"כ שכל ומדות ה"ה כחות רוחני ממהות רוחני הנפש כו', רק שאינם מהות הנפש עצמו, שהן רק לבושים, אבל מ"מ הן לבושים המיוחדים עם הנפש כו'. וכמו הגוף, שהוא רק לבוש, וכמו עור ובשר תלבישני כו'⁶⁵, ומ"מ ה"ה מיוחד עם הנפש, עד שהנפש מתפעל ממקרי הגוף כו'⁶⁶. וכמו"כ הכחות מיוחדים עם הנפש כו'. ומציאות הכחות מהנפש, וכמו כח השכל, הרי בא בבחי' התחדשות מן הנפש, שהרי למעלה מהשכל לא יש מציאות השכל, ולכן אין כח המשכיל מורגש, מפני שאינו מציאות שכלי, כנודע⁶⁷, והיינו, שהשכל כשמתגלה ונמצא מכח המשכיל, אינו מרגיש את מקורו, מפני שבא בבחי' התחדשות, דהיינו שבא במציאות שכלי, והכח המשכיל אינו מציאות שכלי כו'. ומ"מ, אין זה בבחי' התחדשות ממש, שהרי מרגיש מ"מ שנמשך מאיזה מקור כו'. ולא כמו יש מאין, שהיש אינו מרגיש כלל שיש מקור המהווה אותו כו', וכמשנת"ל (ד"ה אנכי אנכי⁶⁸). והיינו מפני שמ"מ אינו מציאות מובדל ממש מהנפש, שהוא כח נפשי כו'. ומ"מ הוא חוץ לעצמות הנפש, ובא בבחי' התחדשות כו'.

ומכ"ז יובן הדוגמא בע"ס דאצי, שהן בחי' לבושים לבד אל אוא"ס המאציל, וכמו בעשרה לבושים נתלבש הקב"ה כו'⁶⁹, והוא רק מה שאוא"ס מתגלה על ידן ופועל על ידן לאנהגא בהון עלמין כו'⁷⁰. וזהו מפני שהאוא"ס מתעלם בהם וע"י כו', וכמש"א⁷⁰ ובהון אתכסיאת מבני נשא כו', והיינו בזה שהן בבחי' מציאות מדרי' ובגדרים מיוחדים כו', בזה מתעלם האוא"ס כו', דאוא"ס הוא בבחי' פשיטות בעצם כו', והגילוי דאוא"ס עצמו הוא כמו שהוא בבחי' פשיטות, ונראה ונגלה כח הא"ס כו', והע"ס שהן בבחי' מציאות דבר, הרי מתעלם בזה כח הא"ס והפשיטות כו'. ובסה"מ⁷⁰ כ', ובהון אתכסיאת כו', דא"ס מתלבש תוך יחידה דא"ק וא"ק בעתיק ועתיק באריך כו'⁷¹, והיינו שמתעלם

(67) ראה סה"מ תר"ן ע' שם ואילך. המשך תרס"ו ע' קז ואילך. לעיל פצ"ו (ח"א ע' רמט ואילך). פכ"ז (ח"ב ע' שלד ואילך). פשכ"א (ח"ג ע' תתצג ואילך).

(68) תרע"ו (ס"ע א'תקפח ואילך).

(69) פרקי דר"א – הובא בספר חרדים פ"ו. וראה לעיל פשני"ה (ח"ג ס"ע תתקפג). ושי"ג.

(70) = ובספר הדרת מלך (אמשטרדם, תקכ"ו) סקע"ו (קיא, א).

(71) עכ"ל הדרת מלך.

(63) ברכות מח, א. וראה סידור עם דא"ח רמו, ד. תורת חיים שמות כח, ג. מאמרי אדמו"ר האמצעי קונטרסים ע' רו. סה"מ תר"ל ח"א ע' ער. תר"ן ע' רפו. ע' שמב. תרנ"ט ע' מד. המשך תרס"ו ע' תקסא. לעיל ח"א ע' רעא. סה"מ תרפ"ב ע' שסא. תרצ"ו ע' 52.

(64) ראה תורת חיים וישב רא, ב. בא עת, ב. מאמרי אדמו"ר האמצעי פ' זכור ע' תעד. ושי"ג.

(65) איוב י, יא.

(66) ראה תניא פמ"ב (ס, ב). שער היחוד והאמונה פ"ז (פג,

ב). תו"א וירא יג, ג. לקו"ת אמור לא, א. ואתחנן ד, ב.

האוא"ס בהתלבשותו בהם כו', והיינו מה שאוא"ס בא בבחי' חכ' ופועל פעולת החכ' ע"י החכ' דאצי' כו', וכמו שהנפש משכלת ע"י כח השכל כו' וכפי אופן כח השכל כו'. והתהוותם מאוא"ס הוא בבחי' התחדשות, וכמו והחכ' מאין תמצא⁷², בבחי' מציאה⁷³, שהחכ' אינה מרגיש מקורה כו', והיינו דהתהוות אצי' הוא ע"י הצמצום דאוא"ס כו'. ומ"מ, אינו בבחי' התחדשות ממש, שהע"ס דאצי' הן אלקות ממש, ומיוחדים בתכלית באוא"ס ב"ה, מפני שהתהוותם הוא מ"מ בבחי' קירוב, שאינן בבחי' מהות אחר כו'. ולכן הע"ס דאצי' הן בבחי' ממוצע בין הבל"ג ובחי' הגבול, מפני שבע"ס יש ב' הענינים, שהן בבחי' הגבלה בבחי' מציאות דבר, ומ"מ הן בחי' אלקות ממש כו'. וכמו הכחות, שהן חוץ לעצמות הנפש, בחי' כחות ממש, ומ"מ הן כחות נפשיים ממהות הנפש כו'. וזהו ג"כ מה שאצי' נק' עולם⁷⁴, שהוא ע"י בחי' צמצום והעלם דאוא"ס ב"ה, ומ"מ הוא אלקות כו'.

והנה במ"א⁷⁵ מבו' דהמשל דגילוי השכל מכח המשכיל הוא על כלים דאצי' כו', וכידוע דהכלים הן בחי' ברי' שבאצי', וה"ז כמשל השכל שבא בבחי' התחדשות ממקור השכל, שאינו מרגיש מקורו כו', דהנמשל מזה באצי' הוא בבחי' הכלים, שאינם בבחי' דבקות במקורם, ונעשו בבחי' מציאות דבר כו', ומ"מ הן אלקות, כמובן ממשל הנ"ל. ולהיותם בבחי' מציאות מוגבל, ה"ה בבחי' מקור לבי"ע כו'.

אמנם⁷⁶ בחי' האורות דאצי' כמו שהם בבחי' אוא"ס המאציל, יובן עד"מ כמו התפשטות הענפים מהאילן, שהעיקר הוא האילן, והענפים המתפשטים אנה ואנה הם רק כח ההתפשטות מן האילן, ואינם עצם האילן כלל, רק שהן דבוקים ומיוחדים עם האילן. ואנו רואין שעיקר צמיחת הפירות הוא על הענפים, ונמצא שהענפים הם מוציאים מהעלם אל הגילוי כח האילן כו', היינו מפני שהענפים הן רק התפשטות האילן, לכן עליהם דוקא צמיחת הפירות, כי א"א להיות צמיחת הפירות מגוף ועצם האילן, שהוא העצמי, כ"א מן ההארה המתפשטת ממנו, והן הענפים כו'. אך זהו מפני שדבוקים בהאילן, שבאם לא היו דבוקים, לא הי' עליהם הצמיחה, רק להיותם דבוקים בהאילן, והן התפשטות בלבד, ע"כ היא הצמיחה עליהם כו'. והדוגמא מזה בבחי' אורות דאצי', שהן התפשטות הארה מאוא"ס המאציל, והן בבחי' דבקות באוא"ס כו'.

ובחי' האורות דאצי' הן בבחי' מקור להיות התהוות היש דבי"ע, וכנ"ל דזהו כל ענין הע"ס דאצי' להיות בהם וע"י התהוות בי"ע, דהו"ע לאנהגא בהון עלמין כו', וזהו ע"י ב' הענינים, שהן בבחי' הארה לבד, ובבחי' דבקות כו'. והענין הוא, כמ"ש באגה"ק סי' כ"ז, דהאור הוא מהווה, להיותו מעין המאור הוא מהותו ועצמותו כו', וזהו שע"י הדבקות דוקא עי"ז הוא שמהווה כו', וג"ז מפני שהוא הארה לבד, שהרי מעצמות אוא"ס

(72) איוב כח, יב.

(73) ראה גם לקו"ת פ' ראה כו, סע"ד. שה"ש מא, סע"ד. סה"מ תרל"ז ח"ב ע' תפ. וש"נ. לעיל ח"א ע' יד. ח"ג ריש ע' תתקצב.

(74) כנ"ל (ע' א'תקצו) שגם אצי' נק' בשם עולם, ועל זה הקשה שם, ולכאור, מאחר שאצי' הוא אלקות, היאך יתכן

לקרותו בשם עולם.

(75) ראה סהמ"צ להצ"צ קפב, סע"ב ואילך. המשך מים רבים תרל"ז פס"ז-סח.

(76) בהבא לקמן – ראה המשך וככה שבהערה 1 (פע"ז ע') תקפד).

(77) קל, סע"א ואילך.

א"א להיות התהוות היש, רק מהאור, להיותו בבחי' הארה לבד, ה"ז בערך להיות מזה התהוות היש כו'. אך זהו בהאור כמו שבא באצי' ומתלבש בכלים דאצי' כו', שהרי בכדי שיהי' מציאות יש, הוא ע"י הכלים, וכמ"ש באגה"ק שם דאיהו וגרמוהי חד לברוא בהם וע"י מאין ליש כו', והיינו ע"י האורות שבאים בבחי' צמצום ומתלבשים בכלים דאצילות, ה"ה בערך להיות בבחי' מקור ליש כו'.

והנה לפ"ז צ"ל, דבאצי' גופא, שם בחי' אין היינו האין של יש האמיתי ואין של היש הנברא, דלהיות שהאור הוא בבחי' דבקות במקורו, והוא ג"כ בבחי' מקור להתהוות היש כו', הרי במה שהוא בבחי' דבקות במקורו, הוא בבחי' אין של יש האמיתי, ובמה שהוא מקור ליש, ה"ה בבחי' אין של היש כו', והיינו דאצי' בכלל הוא ממוצע בין אוא"ס לנבראים⁷⁸, וכל ממוצע כלול מב' מדרי'⁷⁹, וזהו ב' בחי' אין כו'. ועמ"ש בבה"ז פ' ויצא⁸⁰, דב' המדרי' הן בחכ' גופא. דהנה, חכ' היא ראשית הגילוי מן עצמות המאציל⁸¹, וכידוע דלמעלה מהחכ' הוא למעלה מבחי' הגילוי, וכמא'⁸⁰ אתה הוא עילאה על כל עילאין סתימא על כל סתימין. והגם דחו"ב הן ג"כ בחי' סתימין, וכמ"ש⁸² הנסתרות לה' אלקינו כו', אינו דומה הסתימות דחו"ב לסתימות דכתר, שזהו מה שסתום ואינו בבחי' גילוי כלל, אבל סתימות דחו"ב הוא שהגילוי הוא רק לעצמו, ולא אל העולמות כו', אבל לעצמו הוא בחי' גילוי כו'. וזהו דחכ' היא ראשית הגילוי, היינו הגילוי לעצמו, זהו בחי' ראשית הגילוי כו', ומ"מ הוא בחי' גילוי כו'. ועמשנת"ל (ד"ה אחת שאלתי⁸³) בענין בינה ציירא ציורין כו'⁸⁴. אמנם, אור החכ' עדיין אינו נחשב ליש ודבר, כי בחכ' יש בחי' ביטול דאין, וכמ"ש⁷² והחכ' מאין תמצא, שגם החכ' היא בחי' אין עדיין, מפני שמאיר שם בחי' אין דכתר כו', וכמו המים שהן בגוון פשוט, רק נראים כמו גוון הכלי כו', וכמו"כ בחי' חכ' אינו בבחי' ציור עדיין בבחי' מציאות דבר כו'. וזהו מצד בחי' עצמות המאציל שבחכ' כו'. אבל מצד שהוא ראשית לכל האצי', הוא נחשב לבחי' יש קצת, וכמ"ש⁸⁵ כולם בחכ' עשית, וכמארז"ל⁸⁶ בראשית⁸⁷ נמי מאמר הוא כו'. והן ב' מדרי' שבחכ', בחי' חיצוני' החכ' ופנימי' החכ' כו' (עמשנת"ל ד"ה שופטים⁸⁸). וזהו כענין שהתורה היא ממוצע בין אוא"ס לעולמות⁸⁹, וכת' בה'⁹⁰ עוטה אור כשלמה, שיש ב' מדרי', אור ושלמה, והוא פנימיות וחיצוניות שבתורה⁹¹, דחיצוני' התורה באה בהגבלה, וכמו כל דיני התורה הן בבחי'

א'קפו

(83) לעיל ס"ע א'תקכט ואילך.
 (84) ראה זח"א ב. א. תקו"ז תס"ט (קכט, ב).
 (85) תהלים קד, כד.
 (86) ר"ה לב, א.
 (87) בראשית א, א.
 (88) תרע"ה (ס"ע א'תקכא ואילך).
 (89) ראה ביאורי הוזהר להצ"צ ח"א ע' רנו ואילך. לעיל ח"א ע' יח ואילך. ח"ב ע' תמב ואילך. ע' תמח ואילך.
 (90) תהלים קד, ב.
 (91) ראה אמרי בינה שער הציצית פרק א. אוה"ת תהלים (יהל אור) ע' שצח. לעיל ח"א שם. סה"מ קיין היש"ע ע' 67 ואילך. ספר השיחות תרצ"ט ע' 386.

(78) ראה תו"א מגילת אסתר צג, סע"א. אוה"ת מגילת אסתר ע' ער ואילך. לעיל ח"א ע' יג ואילך. ע' טז ואילך. ח"ב ע' תלד ואילך.
 (79) ראה עץ חיים שער מב (שער דרושי אבי"ע) פ"א. לקו"ת ברכה צט, א. אוה"ת בשלח ע' תקע ואילך. מגילת אסתר שם. סה"מ תרנ"ט ע' רד ואילך. ובכ"מ.
 (80) בבח"ז [= בביאורי הוזהר לאדמו"ר האמצעי] פ' ויצא: לו, ב. – הבא לקמן הוא לשון הביאורי הוזהר עם הוספות וכו'.
 (81) ראה תו"א מגילת אסתר שם. לקו"ת שה"ש כו, ד. לעיל ח"א ע' יג. ח"ג ע' תתמט. וש"נ.
 (82) נצבים כט, כח. וראה זח"ג קכג, ריש ע"ב. תקו"ז בהקדמה (יז, א). ת"י (כה, ב). תכ"ב (סג, ב). ת"ע (קכט, א). לקו"ת פקודי ג, ב ואילך. פ' ראה כט, א ואילך. ועוד.

ליל ב' דסוכות, עתרו

א'תרג

הגבלה כו, ויש מדה ושיעור בתורה לגבי העולם, וכדאי בעירובין דכ"א א' נמצא העולם כולו א' מג' אלפים ומאתים בתורה כו, אבל פנימיות התורה אינו בבחי' מדה והגבלה⁹², וכדאי במד"ר⁹³ לכל יש סיקוסים חוץ מד"א⁹⁴ שאין לו סיקוס והוא התורה כו, והיינו פנימיות התורה כו⁹², והיא למעלה מהעולם כו. ובכללות האצי, ב' המדרי' שבמוצע הן בחי' ח"ע וח"ת⁹⁵, דח"ת היא בחי' מל', זהו בחי' האין של היש הנברא כו, וכמשנת⁹⁶, וח"ע הוא שלמעלה מהעולמות, והוא בחי' האין של היש האמיתי, בחי' עצמות המאציל כו.

וע"פ הנ"ל יובן מ"ש² ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ כו. דהנה ידוע בכוונת הנענועים⁹⁷, שהוא להמשיך בחי' הדעת בנוק' דז"א העומדת בחזה דז"א, והיינו המשכת בחי' ד"ע במל', דלהיות שהמל' היא בחי' ד"ת, והוא בבחי' ביטול היש לבד כו, וע"י הד"מ שבלולב ממשיכים בחי' ד"ע, בחי' ביטול במציאות כו, והיינו שממשיכים בחי' גילוי אוא"ס במל', להיות בחי' הדעה האמיתי' איך שכולא קמי' כו. וזהו שנבחרו אלו הד' מינים דוקא, מפני שמוכדלים מכל המינים בהאחדות שבהם⁹⁸, דאתרוג דר באילנו משנה לשנה⁹⁹, וסובל שינוי האוירים דהד' תקופות, ולולב הוא כפת תמרים², שהעלין הן כפות כו¹⁰⁰, והדס תלתא בחד קינא¹⁰¹, וערבה נק' אחוינא שגדלים באחזה כו¹⁰², שכ"ז הוא מורה על אחדות, וידוע דאחדות הוא מצד הביטול כו¹⁰³, ונמצא כ"ז בצמחים גשמי, והיינו דהמשכת בחי' הביטול דד"ע הוא גם בכי"ע, ע"י בחי' המל' כו, וזהו שנבחרו אלו המינים למצוה, שבהם וע"י הוא המשכת בחי' ד"ע בבחי' מל' ובכי"ע כו. וזהו"ע ביום הראשון, שבגימט' כתר¹⁰⁴, והיינו דכמו ההמשכה מעצמות באצי' שהוא בבחי' ד"ע, וכמו האור דחכ', וכמו האורות שמצד הדבקות באוא"ס הן בבחי' ד"ע כו, כנ"ל, כמו"כ הו"ע הד' מינים, שזהו המשכת הדעה העליונה דמאוא"ס באצי', כמו"כ יהי' ההמשכה בכי"ע כו. וזהו ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר כו, ד' מינים אלו, דכמו שהן בגשמיות יש בהם בחי' האחדות, ועי"ז יהי' המשכת בחי' ד"ע במל' ובעולמות כי"ע כו.

א'קפח

98 ראה מאמרי אדמו"ר הזקן שם ע' תמו. סידור עם דא"ח שם, ג ואילך. שפז, א ואילך. סה"מ תרל"ז שם ע' תריג ואילך. לעיל ח"ג ע' תתקכא.
99 סוכה לא, ב, לה, א.
100 שם לב, א.
101 שם, ב.
102 ראה פרש"י – הובא במאמרי אדה"ז שם. סידור עם דא"ח שם (שפג, ריש ע"ג. שפז, סע"א).
103 ראה גם סה"מ תרל"ד ע' ל.
104 מגלה עמוקות הובא בלקו"ת שמע"צ פה, ד.

92 ראה אוה"ת בשלח ח"ז ע' ב'תרנו. סה"מ תרכ"ט ע' סב. תרל"ו ח"ב ע' שלג.
93 ב"ר פ"י, א.
94 = מדבר אחד.
95 = חכמה עילאה וחכמה תתאה (ראה תו"א ואוה"ת שבהערה 78. לעיל ח"ב ס"ע תלו ואילך).
96 ח"ב שם.
97 ראה פרי עץ חיים שער הלולב פ"א-ג. משנת חסידים מסכת ימי שמחה וסוכה פ"ה מ"ג. מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ח ח"א ע' תמב ואילך. סידור עם דא"ח שפב, ב ואילך. סה"מ תרל"ז ח"ב ע' תרו ואילך.

ISBN 978-0-8266-6116-6

9 780826 661166